

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Místní akční skupina a její udržitelnost ve venkovských oblastech

Štěpán Vondráček

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Štěpán Vondráček

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Místní akční skupina a její udržitelnost ve venkovských oblastech

Název anglicky

Local Action Group and its sustainability in rural areas

Cíle práce

Cílem práce bude návrh možnosti využití činnosti Místní akční skupiny (MAS) pro udržitelný rozvoj venkovských oblastí. Cíl bude naplněn pomocí dílčích cílů: zjištění stávající činnosti MAS; zjištění povědomí občanů žijících na území vybraných MAS (MAS Střední Povltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s.) o činnosti MAS; zjištění vizí v oblasti udržitelnosti jednak mezi členy MAS podílejících se na její činnosti a jednak dalších aktérů působících na území MAS.

Metodika

Teoretická část, charakteristika prostředí a výchozí analytická část bude vycházet ze studia dokumentů. Terénní šetření bude provedeno pomocí kvantitativního a kvalitativního sociologického šetření. Kvantitativní šetření bude probíhat pomocí dotazníkové ankety mezi občany žijícími na území vybraných MAS a bude zaměřeno na vnímání aktivit a fungování příslušné MAS občany. Kvalitativní šetření bude probíhat pomocí řízených rozhovorů s některými členy MAS a dalšími místními aktéry. Výsledky budou shrnuty, diskutovány a bude stanoven závěr práce. Osnova práce: 1. úvod 2. cíl a metodika 3. teoretická část 4. charakteristika prostředí 5. šetření v terénu 6. výsledky a diskuze 7. závěr 8. seznam použité literatury 9. přílohy.

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Místní akční skupina, region, mikroregion, obec, LEADER, Program rozvoje venkova, regionální rozvoj, udržitelný rozvoj.

Doporučené zdroje informací

- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost : příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum : základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
- MATES, P. – WOKOUN, R. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha: Prospektrum, 2001. ISBN 80-7175-100-6.
- NETWORK OF INSTITUTES AND SCHOOLS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE, – POTŮČEK, M. *Veřejná politika*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. ISBN 80-86429-50-4.
- PELCL, P. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice : zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*.
- STOUGH, R. – STIMSON, R. J. – NIJKAMP, P. *Endogenous regional development : perspectives, measurement and empirical investigation*. Cheltenham: Edward Elgar, 2011. ISBN 978-1-84980-456-1.
- WOKOUN, R. – MATES, P. – KADERÁBKOVÁ, J. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-80-5.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
-

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Pavla Varvažovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 11. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelíkán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 11. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Místní akční skupina a její udržitelnost ve venkovských oblastech" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. listopadu 2018

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Pavle Varvažovské, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce. Dále bych rád poděkoval pracovníkům MAS Střední Povltaví a MAS Blatensko, o.p.s., především pak p. Pavlu Hrochovi za poskytnutí cenných rad a informací a trpělivou spolupráci.

Místní akční skupina a její udržitelnost ve venkovských oblastech

Souhrn

Cílem diplomové práce na téma „Místní akční skupina a její udržitelnost ve venkovských oblastech“ je teoretické a empirické zmapování území, na kterých působí místní akční skupiny MAS Střední Povltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s. a na základě získaných informací potvrdit nebo vyvrátit možnost další udržitelnosti jejich existence a dalšího působení ve venkovských oblastech.

Teoretická část diplomové práce je věnována udržitelnému rozvoji, regionální politice, programu LEADER a činnosti místních akčních skupin.

Praktická část diplomové práce se zabývá studii území působnosti zvolených místních akčních skupin – MAS Střední Povltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s. Práce tyto regiony porovnává na základě jejich charakteristik a zaměřuje se na zjištění úrovně povědomí místních občanů o výsledcích práce místních akčních skupin, dále se zabývá i tím, jak je působnost místních akčních skupin vnímána ze stran samotných realizátorů projektů. Nakonec je pozornost zaměřena na možný rozvoj místních akčních skupin a jejich další udržitelnost ve venkovských oblastech.

Závěr práce se zabývá vyhodnocením dosavadních aktivit místních akčních skupin a návrhem dalšího směru působení MAS, tak aby byly nadále důležitým prvkem pro rozvoj daných regionů.

Klíčová slova: udržitelný rozvoj, pilíř ekonomický, pilíř ekologický, pilíř sociální, LEADER, obec, venkov, místní akční skupina.

Local Action Group and its sustainability in rural areas

Summary

The aim of the thesis named "The Local Action Group and its Sustainability in Rural Areas" is the theoretical and empirical mapping of the territories in which the local action groups of the LAG Střední Povltaví, z.s. and MAS Blatensko, o.p. and, on the basis of the information gathered, to confirm or rebut the possibility of further sustainability of their existence and further action in rural areas.

The theoretical part of the diploma thesis is devoted to sustainable development, regional policy, LEADER program and activities of local action groups.

The practical part of the thesis deals with study of the territory of the selected local action groups - MAS Střední Povltaví, z.s. and MAS Blatensko, o.p.s. The work compares these regions on the basis of their characteristics and focuses on identifying the level of awareness among local citizens about the results of the work of local action groups, as well as how the competence of local action groups is perceived by the parties themselves. Finally, attention is focused on the possible development of local action groups and their further sustainability in rural areas.

The conclusion of the thesis deals with the evaluation of the activities of local action groups so far and with the proposal for further direction of the LAG, so that they continue to be an important element for the development of the given regions.

Keywords: sustainable development, economic domain, environmental domain, social domain, LEADER, rural area, local action group.

Obsah

Úvod	12
1 Cíl práce a metodika	13
2 Teoretická část.....	15
2.1 Udržitelný rozvoj	15
2.2 Charakteristika venkova a jeho aktéři	20
2.3 Společná zemědělská politika	25
2.4 Místní akční skupiny	29
2.4.1 Místní akční skupiny v ČR	30
2.4.2 Právní formy MAS a principy jejich fungování	31
2.4.3 Organizace MAS a zdroje jejich financování	31
2.5 Shrnutí kapitoly	34
3 Vývoj MAS v ČR a zahraničí.....	35
3.1 Zavedení MAS v ČR.....	35
3.2 MAS v programovém období 2007 - 2014	37
3.3 MAS v programovém období 2014 – 2020.....	40
3.4 Standardy a financování	45
4 Charakteristika prostředí.....	48
4.1 Jihočeský kraj	48
4.2 MAS Střední Povltaví	50
4.2.1 Udržitelný rozvoj MAS Střední Povltaví.....	52
4.2.2 MAS Střední Povltaví v programu LEADER.....	58
4.2.3 Studie projektu MAS Střední Povltaví	61
4.3 MAS Blatensko	62
4.3.1 Udržitelný rozvoj MAS Blatensko	63
4.3.2 MAS Blatensko v programu LEADER	69
4.3.3 Studie projektu MAS Blatensko	73
5 Šetření v terénu	75
5.1 Dotazníky a rozhovory	75
5.2 Strukturovaný rozhovor se zástupci místních akčních skupin	75
5.3 Kvalitativní šetření mezi zástupci obcí	79
5.4 Kvalitativní šetření mezi realizátory projektů.....	83
5.5 Dotazníkové šetření mezi obyvateli území MAS.....	86
6 Výsledky a diskuse	104
7 Závěr.....	109

8 Bibliografie	111
9 Přílohy	113

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pilíře udržitelného rozvoje	16
Obrázek 2: Klíčové rysy přístupu Leader	27
Obrázek 3: Struktura řízení MAS	32
Obrázek 4: Závazné části SCLLD	44
Obrázek 5: Organizační struktura MAS Střední Povltaví	51
Obrázek 6: Mapa MAS Střední Povltaví	53
Obrázek 7: Organizační schéma MAS Blatensko.....	62

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kvalitativní znaky venkova	23
Tabulka 2: Matice aktérů rozvoje venkova.....	24
Tabulka 3: Přehled LEADER	28
Tabulka 4: Finanční podpora Programu rozvoje venkova.....	38
Tabulka 5: Aktivity MAS v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 osa IV.	38
Tabulka 6: Aktivity MAS v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013.....	38
Tabulka 7: Dělení MAS podle bodového hodnocení.....	39
Tabulka 8: MAS v Jihočeském kraji.....	49
Tabulka 9: Přehled priorit MAS Blatensko	70
Tabulka 10: Přehled výzev	72
Tabulka 11: Přehled podpořených projektů.....	72

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj hodnocení MAS.....	40
Graf 2: Podíl zemědělské půdy z celkové výměry obce.....	54
Graf 3: Vývoj počtu registrovaných ekonomických subjektů	56
Graf 4: Počet registrovaných nezaměstnaných od roku 2005.....	57
Graf 5: Podíl počtu nezaměstnaných MAS Blatensko.....	67
Graf 6: Povědomí občanů o MAS Střední Povltaví.....	87
Graf 7: Souhlas s existencí MAS Střední Povltaví	87
Graf 8: Názor na informovanost o aktivitách MAS Střední Povltaví.....	88
Graf 9: Preferovaný informační kanál MAS Střední Povltaví.....	89
Graf 10: Zvýšení atraktivity regionu díky MAS Střední Povltaví.....	89
Graf 11: Priority MAS Střední Povltaví	90

Graf 12: Věk respondentů MAS Střední Povltaví	91
Graf 13: Respondenti MAS Střední Povltaví podle pohlaví.....	91
Graf 14: Respondenti MAS Střední Povltaví podle vzdělání	92
Graf 15: Respondenti MAS Střední Povltaví podle povolání.....	92
Graf 16: Povědomí občanů o MAS Střední Povltaví.....	93
Graf 17: Souhlas s existencí MAS Střední Povltaví	94
Graf 18: Priority MAS Střední Povltaví	95
Graf 19: Povědomí občanů o MAS Blatensko.....	95
Graf 20: Souhlas s existencí MAS Blatensko	96
Graf 21: Názor na informovanost o aktivitách MAS Blatensko.....	97
Graf 22: Preferovaný informační kanál MAS Blatensko.....	97
Graf 23: Zvýšení atraktivity regionu díky MAS Blatensko.....	98
Graf 24: Priority MAS Blatensko	99
Graf 25: Věk respondentů MAS Blatensko	99
Graf 26: Respondenti MAS Blatensko podle věku.....	100
Graf 27: Respondenti MAS Blatensko podle pohlaví	101
Graf 28: Respondenti MAS Blatensko	101
Graf 29: Povědomí občanů o MAS Blatensko.....	102
Graf 30: Souhlas s existencí MAS Blatensko	102

Úvod

Česká republika se dle administrativního členění dělí na kraje (13 + Hlavní město Praha) a obce (6253 obcí k 1. 1. 2016). Dále je zažité rozdělení na okresy (76), které je však od zřízení krajů zrušeno a slouží hlavně k dělení pro statistické účely. Pro účely čerpání dotací z Evropské unie je Česká republika rovněž rozdělena do regionů NUTS2 (8).

Místní akční skupiny, kterými se zabývá tato práce, navíc rozdělují území České republiky na přibližně 180 oblastí, jejichž obyvatelé (občané, neziskové organizace, soukromí podnikatelé a veřejná správa) se rozhodli, že zřídí společenství, jehož prostřednictvím budou spolupracovat na rozvoji venkova, zemědělství a budou usilovat o získání finanční podpory z Evropské unie a z národních programů ČR metodou LEADER. Na území některé z místních akčních skupin žijí téměř dvě třetiny obyvatel ČR.

Venkovské oblasti tvoří většinu území Evropské unie (více než 90%) a žije v nich více než polovina jejích obyvatel. Český venkov prošel po rozpadu socialistického zřízení zásadními změnami a po osamostatnění obcí a obnově soukromého vlastnictví po roce 1990 se začal zvyšovat zájem obyvatel o péči o obce a jejich okolí. Tento zájem byl vyvolán jak sounáležitostí obyvatel venkova, která je nesrovnatelná se sounáležitostí obyvatel měst, tak hlavně problémy, kterými obce trpí, a to jsou hlavně zanedbaná infrastruktura, špatná občanská vybavenost, staré ekologické zátěže apod.

Od roku 2004 se tak začínají objevovat mikroregiony tzv. „leaderovského“ typu. Tyto organizace sdružují různorodé členy z daného regionu, které spojuje společný zájem o co nejpřívetivější život v tomto regionu a o jeho správný vývoj a směřování spokojenému a pestrému životu v budoucnosti. Členové těchto organizací, ať už z veřejného, či soukromého sektoru, sami nejlépe vědí, které problémy jejich oblast trápí a znají všechna úskalí, jež je v každodenním životě omezují. Jedním z hlavních principů metody LEADER je přístup „zdola nahoru“ tzn., že sami obyvatelé regionu nejlépe rozhodnou o potřebách, investicích a rozvoji. Toto učinilo z místních akčních skupin jeden z nejdůležitějších nástrojů pro rozvoj venkova.

1 Cíl práce a metodika

Cílem práce je návrh možnosti využití činnosti Místní akční skupiny (MAS) pro udržitelný rozvoj venkovských oblastí. Cíl bude naplněn pomocí dílčích cílů: zjištění stávající činnosti MAS; zjištění povědomí občanů žijících na území vybraných MAS (MAS Střední Povoltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s.) o činnosti MAS; zjištění vizí v oblasti udržitelnosti jednak mezi členy MAS podílejících se na její činnosti a jednak dalších aktérů působících na území MAS.

Místní akční skupiny kladně působí ve venkovských oblastech, které tvoří cca $\frac{3}{4}$ území České republiky. Existence místních akčních skupin se zažila a tyto organizace svou existenci úspěšně obhajují.

Podle toho, jak byl určen cíl práce, bude v její teoretické části popsána problematika teoreticky. Budou nastíněny používané termíny, regionální politika jako taková, vymezení venkovského prostoru a jeho hlavních aktérů a programu LEADER, jehož prostřednictvím jsou vesnické regiony v současné době podporovány.

Existence místních akčních skupin a jejich popularita a budoucí udržitelnost ve vesnických oblastech je podmíněna tím, jak se jim daří plnit své cíle, kterými dávají své existenci smysl.

Pro konkrétní výzkum byly vybrány dvě místní akční skupiny nacházející se v Jihočeském kraji. Konkrétně se jedná o MAS Střední Povoltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s. Tyto místní akční skupiny byly vybrány pro jejich relativně podobnou rozlohu, podobnou strukturu obyvatelstva a obdobnou geografickou polohu v tzv. vnitřní periférii. Na základě získaných informačních zdrojů budou popsány motivace zakladatelů těchto místních akčních skupin a bude popsána jejich dosavadní činnost. Dále budou nastíněny hlavní socioekonomické ukazatele vybraných regionů, bude popsána činnost těchto organizací. Ta postupem času doznala velkých změn, protože když místní akční skupiny vznikaly, bylo jejich primárním cílem být prostředníkem při získání dotací, v současné době už je to ale i metodická pomoc při získávání dotačních titulů, aktivní vyhledávání nových možností k získání dotačních prostředků, pořádání školení, o tom jak dotace získávat, pořádání různých vzdělávacích akcí, organizování kulturních akcí a setkávání občanů. V práci budou popsány jako případy dobré praxe vybrané zrealizované projekty místních akčních skupin.

V další části práce bude proveden kvantitativní výzkum, na jehož základě bude zjištěna povědomost občanů, kteří žijí na území vybraných místních akčních skupin, o

jejich existenci a činnosti Dále bude proveden kvalitativní výzkum, který bude rozdělen do třech skupin místních aktérů. Bude se jednat o zástupce místních akčních skupin, mezi starosti obcí nacházejících se na území místních akčních skupin a nakonec mezi příjemci dotací získaných prostřednictvím místních akčních skupin.

Práce je zpracována s cílem získat názor všech skupin obyvatelstva, kterých se může činnost místních akčních skupin dotknout. Aby byl naplněn cíl práce, byly stanoveny 4 výzkumné otázky.

- 1. Jak je mezi obyvateli dotčených území rozšířena znalost o existenci a činnosti MAS?*
- 2. Je činnost MAS prospěšná pro oblast svého působení?*
- 3. Jakou cestou by se dle zúčastněných aktérů měly MAS vydat v budoucnu?*
- 4. Jaká je reálná šance na smysluplnou existenci MAS v dlouhodobém horizontu?*

Na základě získaných informací bude popsána budoucí udržitelnost místních akčních skupin. Informace pro zpracování práce budou čerpány především z odborné literatury, z veřejně dostupných zdrojů a z interních dokumentů vybraných místních akčních skupin.

2 Teoretická část

S ohledem na problematiku Místních akčních skupin je důležité objasnit základní pojmy jako je udržitelný rozvoj, venkov a venkovské oblasti, aktéři působící ve venkovském rozvoji, Společná zemědělská politika EU, metoda LEADER a nakonec samozřejmě popsat s jakými principy a podmínkami fungují samotné Místní akční skupiny.

2.1 Udržitelný rozvoj

Pojem Udržitelný rozvoj (anglický výraz: Sustainable development) byl poprvé použit v knize Meze růstu (Limits of Growth) autory Donellou a Dennisem Meadows a Williamem Behrensem v roce 1972, ale běžně užívaným termínem se stal až koncem 20. století. Diskuzi o tomto tématu přineslo zhoršující se životní prostředí a světová energetická krize ze 70. let 20. století. Tehdy se ukázala jako mylná představa společnosti o trvalém ekonomickém růstu živeném bezednými zdroji přírody a postupujícím technickém pokroku. Jako první se o hledání a popsání hranic ekonomického růstu spojených s limity danými vyčerpaností přírodních zdrojů a poškození přírody začali pokoušet odborníci z oblasti životního prostředí. Proto byl tento pojem dlouho spojován především s ekologickou odpovědností člověka.

V současné době je udržitelný rozvoj definován jako takový způsob rozvoje lidské společnosti, který udržuje rovnováhu mezi hospodářským a společenským pokrokem a plnohodnotným zachováním životního prostředí. Mezi jeho primární cíle pak patří zachování životního prostředí pro budoucí generace v minimálně pozměněné podobě.

Evropský parlament definuje udržitelný rozvoj jako: „zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace“ (Maier, 2012).

Definice udržitelného rozvoje se dostala i do českého právního řádu. Zákon č. 17/1192 Sb., o životním prostředí, jej v § 6 definuje jako „takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“ (Zákon o životním prostředí, 1992). Podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) spočívá udržitelný rozvoj území ve „vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné

generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích“ (O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), 2006).

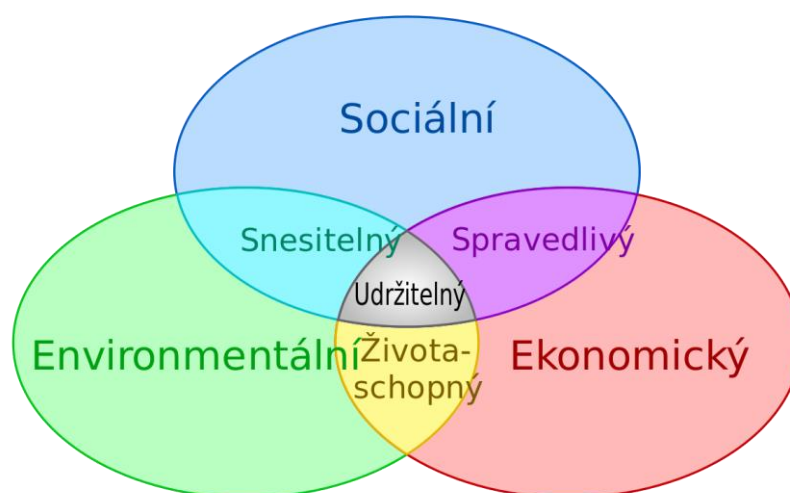
V České republice (ČR) byla definována první strategie trvale udržitelného rozvoje až v roce 2004. V současné době je klíčovým dokumentem státní správy pro udržitelný rozvoj a zvyšování kvality života obyvatel Strategický rámec Česká republika 2030. Dokument navázal na Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR z roku 2010 a jsou v něm zohledněny Cíle udržitelného rozvoje OSN z roku 2015.

Menší územně samosprávné celky (kraje a obce) mohou udržitelný rozvoj aplikovat buďto vlastní Agendou 21 nebo ve svých vlastních dokumentech upravujících tuto problematiku. Uplatnění principu trvale udržitelného rozvoje a propojení zemědělství s ochranou životního prostředí má pro venkov jako nositele přírodních zdrojů rozhodující význam, a je pro něj novou perspektivou (Urbášková, 2013).

Pilíře udržitelného rozvoje

Z definice udržitelného rozvoje jsou následně odvozeny tři pilíře udržitelnosti. Jedná se o pilíře ekologický, sociální a ekonomický. Někdy jsou ještě uváděny další dva pilíře, a to pilíř kulturní a pilíř, kterým je dobrá správa věcí veřejných, ale ty nebude tato práce brát v potaz. Tyto tři pilíře proti sobě působí silou a dostávají se do rozporu (např. ochrana území proti výstavbě dopravní infrastruktury). Pro udržitelný rozvoj je však důležité, aby tyto pilíře byly v rovnováze (viz obr. 1).

Obrázek 1: Pilíře udržitelného rozvoje

Zdroj: (Místní akční skupiny, 2018)

Jen tak lze naplnit základní definici udržitelného rozvoje – naplňování lidských potřeb (Maier, 2012). Princip udržitelného rozvoje lze nejlépe demonstrovat při hospodaření s přírodními zdroji, tj. v ekologickém pilíři. Největší historická zkušenost lze nalézt v hospodaření v lesích. Les má pro společnost mnoho funkcí a proto není možné, ačkoli by to v krátkém období přineslo vysoký zisk, všechno dřevo vytěžit a prodat. Na základě zkušeností, které lesní hospodářství přineslo, mohla být vytvořena opatření, která zajistila udržitelnost takového hospodaření ve vztahu k životnímu prostředí.

Ekologický (environmentální) pilíř

Pro tento pilíř je důležité, aby nebyly obnovitelné přírodní zdroje spotřebovávány rychleji, než jsou obnovovány. Neobnovitelné zdroje nesmí být spotřebovávány rychleji, než je vyvinutý způsob jejich nahrazení obnovitelnou náhradou. A nakonec intenzita znečištění prostředí nesmí přesáhnout schopnost přírody takové znečištění absorbovat. Dosavadní působení lidské společnosti tyto základní podmínky nespĺňuje. Ekonomický růst a s ním spojený sociální vzestup společnosti je živen a postaven na čerpání omezených zdrojů planety. Lidé jsou na těchto přírodních zdrojích závislí, ale nesmí dopustit, aby se vyčerpáním přírodních zdrojů tento růst zpomalil nebo zastavil. V současné době se moderní společnost nevyvíjí v souladu s těmito předpoklady. Její ekonomický rozvoj je založen a s ním spojený sociální vzestup je založen na spotřebovávání neobnovitelných zdrojů a to především zdrojů energetických a také na přílišném využívání územní plochy pro stavební a průmyslovou činnost, aniž by tato spotřeba byla jakkoli kompenzována tím, že budou stejné nebo větší plochy území navraceny zpět v obnoveném a nepoškozeném stavu. Tento nevhodný vývoj se společnost snaží zvrátit pomocí různých legislativních opatření na národní úrovni, pomocí evropských směrnic a různých mezinárodních dohod. Bedřich Moldan ve své knize Podmaněná planeta uvádí, že ještě nedávno byly zdůrazňovány spíše konfliktní vztahy mezi hospodářským a sociálním rozvojem na straně jedné a ochranou přírody, přírodních zdrojů a životního prostředí na straně druhé. Autor však uvádí, že v současné době je aktuální spíše hledání souladu a synergií, a pokud už ke konfliktní situaci dojde, je snaha o nalezení přátelského řešení bez vítězů a poražených (Moldan, 2015). Nejlepší chování a jakýsi nejmodernější přístup k oblasti péče o životní prostředí mají sociálně a ekonomicky nejvíce vyspělé země. Na druhou stranu však právě tyto země spotřebovávají i nejvíce neobnovitelných přírodních zdrojů, mnohdy dovezených z ekonomicky méně rozvinutých oblastí. To znamená, že tyto země sice dbají na udržitelný rozvoj na svém

území, ale jejich hospodářský růst má za důsledek zhoršování životního prostředí v ekonomicky slabších oblastech. Díky tomu jsou vedle ekonomických a sociálních rozdílů zvyšovány i rozdíly ekologické.

ČR prostřednictvím dokumentu Strategický rámec Česká republika 2030 stanovila v oblasti environmentální politiky následující zájmové body: **Krajina a ekosystémové služby** – na území ČR musí být pohlíženo jako na komplexní ekosystém a ekosystémové služby poskytují vhodný rámec pro rozvoj lidské společnosti. **Biologická rozmanitost** – česká krajina je pestrá a dochází k obnově biologické rozmanitosti. **Voda v krajině** – Krajina je adaptována na změnu klimatu a její struktura napomáhá zadržování vody. **Péče o půdu** – Půdy jsou chráněny před degradací a potenciál krajiny je v maximální možné míře využíván k zachycování a ukládání uhlíku (Strategický rámec Česká republika 2030, 2017).

Sociální pilíř

Základním cílem tohoto pilíře udržitelného rozvoje patří jednoznačně kvalita života a rozvoj lidské osobnosti. Aktivita tohoto pilíře má za úkol snižování disparit mezi jednotlivými skupinami společnosti a i jednotlivci. Druhým cílem je odstranění chudoby a velmi nízké životní úrovně jak na národní úrovni, tak v celosvětovém měřítku. Sociální politika je vymezena dvěma různými přístupy. První přístup, uváděný jako širší pojetí sociální politiky, spočívá především v činnosti státu a ostatních subjektů, které se zabývají sociální politikou. Hlavním cílem je co nejvíce vylepšit životní podmínky obyvatelstva. Hlavním nástrojem je dlouhodobá koncepce sociální politiky, což je ucelený systém s různými provázanostmi a s návazností na společenské okolí. Druhý přístup, tzv. užší pojetí sociální politiky, jsou takové nástroje, aktivity a opatření, reagující na aktuální negativní sociální události u jednotlivých občanů, např. stáří, nemoc nebo invalidita, popř. ztráta zaměstnání či chudoba. Nástroji tohoto přístupu pak jsou sociální dávky a zdravotní nebo sociální pojištění.

V knize Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost autorka Duková uvádí, pro volbu a interpretaci druhů sociálních politik jsou zásadní sociálně politické doktríny. **Liberalismus** – nejvyšší hodnotu má jednotlivce, který má lidská práva a svobody. Za své blaho je každý jednatel zodpovědný sám. Není podporován solidarismus, redistribuce, vše reguluje tržní mechanismus. **Křesťanské sociální učení** – sociální situace jednotlivců je v částečně společenský problém, část zodpovědnosti za sociálně nejslabší nesou bohatí a mocní. Zásadní je snaha o odstranění bída, jsou

zdůrazněny sociální transfery. Vše vychází z křesťanského milosrdenství. **Demokratický liberalismus** – protiklad liberální doktríny, akcentuje jak rovnost v občanských právech, tak v právech sociálních. Vyznačuje se především vysokou mírou sociální odpovědnosti, velkým vlivem veřejného sektoru a značným přerozdělováním (Duková, 2013).

Modely sociální politiky státu se rozlišují podle míry zapojení státu a jsou celkem tři: **Redistributivní (paternalistický)** – tzv. univerzalistický, role státu je dominantní. Ten je hlavním sociálním subjektem, celá populace má nárok na sociální ochranu aniž by někdo sledoval, zda je ochrana zapotřebí. Dochází k obrovskému přerozdělování, typické pro Holandsko, Dánsko nebo skandinávské země. **Výkonový (sociálně demokratický)** – občan má právo na sociální ochranu, ta je ale závislá na jeho pracovních výkonech. Garantovaný je pouze nárok na základní minimum potřeb, realizuje se prostřednictvím sociálních dávek. Přesto, že dochází k mnohem menšímu přerozdělování, než u předchozího modelu, množství sociálních objektů je i tak značné. Model je typický pro Německo, Rakousko nebo Francii. **Reziduální** – tento model je opakem modelu redistributivního. Stát je slabým sociálním subjektem, za distribuci sociálního blaha je zodpovědný trh, a pokud se sociální situace stane neúnosnou, musí ji řešit především rodina. Sociální politika státu zasáhne až v případě, že všechny předchozí subjekty selžou. I tak jsou sociální dávky minimální, nárok na ně mají skutečně nemajetní občané a proto je zde úroveň redistribuce nejnižší. Typické pro USA nebo Austrálii (Duková, 2013).

Základní sociální politiky státu (sociální zabezpečení, zdravotnictví, vzdělávání, podpora bydlení) se shodují s indikátory sociálního pilíře udržitelného rozvoje.

Ekonomický pilíř

Tento pilíř je složen ze všech hospodářských aktivit společnosti. Jeho správné nastavení je hlavním problémem a hlavní výzvou udržitelného rozvoje. Ekonomická či hospodářská politika státu je v obecné rovině přístup státu k ekonomice své země. V knize *Moderní ekonomie: Jednoduše o všem, co byste měli vědět*, popisuje autorka Lipovská ekonomii jako společenskou vědu. Uvádí, že dobrý ekonom musí mít znalosti z oblasti práva, musí se vyznat v politologii, psychologii a vzhledem k tomu, že se zabývá interakcemi mezi lidmi, musí mít alespoň základní přehled v sociologii. Dále jsou potřeba znalosti z historie, geografie, matematiky a statistiky apod., takže se jedná o skutečně interdisciplinární vědu (Lipovská, 2017). Dále uvádí, že ekonom (ve své vědecké podobě), používá pozitivní výroky. To jsou výroky, které popisují realitu takovou, jaká

je. Takový pozitivní výrok je možné potvrdit nebo vyvrátit. Politici pak mohou používat normativní výroky, jejichž pomocí vyjadřují to, jaká by realita mohla nebo měla být. Jedná se o hodnotové soudy, které ale nejde potvrdit nebo vyvrátit (Lipovská, 2017).

Autor Slaný ve své knize Makroekonomická analýza a hospodářská politika definuje následující ekonomické cíle hospodářské politiky. Prvním je stimulace produkce v ekonomice, tzn. Ekonomický růst. Ten je měřitelný podle vývoje hrubého národního produktu – ten v ideální případě roste o 4% ročně. Druhým cílem je udržení nízké nezaměstnanosti. Ta by se měla pohybovat maximálně na úrovni 5%. Třetím cílem trvalý vzestup cenové hladiny, tzv. inflace. V ideálním případě se pohybuje okolo 2% ročně. Posledním, čtvrtým cílem hospodářské politiky státu je vyrovnaná platební bilance a další ekonomické ukazatele ekonomiky ve vztahu se zahraničím. To v zásadě znamená udržení rovnováhy mezi dovozem a vývozem, stabilního devizového kurzu, optimální úrovně zadlužení atd. (Slaný, 2003).

Zmíněné cíle hospodářské politiky státu kopírují indikátory ekonomického pilíře udržitelného rozvoje.

2.2 Charakteristika venkova a jeho aktéři

Venkov je utvářen dlouhodobě a jeho charakteristické rysy vznikají pod vlivem spousty faktorů. Proto by měl být způsob, kterým bude řešit problémy venkova komplexní. A to tak, že v sobě bude zahrnovat aspekty historické, kulturní, environmentální sociální a ekonomické (Binek, 2011). Podle údajů ČSU je venkov tvořen téměř 80% území ČR na kterém je 91,8% všech obcí. Přesto na venkově nežije ani třetina obyvatel ČR.

Největší změny, které život lidí v Evropě zaznamenal, přinesla průmyslová revoluce v 18. a 19. století. Tehdy přišla přeměna ze zemědělské společnosti na společnost industriální. Ta měla zásadní vliv na všechny oblasti jejich života, a to včetně změn v uspořádání a osídlení krajiny. Zvyšovala se hlavně urbanizace a územní hustota obyvatelstva. Počet obyvatel měst prudce rostl na rozdíl od venkova, ze kterého se postupně stával jakýsi druhořadý prostor, kde žije méně vzdělané obyvatelstvo, které se zabývá především zemědělstvím. Mezi městskými a venkovskými oblastmi je dvoustranný vztah. Neustále rozvíjející-se města zvyšují své požadavky na přísun čerstvých potravin, neboť počet jejich obyvatel a tím i spotřeba neustále rostou. Venkovské oblasti jsou naopak závislé na odbytu výrobků a službách a vzdělání, které

jsou dostupné pouze ve městech. Z toho vyplývá, že přestože jsou tyto oblasti zcela odlišné, navzájem se ovlivňují a tvoří dohromady jeden celek, který propojuje různorodé vazby.

Další zásadní přeměna života obyvatel měst a venkova přichází po druhé světové válce spolu s postindustriálním obdobím, které přináší zavádění telekomunikačních a informačních technologií a vůbec důležitost informací jako takových. Objevuje se suburbanizace, která zavádí jakýsi mezičlánek mezi městem a venkovem v podobě městům přilehlých venkovských oblastí, které osidlují lidé z městských oblastí. Vznikají tak satelitní městečka, která jsou často součástí historických obcí, ale obyvatelstvo těchto satelitů s původními obyvateli nikdy nesplyne. Tito lidé tak činí především za účelem zvýšení své životní úrovně a současně zachování si komfortu blízkosti města. Proto již dnes není možné venkov jednotně označit jako území, jehož společným rysem je nízká zalidněnost a vysoký podíl zemědělské výroby, ale spíš území, která mají velmi odlišnou strukturu a z pohledu rozvinutosti jsou na odlišné úrovni.

ČR má jako jednu ze svých současných priorit udržitelný rozvoj regionů a neustálé zvyšování kvality života obyvatelstva státu. Dosáhnout toho chce prostřednictvím podpory ekonomických aktivit se zaměřením na vytváření pracovních míst, inovace, rozvoj infrastruktury a lidských zdrojů. Aby mohl být tento cíl naplněn, je nutné se do hloubky zabývat výzkumem problematiky venkovských oblastí a hledáním východisek, jež zajistí těmto oblastem hospodářskou prosperitu a socioekonomickou integraci.

Samotná definice venkova je velice obtížná, přestože jsou venkovu a jeho vymezení věnovány práce mnoha autorů. Proč musí být tyto pojmy vlastně definovány? Jedním z důvodů může být pomoc při rozdělování veřejných prostředků, při němž se musí stát více zabývat odlišným charakterem jednotlivých obcí. Není možné, aby silné a prosperující obce s kvalitním a fungujícím zázemím měly výhodnější postavení nad obcemi z okrajových oblastí bez potřebného zázemí a dostatečného aparátu. Definice by se tedy měla zohlednit různé prostorové, velikostní a ekonomické rozdíly. Z uvedených informací tedy vyplývá, že není možné venkovský prostor vymezit zjednodušeným použitím univerzální šablony, ale mnohem vhodnější je tento prostor vymezit a definovat na základě konkrétního zamýšleného opatření.

Například Perlín vidí venkov jako prostor, který zahrnuje krajinu včetně venkovských sídel. Obsahuje tedy jak zastavěná území, tak i území nezastavěná. Navíc uvádí, že další charakteristikou venkova je menší výskyt sociálně ekonomických vztahů a méně vazeb mezi subjekty žijícími v takovém venkovském prostoru (Perlín, 2009).

Binek uvádí dva přístupy vymezující venkovský prostor. První je zaměřen na jeden či více charakteristických rysů a je využit zejména pro potřebu regionální politiky, druhý zkoumá dané území komplexně všech jeho kvalitativních a kvantitativních znaků (Binek, 2011).

První přístup je využíván OECD. Zde je používána jako jediné kritérium hustota zalidnění, čímž je umožněno porovnání podmínek v možnostech rozvoje ve venkovských oblastech v různých státech. Právě velké rozdíly v politice rozvoje venkova, v možnostech a omezeních, které tyto politiky přinášejí je takové mezinárodní srovnání velice přínosné.

Dle Radima Perlína je samotná definice dvouúrovňová – místní a regionální. V první úrovni jsou ty oblasti, ve kterých žije méně než 150 obyvatel/km² označovány jako venkovské. Na regionální úrovni jsou rozlišovány tři kategorie, které jsou rozděleny podle podílu obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích (takových, které mají hustotu obyvatelstva menší než 150 obyvatel/km²):

- *Převážně venkovské regiony* – více než 50% obyvatel daného regionu žije ve venkovských obcích.
- *Významně venkovské regiony* – 15 – 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích.
- *Převážně městské oblasti* – méně než 15 % obyvatel žije ve venkovských obcích (Perlín, 2009).

V ČR se vyskytují převážně Výrazně venkovské oblasti a ty jsou rozděleny do tří podkategorií:

- *Převážně venkovské oblasti* – 37,5 – 50 % venkovského obyvatelstva.
- *Významně venkovské oblasti* – 25 – 37,5 % venkovského obyvatelstva.
- *Městské oblasti* – 15 – 25 % venkovského obyvatelstva (Perlín, 2009).

Dalším způsobem vymezení může být mimo hustoty zalidnění také počet obyvatel, kteří v oblasti žijí.

Binek uvádí, že v podmínkách ČR nazýváme venkovskými obce ty, jež mají méně než 2 000 obyvatel. Existují ale venkovské obce mající více než 2 000 obyvatel a přestože do této definice nespadají, podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, nejsou ani městy, protože ten za město považuje až obce s více než 3 000 obyvatel. Protože není úplně

jasné, jak tuto problematiku posuzovat, nabízí se vycházet i z jiných než socioekonomických ukazatelů (Binek, 2011).

Další způsob posuzování venkova a venkovských oblastí je svým způsobem rovněž složitý. Vychází z poměrně komplikovaného systému definic, protože obsahuje různá kritéria a je tedy různorodý a těžko porovnatelný. Možná kritéria, která umožňují specifikaci venkovských oblastí, vytvořila ve svém článku Radim Perlín (viz Tabulka 1). Na první pohled je zřejmé, že je možné při tomto vymezení vždy uplatnit rozdílný přístup dle aktuálních potřeb a účelu tohoto vymezení. Český statistický úřad nastavil při vymezení venkova v ČR další možný způsob, při kterém vychází z osmi různých variant, které mají co nejlépe pojmenovat venkovský prostor v místních podmínkách. Ani jeden z nabízených pohledů není bezchybný a všechny mají své kladné i záporné stránky.

Tabulka 1: Kvalitativní znaky venkova

Kritéria	Hlavní znak
Urbanistické znaky	vysoký podíl rodinných domů, málo vyvinutá uliční síť s dominantním prostorem návsi jako společenského a kulturního centra sídla, rozvolněná zástavba, vysoký podíl zeleně v sídle
Architektonické znaky	nízkopodlažní zástavba, absence nájemního bydlení, domy doplněny hospodářským zázemím (integrace obytné a dalších funkcí), vymezení dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi
Sociální znaky	užší sociální kontakty mezi obyvateli sídla, neformální sociální kontrola, participace, tradicionalismus, konzervatismus
Ekonomické znaky	dominantní nebo rozhodující činností je zemědělství a primární výroba potravin, významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí do zaměstnání mimo toto sídlo, vyšší podíl samozásobitelství, kutilství
Administrativní znaky	statut sídla (sídlu, které v minulosti či v současnosti získalo městská práva, je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi)

Zdroj: (Perlín, 2009)

Aktérů, kteří se podílí na rozvoji venkova, je široká řada. Jedná se vlastně o každý subjekt, který je součástí venkova, má vliv na dění na venkově, nebo ovlivňuje jeho rozvoj. Tito aktéři se mohou být tzv. institucionalizovaní (např. instituce veřejné správy nebo nestátní neziskové organizace). Druhá kategorie jsou částečně institucionalizovaní (NNO). Třetí kategorií jsou pak aktéři neformální (občané, zájmové skupiny). Dalším způsobem rozdělení může být dělení z hlediska rozvoje venkova jako celku na národní úrovni – např. Ministerstvo zemědělství ČR, Národní síť místních akčních skupin, Spolek pro obnovu venkova), rozvoje specifické oblasti života na venkově (různé spolky nebo sdružení) nebo rozvoj specifického odvětví (zájmové organizace) (Binek, 2011). Jako

nejvhodnější rozdělení pro tuto práci se jeví rozdělení dle jednotlivých úrovní veřejné správy. To umožňuje rozčlenit aktéry na ty se světovou či evropskou, národní, regionální či lokální působností. Jestliže toto rozdělení pojmem jako horizontální a současně aktéry rozdělíme vertikálně na veřejný, podnikatelský a neziskový sektor, vznikne matice zobrazená v Tabulce 2.

Tabulka 2: Matice aktérů rozvoje venkova

		SEKTORY		
		Veřejný	Podnikatelský	Neziskový
ÚROVEŇ	Evropská	Evropská komise (rámeček SZP EU)	Nadnárodní zájmová uskupení (např. COPA a další svazy zemědělců, výrobců a producentů)	Sítě
	Národní	Ministerstva; Celostátní síť pro venkov	Celostátní zájmová uskupení	Spolky, svazy, sítě
	Krajská	Kraj; Vysoké školy; Krajská informační střediska	Podnikatelská sdružení	Nezisková sdružení
	Lokální	Obce – DSO, MAS; Obcí zřizované organizace	Podnikatelé, zemědělci	Zájmová sdružení, spolky

Zdroj: (Aktéři rozvoje venkova, c1996-2018)

Hlavními aktéry rozvoje venkova na národní úrovni jsou Ministerstvo zemědělství ČR a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Stát jejich prostřednictvím připravuje koncepční dokumenty, dává směr rozvojovým aktivitám, poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu a připravuje správní, ekonomická a legislativní pravidla, kterými podporuje činnost ostatních, níže postavených, aktérů rozvoje venkova (Bínek, 2011).

Vedlejšími aktéry rozvoje venkova na národní úrovni pak jsou Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo průmyslu ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo kultur ČR a další. Mimo tyto ústřední orgány státní správy hrají v rozvoji venkova důležitou roli také Národní síť MAS ČR, Agrární komora ČR, Spolek pro obnovu venkova, Celostátní síť rozvoje venkova, Zemědělský svaz ČR apod.

Zastupitelstva krajů, coby územně samosprávných celků, jsou důležitou součástí systému regionálního rozvoje. Disponují vlastním a to dosti významným finančním rozpočtem, se kterým mohou o vlastní vůli disponovat a mohou si tak dovolit realizovat vlastní programy regionálního rozvoje. Na úrovni krajů tedy vznikla Krajská informační střediska pro rozvoj zemědělství a venkova. Jejich hlavním úkolem je být dobrým

zprostředkovatelem toku informací o nových záměrech SZP a novinkách a trendech týkajících se rozvoje venkova mezi národní a lokální úrovní (Binek, 2011).

Kraje mají za úkol spolupráci s aktéry ze všech úrovní regionálního rozvoje, a to jak s podnikateli, spolky nebo svazky obcí, tak i s ústředními orgány státní správy.

Hlavním a nenahraditelným aktérem v rozvíjení venkovských regionů na místní úrovni jsou Místní akční skupiny, kterým se budou podrobněji věnovat následující kapitoly.

Důležitými aktéry regionálního rozvoje jsou rovněž obce, které jsou jeho základními jednotkami. Jejich role v koordinaci regionálního rozvoje je ale negativně ovlivněna určitou roztržitostí, relativně vysokým počtem malých obcí s nízkým rozpočtem a nedostatečným personálním vybavením. Proto je nezbytná spolupráce malých obcí prostřednictvím Dobrovolných svazků obcí. Ty tak mohou vznikat především na územích, která zcelují přírodní, historické nebo např. technické hranice. Jsou ale i netypické svazky, které vznikly přímo za účelem realizace nějakého společného záměru zcela mimo princip územní celistvosti. Obvykle se jedná o mikroregiony, které mimo společné cíle, sdružuje i zájem o lepší informovanost v oblasti rozvoje a dotací, jejich získání, výměna pozitivních i negativních zkušeností, vyškolení vlastního odborného personálu nebo získání kvalitnějšího personálního obsazení apod. (Binek, 2007).

2.3 Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika je klíčová pro rozvoj venkovských regionů, protože jsou v ní obsaženy zásady rozvoje zemědělství a venkova, z nichž vychází koncepční dokumenty pro Evropskou unii i pro Českou republiku. V ČR je takovým koncepčním dokumentem třeba Program obnovy venkova, který obsahuje i MAS.

SZP je vůbec nejstarší politikou EU, jež byla přijata v Římské smlouvě v roce 1957. Jejím hlavním cílem bylo zvýšení produktivity v zemědělství takovým způsobem, aby bylo zajištěno stabilní zásobování spotřebitelů zemědělskými výrobky na relativně soběstačném trhu zemí ES za přiměřené ceny s tím, že bude zajištěna odpovídající životní úroveň zemědělců (Fojtíková, 2008).

SZP byla v průběhu svého trvání neustále reformována, důležitou reformou byla tzv. Agenda 2000, ve které byl upraven jak rozvoj zemědělství, tak začal být zdůrazňován rozvoj venkova jako takový. Zde byla SZP rozdělena do dvou pilířů, z nichž jeden byl zaměřen na zemědělství a druhý pak na udržitelný rozvoj venkova. V roce 2003 přišla

další reforma, která přinesla nový cíl spočívající ve zvýšení konkurenceschopnosti venkova a zemědělství, podporování udržitelného zemědělství na trzích, nastartování a zavedení nových nástrojů pro rozvoj venkova. Mezi zavedené novinky patřila tzv. modulace umožňující přesun finančních zdrojů z I. pilíře do II. pilíře. Takto bylo možné použít část přímých plateb na rozvoj venkova a jeho aktivit (Kuchyňková, 2007).

SZP byla v programovém období mezi lety 2000 – 2006 financována prostřednictvím Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). V novém období 2007 – 2013 byl tento fond rozdělen na dva fondy, Evropský zemědělský záruční fond (EZZF), který podporoval udržitelné a konkurenceschopné zemědělství a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), který byl primárně určen pro podporu rozvoje venkova. V současnosti je z EZFRV financován Program rozvoje venkova 2014 – 2020.

Nástrojem rozvoje venkova je metoda LEADER. Jedná se o zkratku francouzského termínu „Liaisons entre Acteurs du Développement Economique Rural“. V češtině tato zkratka znamená „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“. Tento přístup zavádí do venkovských společenství principy rozvoje venkova a probouzí zájem o něj u jeho místních aktérů. Přístup LEADER přispívá k vytvoření partnerství mezi občanským, soukromým a veřejným sektorem na regionální úrovni za účelem rozvíjení venkova. Granberg (2015) uvádí, že hlavním důvodem pro zavedení LEADER byly přicházející změny, které výrazně ovlivňovaly život na venkově a spočívaly v migraci venkovského obyvatelstva do měst, velkým poklesem zaměstnanosti v zemědělských podnicích a s tím souvisejícími potížemi malých venkovských podnikatelů. Dalšími důvody byl rozvoj cestovního ruchu, nový životní styl a také rozvoj informačních a telekomunikačních technologií (Granberg, 2015)

Metoda LEADER zvyšuje konkurenceschopnost venkovských oblastí a což znamená zvýšení životní úrovně nejen místních zemědělců, ale i všech ostatních obyvatel venkova. Partnerství místních aktérů a jejich společné zapojení na budoucnosti venkova pomáhá vyřešit problémy těchto regionů z té nejnižší úrovně. Autor Granberg považují za největší odborníky na své okolí právě místní obyvatelé. Právě proto je přístup LEADER označován jako tzv. přístup Bottom-Up, v češtině „zdola nahoru“ a ten je právě uskutečňován přes MAS (Granberg, 2015).

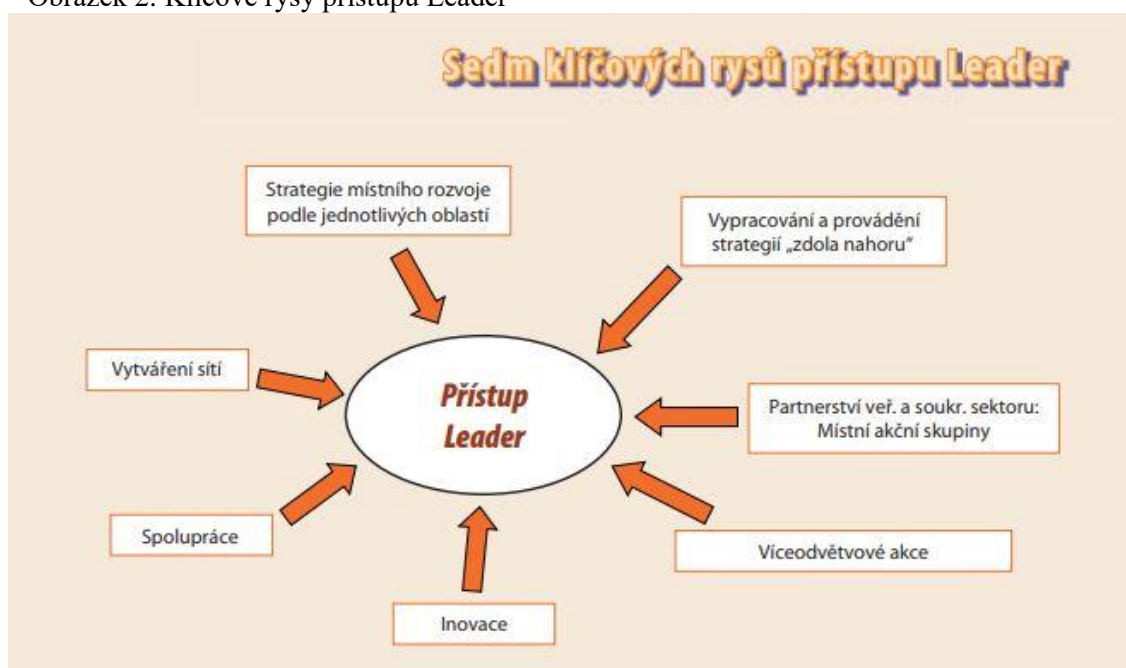
Podle Pavlíka přináší přístup LEADER velkou řadu výhod. Jako hlavní je uváděno zavedení partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem a jeho spolupráce při rozvoji venkova, spolupráce místního obyvatelstva na přípravě a realizaci strategie rozvoje, podíl

na šíření informací, zkušeností, příkladů dobré praxe a nových podnětů, které jsou využity při další práci. Rovněž je podporována spolupráce jak na regionální tak i mezinárodní úrovni. Jako nevýhoda bývá především uváděna administrativní a časová náročnost z důvodu kooperaci místních obyvatel na tvorbě a realizaci strategie (Pavlík, 2014).

Program LEADER byl poprvé jako iniciativa EU představen v roce 1991. Zajímavé je, že ho neřídily národní vlády členských států, ale byl řízen přímo z Bruselu. To znamenalo velkou výhodu v tom, že místní sdružení měla možnost mít přímý přístup k evropským fondům a nebyla závislá na schvalování programu národní vládou. LEADER nejprve spočíval v souboru zásad, jež akcentoval kooperaci místní úrovně na regionálním plánování a budování strategií. Podporoval rozhodování místních aktérů o rozvoji a budoucnosti vlastního území, což bylo právě jako postup „zdola nahoru“ něco úplně nového. Jako jeden z cílů bylo zvýšení místní identity a soudržnosti občanů a využití specifických zdrojů, kterými ta která oblast disponuje a v neposlední řadě také jako zdroj nápadů a inovací, které bude možné použít v jiných regionech.

Základní principy pro fungování LEADER jsou dle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, čl. 61 jsou stanoveny takto (viz obrázek 2):

Obrázek 2: Klíčové rysy přístupu Leader

Zdroj: (Přístup Leader, 2006)

Až do roku 1993 se do iniciativy LEADER zapojilo více než 200 MAS z některých členských států EU. Až od dalšího období (1994 – 1999) pokračovala

iniciativa s názvem LEADER II. a mohly do ní být zapojeny i MAS všech ostatních států EU. Současně byla zahájena spolupráce na mezinárodní úrovni a začaly být vytvářeny sítě, ve kterých museli být povinně zapojeni všichni příjemci podpory ze strukturálních fondů a jejichž prostřednictvím docházelo k výměně informací a poznatků. Takto začaly být sdíleny příklady dobré praxe i přes hranice jednotlivých členských států (Pavlík, 2014).

Jako nástupce LEADER II byla v novém programovém období 2000 – 2006 vytvořena iniciativa LEADER+, kterou byla Evropská unie podporovala pomocí Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu. Wokoun uvádí, že nově byly zavedeny integrované strategie rozvoje území, jejichž hlavní snahou bylo využití přírodního, kulturního, ekonomického a sociálního potenciálu venkovských oblastí. LEADER+ se pokoušel o zvýšení motivace venkovských subjektů v tom, aby dostatečně uvažovaly a také samy rozhodovaly o rozvoji těchto oblastí v dlouhodobém horizontu (Wokoun, 2008).

Nově byl kladen velký důraz na spolupráci a vytváření sítí. Proto získal LEADER+ tři základní aktivity: Integrovaný územní rozvoj - podpora strategií, podpora spolupráce mezi regiony a mezinárodní a pomoc při vytváření sítí všech partnerů podílejících se na rozvoji venkova a všech venkovských oblastí.

Tabulka 3: Přehled LEADER

Iniciativy LEADER	Období	Počet MAS	Financování (mil. EUR)
LEADER I	1991 – 1993	217	442
LEADER II	1994 – 1999	906	1 755
LEADER+	2000 – 2006	893	2 105,1

Zdroj: (Přístup Leader, 2006)

Česká republika se stala právoplatným členem EU v době trvání LEADER+ a proto se do ní mohla rovnou zapojit. Iniciativu mělo ve své gesci Ministerstvo zemědělství ČR, neboť LEADER+ byl jako podopatření 2.1.4. Rozvoj venkova součástí Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství. Primárním cílem bylo přispět k rozvoji venkova zavedením integrovaných strategií rozvoje venkovských oblastí za pomoci zapojení místních aktérů, kteří měli přispět k řešení problematiky jednotlivých oblastí.

MAS, které chtěly přijmout vlastní integrovanou strategii rozvoje venkova nebo takové, co se chtěly osvojit schopnosti potřebné pro přípravu venkovských komunit pro zrealizování místních strategií rozvoje venkova, mohly být podpořeny finančními

prostředky. Pro první fázi bylo vybráno 10 MAS, které splňovaly výběrová kritéria. Počínaje rokem 2004 byl také Ministerstvem zemědělství ČR realizován program LEADER ČR 2004, LEADER ČR 2005 a LEADER ČR 2006. Finanční prostředky, kterými byly financovány tyto aktivity, pocházely ze státního rozpočtu ČR. Tyto programy byly určeny jak pro MAS, tak i pro další místní subjekty, které měly v plánu realizaci konkrétních projektů. Cílem podpory bylo realizovat investice, které byly součástí místních strategií, podporovat tvorbu a zavádění nových integrovaných strategií rozvoje venkovských oblastí, podporovat využívání předností a potenciálu venkovských oblastí místními aktéry a zvyšovat samostatné fungování a organizační schopnosti subjektů, které ve venkovských oblastech působí. Hlavním motivem pak bylo zvýšení kvality života v těchto oblastech, využití cenného přírodního bohatství a kulturního dědictví a rovněž posílení místní ekonomiky. V neposlední řadě bylo důležitým cílem programu nastartování soběstačnosti českého venkova a osvojení schopnosti pracovat metodou LEADER, což mělo tyto regiony připravit na možnosti čerpání podpory z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v novém programovacím období 2007 -2013.

2.4 Místní akční skupiny

Místní akční skupiny (anglicky také LAG – Local Action Group) je na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci), které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, metodou LEADER. Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků (Místní akční skupiny, 2018). Autor Hofmann ve svém článku prezentuje vliv programu LEADER na větší aktivitu a integraci obyvatelstva např. prostřednictvím zvýšení znalostí tradic, národního dědictví a jiných činností určených pro integraci místních komunit. Pokud je místní komunita schopná a ochotná spolupracovat, je možné realizovat společnými silami různé projekty, které zlepšují životní úroveň a kvalitu života na venkově (Hofmann, 2018).

2.4.1 Místní akční skupiny v ČR

K 9. 10. 2018 bylo evidováno v ČR 179 MAS jejichž území pokrývá téměř 90% ČR, je v nich zapojeno 93% obcí, ve kterých žije 57% obyvatelstva. Mapa ČR s vyznačenými MAS je přiložena v příloze 1. Nejvíce MAS je v současné době zapsáno ve Středočeském kraji (27), nejméně pak v kraji Karlovarském (5), v Jihočeském kraji působí celkem 17 MAS. V mnoha případech se MAS rozkládají na územní dvou nebo více krajů, jejich působnost totiž odpovídá mnohem starším historickým, kulturním nebo jiným zvyklostem. Pokud se MAS rozkládá ve více krajích, je ke kraji přiřazena podle místa svého sídla.

Mezi konkrétní úkoly a činnosti MAS patří především:

- zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení,
- vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních preferenčních kritérií pro výběr projektů, jež brání střetu zájmů a jejich předložení ke schválení ŘO (v případě PRV schvaluje tato kritéria pouze SZIF), a dále zajištění, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru projektů měli partneři, kteří nezastupují veřejný sektor; výběr projektů musí probíhat na základě písemného postupu, při výběru projektů zajišťování jejich souladu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto projektů k plnění záměrů a cílů strategií,
- příprava a zveřejňování výzev na úrovni MAS (tzv. "výzev MAS") k podávání žádostí o podporu včetně vymezení kritérií výběru,
- přijímání a hodnocení (formálních náležitostí, přijatelnosti a věcné hodnocení) žádostí o podporu,
- výběr projektů k realizaci a stanovení výše podpory,
- zajištění administrace SCLLD a projektů vybraných k realizaci v rámci jednotlivých programů,
- sledování plnění strategie komunitně vedeného místního rozvoje,
- sledování podporovaných projektů (evaluace),
- vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií (monitoring, evaluace). Pro zajištění tohoto úkolu bude mít nositel CLLD přístup do

MS2014+ včetně možnosti tvorby sestavy projektů realizovaných v rámci své SCLLD,

- realizace animačních aktivit směřujících k naplňování SCLLD, s cílem usnadnit výměnu informací mezi zúčastněnými stranami,
- propagace SCLLD, informování o SCLLD,
- usnadňování výměny informací mezi místními aktéry a koordinace aktivit místních aktérů směřujících k naplňování SCLLD,
- podporování potenciálních příjemců v rozvíjení projektových záměrů a přípravě žádostí směřujících k naplňování SCLLD.

Zdroj: (Aktéři rozvoje venkova, c1996-2018)

2.4.2 Právní formy MAS a principy jejich fungování

Centrální organizací, která stojí nad všemi MAS v ČR, je Národní síť místních akčních skupin ČR. Její vznik je datován do roku 2007. Už v roce 2005 vznikla ale jako neformální síť Národní síť rozvoje venkova. Hlavním úkolem NS MAS je především sdružování jednotlivých organizací, podpora jejich činností, organizace vzájemné spolupráce a vyměňování zkušeností a příkladů dobré praxe a rovněž také mezinárodní spolupráce. Dalším úkolem je působení jako zastřešující organizace při navazování a spolupráci s ostatními aktéry, kteří se podílí na rozvoji venkova, obhajoba společných zájmů při jednáních s ústředními orgány státní správy nebo orgány Evropské unie. Významnou roli plní také ve zvyšování povědomí veřejnosti o činnosti MAS. Za tímto účelem pořádá konference, školení, přednášky, instruktáže nebo různé společenské a kulturní akce, které jsou určeny jak pro subjekty spolupracující na rozvoji venkova, tak i pro širokou odbornou nebo laickou veřejnost.

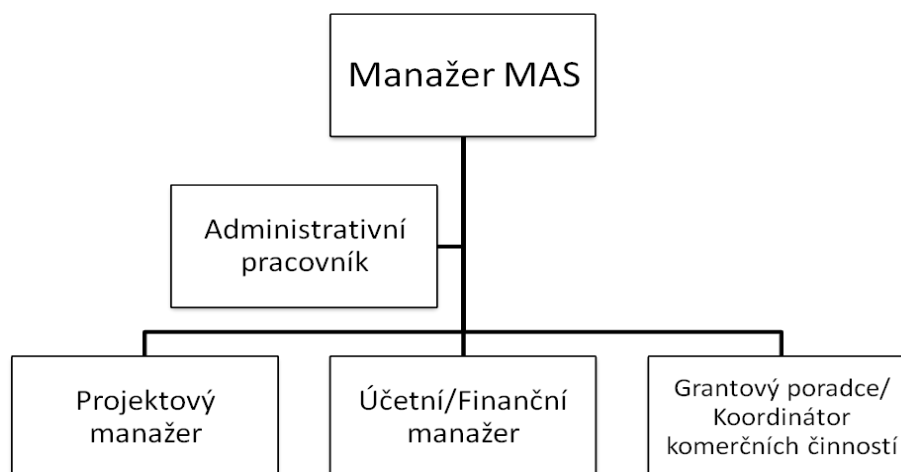
2.4.3 Organizace MAS a zdroje jejich financování

Správně fungující MAS dělá jako u každé jiné organizace její management, profesionální aparát, vhodně nastavené postupy a rozdělené kompetence. Dle ustálených teorií řízení je možno zvolit mezi liniovou strukturou, funkcionální strukturou a liniově-štabní kulturou. Pro většinu MAS je charakteristické využití liniově-štabní struktury řízení, která kombinuje liniovou a funkcionální strukturu. Vedoucí pracovník má

k dispozici tým, díky kterému může plnit kvalifikovaně a efektivně své úkoly. Názvy jednotlivých pracovních pozic se u různých MAS mohou lišit, v zásadě však vždy musí zabezpečovat bezvadné plnění pěti hlavních funkcí. Jedná se o funkce výkonnou, řídicí, výběrovou, kontrolní a monitorovací.

Nejvyšší orgán MAS je setkání všech partnerů. To bývá nazýváno Členskou schůzí, Valnou hromadou nebo Valným shromážděním. Řízení MAS má na starost Programový výbor, popř. Rada sdružení či pouze Výbor. Tento orgán má za úkol především schvalování Integrované strategie území nebo způsob výběru projektů, které budou MAS realizovány atd. Dozorčí rada jako kontrolní orgán sleduje dodržování stanovených pravidel a dozoruje hospodaření MAS. Výběrová komise má za úkol především výběr předkládaných projektů, které jsou hodnoceny dle předem stanovených hodnotících kritérií a na základě kterých je následně sestaveno pořadí projektů určených k realizaci. Monitorovací komise pak sleduje plnění jednotlivých strategických cílů MAS, dozoruje realizaci projektů, dosažení monitorovacích indikátorů a současně také správné fungování dokončených projektů po dobu jejich udržitelnosti. Samotnou výkonnou část organizační struktury tvoří sekretariát MAS, který je většinou složen z několika pracovníků pracujících na plný nebo částečný úvazek. V čele sekretariátu je manažer MAS. Jeho hlavní pracovní náplní je vedení všech realizovaných projektů a dohled nad dodržováním všech stanovených podmínek.

Obrázek 3: Struktura řízení MAS

Zdroj: (Místní akční skupiny, 2018)

Pracovní náplň sekretariátu je podrobně stanovena v dokumentech (organizační řád nebo směrnice), které nastavují principy fungování každé jednotlivé MAS. Jednoduchou strukturu sekretariátu MAS znázorňuje obrázek 3.

Manažer MAS – nejvyšší výkonný pracovník celé organizace, organizuje a vede veškeré činnosti managementu MAS, má na starost publicitu, styk s veřejností, personální otázky přijímá úkoly orgánů MAS a rovněž se těmto orgánům zodpovídá z jejich plnění.

Administrativní pracovník zajišťuje běžný chod kanceláře a je k dispozici ostatním pracovníkům MAS.

Projektový manažer zajišťuje správnou administraci programů LEADER, poskytuje poradenství konkrétním žadatelům do programů LEADER.

Finanční manažer má na starost účetnictví MAS, dále má pod kontrolou čerpání finančních prostředků z programu LEADER a z rozpočtu MAS.

Grantový poradce udržuje v aktuálním stavu databázi projektových záměrů na území MAS, aktivně vyhledává nové zdroje dotací. Jednotlivým žadatelům o dotace pomáhá při psaní žádostí do dotačních programů, podílí se na přípravě a realizaci vlastních projektů MAS, snaží se aktivně vyhledat komerční zakázky a aktivity, které mohou ziskem přispět do rozpočtu MAS.

Odborný personál je pro MAS to nejdůležitější. Fundovanost pracovníků a jejich nadšení pro práci pro MAS je základem jejího fungování. Dalším, neméně důležitým faktorem, je financování MAS. Každá organizace musí mít vícezdrojové financování. Podstatnou část prostředků je možné získat z programu LEADER, prostředky ale mohou být čerpány i z dalších operačních programů, ve kterých může být MAS oprávněným žadatelem. Pouze na dotace se při financování činnosti nelze spoléhat. Další možností financování je podnikání, tzv. komerční činnost MAS. Dle Pelcla se může například jednat o pořádání kulturních akcí, nakladatelskou činnost, organizaci školení a vzdělávacích akcí, pronájmy prostor, zpracování odborných studií, podnikání v cestovním ruchu, poradenství v oblasti dotací apod. (Pelcl, 2008). Finanční prostředky mohou být získány i z členských příspěvků členů MAS. Jejich výše může být určena několika různými způsoby. Obce mohou platit příspěvek podle počtu trvale přihlášených obyvatel. Nejčastěji je určeno několik kategorií obcí podle počtu obyvatel a pro každou tuto kategorii je určena konkrétní výše částky příspěvku. U podnikatelů v zemědělství se může výše příspěvku odvíjet od výměry obdělávané plochy. Ostatní členové přispívají jednorázově při vstupu do MAS a následně pravidelně (ročně) různě vysokou částkou podle jejich typu. V případě, že jsou v majetku MAS nějaké budovy, pozemky, stroje

nebo další movité či nemovité věci, tyto mohou být pronajímány a mohou přinášet další finanční prostředky. Dalším, byť jen nepravidelným a nepředvídatelným zdrojem příjmů mohou být individuální nebo firemní sponzorské dary.

2.5 Shrnutí kapitoly

V prostoru venkova působí aktéři rozvoje venkova, mající společný zájem a tím je podílet se na rozvoji území, na kterém žijí nebo působí. Pro vznik MAS byla důležitá Společná zemědělská politika EU, která v sobě zahrnuje klíčové koncepční dokumenty, jež se týkají rozvoje venkova a zemědělství. Jedním z těchto dokumentů je Program rozvoje venkova, který umožňuje MAS čerpat prostřednictvím metody LEADER evropské prostředky. Základním cílem této metody je pomoci řešit problémy oblastí venkova prostřednictvím vytvoření partnerství mezi veřejným, neziskovým a soukromým sektorem. Přispět tím k rozvoji daného regionu na té nejnižší úrovni.

3 Vývoj MAS v ČR a zahraničí

Základní podmínky pro vznik MAS se v západní Evropě objevily v roce 1991 díky iniciativě EU. V ČR se první zmínky o problematice MAS objevily v roce 1999. Tehdy proběhlo první setkání zájemců o seznámení s principy metody LEADER z ČR s partnery z MAS z dalších evropských zemí. Díky publikaci informující o metodě LEADER, která byla vydána v roce 2001, začaly o rok později vznikat první MAS. Další podstatnou událostí bylo zahájení národního programu LEADER ČR v roce 2004. Tentýž rok se stala součástí Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství iniciativa LEADER+. Je založena Národní observatoř venkova a rovněž vzniká národní síť pro venkov, ve které tvoří MAS základní členy. Následující kapitola popisuje politiku rozvoje venkova a vývoj metody LEADER a rozvoj fenoménu MAS v ČR.

3.1 Zavedení MAS v ČR

Česká republika ještě před svým vstupem do Evropské unie využívala tzv. předvstupní nástroje Společenství. Tyto programy pomáhají kandidátským zemím při změnách na poli politickém a hospodářském, pomáhají budovat orgány a instituce potřebné pro budoucí fungování v rámci EU, zavádějí evropskou legislativu a snižují zásadní rozdíly mezi zeměmi na vstup se připravujícími a členskými zeměmi EU (Boháčková, 2009). V roce 1998 vznikly Zásady regionální politiky, které měly za úkol posílení rozvoje jednotlivých regionů a snížení ekonomických rozdílů mezi nimi. Pro regionální rozvoj byla dalším důležitým koncepčním dokumentem Strategie regionálního rozvoje ČR 2000 – 2006. Jejím úkolem bylo nastavit rámce pro přípravu programových dokumentů potřebných pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU, pro přípravu programů rozvoje krajů a pro přípravu státních programů podpory. Na každé nové programovací období je i připravována nová Strategie regionálního rozvoje.

Před svým vstupem do EU měla ČR od roku 1998 možnost čerpat finanční prostředky z předvstupních programů. Jednalo se o program finanční pomoci Phare, ke kterému později přibýly programy ISPA a SAPARD. Pro nově vznikající MAS byl důležitý především program SAPARD, který zahrnoval podporu rozvoje venkova.

Program Phare, který mohlo využívat celkem deset kandidátských zemí ze střední a východní Evropy měl za cíl napomoci těmto zemím se splněním vstupních podmínek EU a podpořit ekonomickou úroveň těch nejchudších regionů. Program byl po vstupu do EU nahrazen Evropským sociálním fondem a Evropským fondem regionálního rozvoje.

Program ISPA, který byl dalším předvstupním nástrojem, podporoval investice týkající se infrastruktury životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Finanční prostředky se mezi kandidátské země dělily dle několika kritérií, např. počet obyvatel, rozloha země, HDP apod. Podmínkou správného fungování financování mezi kandidátským státem a EU muselo být pro každý projekt uzavřeno tzv. finanční memorandum. Po přistoupení k EU nahradil tento program Fond soudržnosti (Boháčková, 2009).

Program SAPARD – anglická zkratka „Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development“ (Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova) – mohl být v ČR využíván v období 2000 – 2006, nejdéle však do termínu vstupu do EU. Tento program byl vytvořen tak, aby pomáhal při zavádění evropského práva týkajícího se společné zemědělské politiky, rozvoje venkova a strukturálními změnami v zemědělství v deseti kandidátských zemích. Realizaci cílů programu SAPARD koordinovalo Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo zemědělství prostřednictvím Plánu rozvoje zemědělství na období 2000 – 2006. Na program SAPARD bylo každý rok uvolněno 520 mil. EUR pro všechny kandidátské země. Peníze uvolňoval Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF). Alokace pro ČR činila 22 mil. EUR, z čehož pro zemědělství bylo vyčleněno 540 mil. Kč a na rozvoj venkova 270 mil. Kč. Po přistoupení do EU byl tento program nahrazen přímo Evropským zemědělským podpůrným a záručním fondem.

První MAS byly v ČR zakládány během roku 2002 díky Programu obnovy venkova (POV). Jejich velká expanze přišla až v letech 2005 – 2007, kdy díky zvýšení objemu finančních prostředků, jež mohly být ze strany MAS získány na svou činnost. Populární se stávala i metoda LEADER. Tento program realizoval své cíle prostřednictvím MAS. V letech 2004 – 2006 podpořila iniciativa LEADER+ 10 MAS, které splňovaly nastavené podmínky, jako byla např. zpracovaná kvalitní integrovaná strategie území, tým lidí zodpovědných za realizaci projektu apod. (Boháčková, 2009).

V této době se téma MAS teprve probouzelo, a přestože byly některé MAS založeny, neplnily díky nedostatku zkušeností jejich managementu svůj účel. Ale takové jsou všechny začátky, postupem času management nabíral zkušenosti a vzdělával se, do činnosti MAS se připojovalo čím dál víc místních aktérů, rovněž také docházelo ke zpřesňování a zpříšňování pravidel pro fungování MAS a získávání zdrojů k financování jejich činnosti.

3.2 MAS v programovém období 2007 - 2014

Programové období 2007 – 2014 bylo pro ČR důležité, protože to bylo první nezkrácené programové období po vstupu do EU a ČR tak mohla podporu čerpat bez omezení v plném rozsahu. MAS získávaly finanční prostředky v rámci čtvrté osy Programu rozvoje venkova (PRV) 2007 – 2013. Tento program spadl pod Ministerstvo zemědělství ČR, jako administrátor finanční podpory a akreditovaná platební agentura zde vystupoval Státní zemědělský a intervenční fond. Zodpovědnost za rozdělování, čerpání a využívání dotací byla v rámci decentralizace přesunuta z ústředí na regionální úroveň, takže na MAS.

Program rozvoje venkova se dělil na čtyři prioritní osy, které zahrnovaly nejdůležitější cíle rozvoje venkova. První byla zaměřena na zvýšení konkurenceschopnosti v oblastech zemědělství a lesnictví, druhá osa byla zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny. Třetí osa byla zaměřena na kvalitu života na venkově a čtvrtá osa pak cílila na všestranný rozvoj venkova. Prioritní osa IV., která, která byla financována metodou LEADER, měla za úkol zlepšení kvality života na venkově, posílení administrativních a řídicích dovedností ve venkovských oblastech, zhodnocení přírodního a kulturního dědictví na venkově a zejména pak posílení spolupráce založené na místním partnerství a umožnění úspěšné realizace místních rozvojových strategií (Místní akční skupiny, 2018).

Získání finančních prostředků z programu LEADER v tomto programovém období mělo jeden základní předpoklad, a tím bylo doložení kvalitně zpracovaného Strategického programu LEADER (SPL) pro období 2007 – 2013, včetně Fiche opatření, která určují oblasti podpory podle PRV 2007 – 2013. V každém Fiche opatření jsou stanovena konkrétní opatření či jejich podopatření, na která je možné žádat finanční prostředky a jsou v nich určeni i koneční příjemci, kteří mohou o podporu žádat.

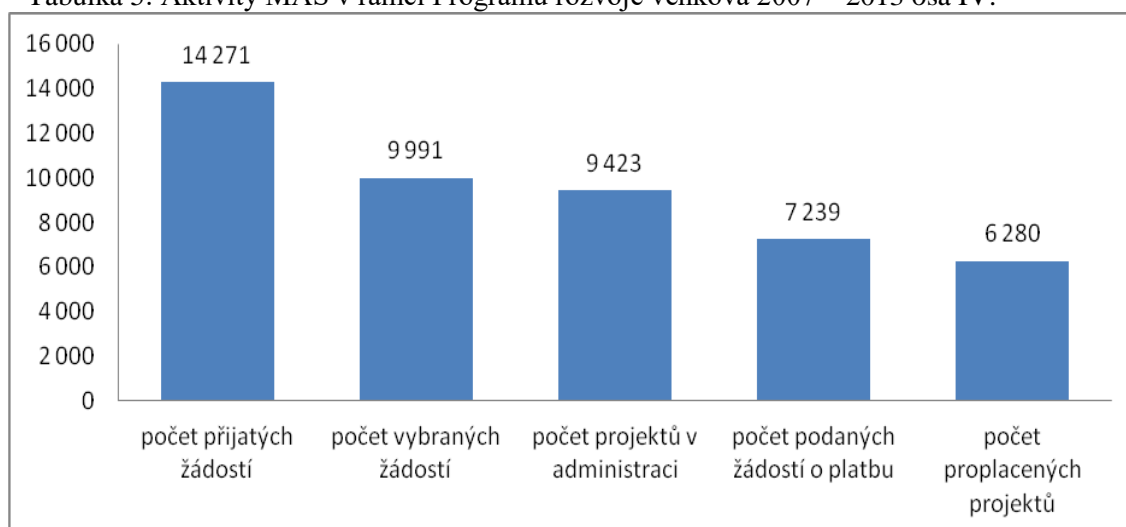
Finanční podpora ke splnění PRV byla poskytována z veřejných zdrojů, podílel se na ní i EZFRV. Celková alokace podpory byla 3,67 mld. EUR, což je zřejmé z tabulky č. 4. Z té jsou rovněž zřejmé plánované částky pro jednotlivé prioritní osy a částky, které byly z celkové alokace vyčerpány ke konci roku 2013. Alokační pro osu IV. LEADER byla více než 205 mil. EUR, což činilo asi 5% celkové částky určené na Program rozvoje venkova 2007 – 2013. Z této alokace bylo do konce programovacího období vyčerpáno jenom 70% prostředků, přibližně 144 mil. EUR. Aktivita MAS, které byly prováděny v rámci osy IV., znázorňuje Tabulka 5.

Tabulka 4: Finanční podpora Programu rozvoje venkova

	Rozpočet PRV na 2007 – 2013 v mil. EUR	Proplaceno v mil. EUR	Proplaceno v %
Osa I	873,5	616,1	71
Osa II	1 931	1 684,8	87
Osa III	641,8	454,6	71
Osa IV	205,8	144,3	70
Technická pomoc	18	8,2	46
Celkem	3 670,1	2 908	79

Zdroj: (Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR, © 2009-2018)

Tabulka 5: Aktivity MAS v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 osa IV.

Zdroj: (Místní akční skupiny, 2018)

Prioritní osa IV. LEADER byla rozdělena na tři opatření, jejichž rozpočet je patrný z tabulky č. 6.

Tabulka 6: Aktivity MAS v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013

	Rozpočet na období 2007-2013 v EUR	Proplaceno v EUR	Proplaceno v %
Opatření 1.1 Místní akční skupiny	37 645 686	27 076 556	72
Opatření 1.2 Realizace místní rozvojové strategie	150 582 746	107 500 924	71
Opatření 2.1 Realizace projektů spolupráce	17 596 915	9 776 922	56

Zdroj: (Místní akční skupiny, 2018)

V rámci osy IV. opatření 1.1. – Místní akční skupiny - byla poskytnuta podpora celkem 112 MAS. Získané prostředky mohla podpořená MAS použít na svůj provoz, administrativu a další činnosti, které souvisel s realizací SPL. Až 80% dotace bylo možno využít na realizaci SPL, zbytek bylo možné použít na provoz MAS. Roční alokace pro MAS byla stanovena v rozmezí od 4 do 15 mil. Kč a byla tvořena pevným základem a bonusem. Základ byl vypočten tak, že polovina alokace byla vydělena počtem MAS a základ byl pro všechny MAS stejný. Bonus byl určen na základě trvale přihlášených obyvatel na území dané MAS a následně byl vynásoben násobkem, který vycházel z počtu bodů, které byly konkrétní MAS uděleny podle hodnocení MAS v předchozím roce hodnotitelskou komisí ustanovenou Ministerstvem zemědělství ČR. Hodnotitelská komise provedla hodnocení MAS od roku 2010. MAS byly ohodnoceny na základě výše a kvality naplnění SPL a byly rozděleny do čtyř skupin A – D (viz tabulka 7).

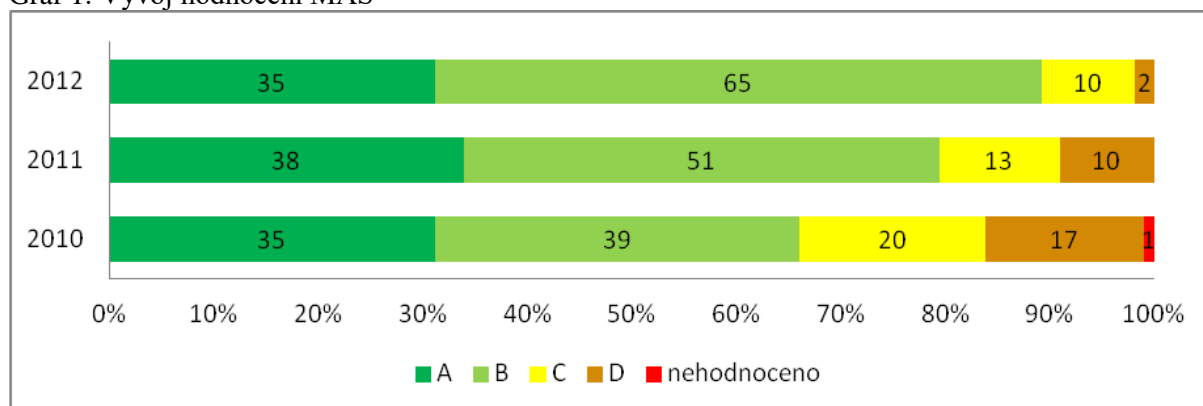
Tabulka 7: Dělení MAS podle bodového hodnocení

Označení	Počet bodů	Název skupiny	Doplňující komentář
A	150 – 130	nejlépe fungující MAS – příklady dobré praxe	vysoce transparentní a důvěryhodné, aktivní a aktivizující území
B	129 – 105	dobře fungující MAS	je u nich prokazatelná nadstavba metody LEADER – umí rozdělovat peníze, mají jasnou strategii a distribuce financí přes ně má přidanou hodnotu oproti centralizovanému přerozdělování
C	104 – 80	průměrné MAS	splňují formální požadavky pro existenci a čerpání, efekt je téměř stejný, jako kdyby finance byly přerozdělovány centrálně
D	79 – 0	MAS, které by svůj přístup měly přehodnotit	jsou na hranici toho, co se od nich očekává, splňují pouze formální pravidla

Zdroj: (EAGRI, © 2009-2018)

Z dostupných výsledků hodnocení je jasné, že MAS se postupem času zlepšovaly a stále více jich skončilo ve skupině A nebo B, což bylo považováno za nadstandardní výsledek (viz graf 1).

Graf 1: Vývoj hodnocení MAS

Zdroj: (EAGRI, © 2009-2018)

V rámci osy IV. opatření 1.2. – Realizace místní rozvojové strategie Tyto dotační zdroje mohly být použity jen pro místní žadatele, jejichž žádosti byly v souladu se SPL. MAS pro výběr těchto projektů ustanovovala vlastní výběrové komise, které výběr prováděly dle předem schválené metodiky bodování. Jedním z výběrových kritérií ale muselo povinně být uplatňování inovačního přístupu.

V rámci osy IV. opatření 1.3. – Realizace projektů spolupráce – toto opatření podporovalo projekty spolupráce více MAS, a to jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Do projektů se mohly být zapojeny MAS z ČR, území EU nebo třetích zemí. Projekty, které budou podpořeny, vybírala komise ustanovená Státním zemědělským intervenčním fondem podle toho, jak budou využity příklady nejlepší praxe, přeneseny znalosti mezi MAS a posíleny inovační postupy (EAGRI, © 2009-2018).

3.3 MAS v programovém období 2014 – 2020

Program rozvoje venkova pro období 2014 – 2020 byl Evropskou komisí schválen dne 26. 5. 2015. Účelem tohoto dokumentu bylo určení strategie, priorit a opatření pro čerpání prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a přispívat k naplňování cílů společné zemědělské politiky a strategie Evropa 2020 (SZIF, nedatováno). Politika rozvoje venkova by především měla přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti v zemědělství a lesnictví, k udržitelnému řízení využívání přírodních zdrojů, k vytvoření potřebných opatření v oblasti klimatu a klimatických změn a k rovnoměrnému rozvoji venkova. Členské státy při tvorbě PRV měly vycházet z šesti stanovených priorit:

- *podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech,*
- *zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů,*
- *podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracovávání zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,*
- *obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím,*
- *podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu,*
- *podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech“ (SZIF, 2013).*

Dalším důležitým dokumentem pro toto programové období je Dohoda o partnerství pro programové období 2014 – 2020, která byla schválena EK dne 26. 8. 2014. Dohoda je zpracována členským státem, jsou v ní stanoveny cíle a priority směřující k efektivnímu využívání ESIF tak, aby byla naplňována strategie Evropa 2020. Tento klíčový dokument analyzuje ekonomickou a sociální situaci členského státu, jeho ekonomické potřeby a trendy, s přihlédnutím k plnění společných cílů EU. ESIF obsahuje Fond soudržnosti (FS), Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV).

Strategie členského státu je sestavena na základě stanovených evropských priorit. Strategie České republiky byla vpracována díky analýze disparit, potřeb rozvoje a potenciálu růstu. Jako východisko analýzy disparit a identifikace rozvojových potřeb si Česká republika v rámci programovacího procesu 2014 – 2020 jako základ stanovila následující národní rozvojové priority:

Konkurenceschopnost ekonomiky – oblast, která je součástí národní rozvojové priority „Zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti“ a skládá se ze čtyř důležitých bodů.

Funkční trh práce, kvalitní a moderní systém vzdělávání, efektivní systém výzkumu a inovací a podniky schopné obstát na trhu.

Infrastruktura – dobudování zanedbané sítě infrastruktur a její další neustálá modernizace a údržba je základní podmínkou pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR, jejích regionů, měst a obcí. Kvalitní a funkční infrastruktura zvyšuje zájem investorů, pomáhá zlepšit dostupnost služeb pro občany a podnikatele.

Veřejná správa – pro dosažení všech potřebných změn zahrnutých do dohod je potřebná efektivně a transparentně fungující veřejná správa. V současné době má spíše kvalita institucionálního prostředí v ČR klesající tendenci a prostředí není z důvodu výše nákladů, době trvání různých úkonů, stavu legislativy a i personálnímu zajištění pro občany a podnikatele příliš přívětivé. Na to poukazují i různá mezinárodní srovnání obdobných správních úkonů. Schopnost poskytovat občanům a podnikatelům kvalitní služby a současně hospodárně nakládat s veřejnými prostředky by měl být hlavní prioritou.

Sociální začleňování, boj s chudobou a systém péče o zdraví – přestože se momentálně ČR nachází v období ekonomického růstu a nezaměstnanost klesla na rekordní úroveň, má před sebou ČR řadu výzev a to v celé této oblasti. V ČR je začleňování menšin velkým problémem, stejně jako obchod s chudobou. Současná ekonomická prosperita dříve či později skončí a bude nutné se vyrovnat s nedostatkem pracovních míst atd.

Životní prostředí – kvalita životního prostředí je velkým celosvětovým problémem a týká se i České republiky. Je nutné neustále snižovat emise škodlivých plynů přechodem na šetrnější zdroje energie, efektivně hospodařit s vodou, které je v poslední době čím dál větší nedostatek a rovněž je třeba modernizovat systém nakládání s odpady.

Hlavní strategické cíle ČR pro období 2014 – 2020 byly pomocí analýzy, která byla provedena ve všech výše uvedených oblastech, stanoveny následovně:

- Vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí, které podpoří konkurenceschopnost ČR na evropské a globálním trhu, povede k zakládání nových podniků, zvýší inovační schopnosti stávajících podniků a posílá atraktivitu pro domácí a zahraniční investory;
- Zajištění inkluzivní společnosti vytvářející podmínky pro plnohodnotné uplatnění všech skupin obyvatelstva, zvýšení zaměstnanosti s důrazem na snížení počtu vyloučených skupin obyvatel a podpora kvalitních podmínek pro život obyvatel.

Tyto priority byly definovány tak, aby byly v souladu s cíli Strategie Evropa 2020.

Dohoda o partnerství byla vypracována za účasti regionálních partnerů a dalších partnerů sociálních, hospodářských, partnerů ze sféry podnikatelské, akademické i neziskové. Národní síť MAS byla jedním z partnerů regionálních a aktivně se podílela jak na přípravě Dohody, tak i na přípravě jednotlivých programů a s nimi spojených koncepčních nebo metodických materiálů.

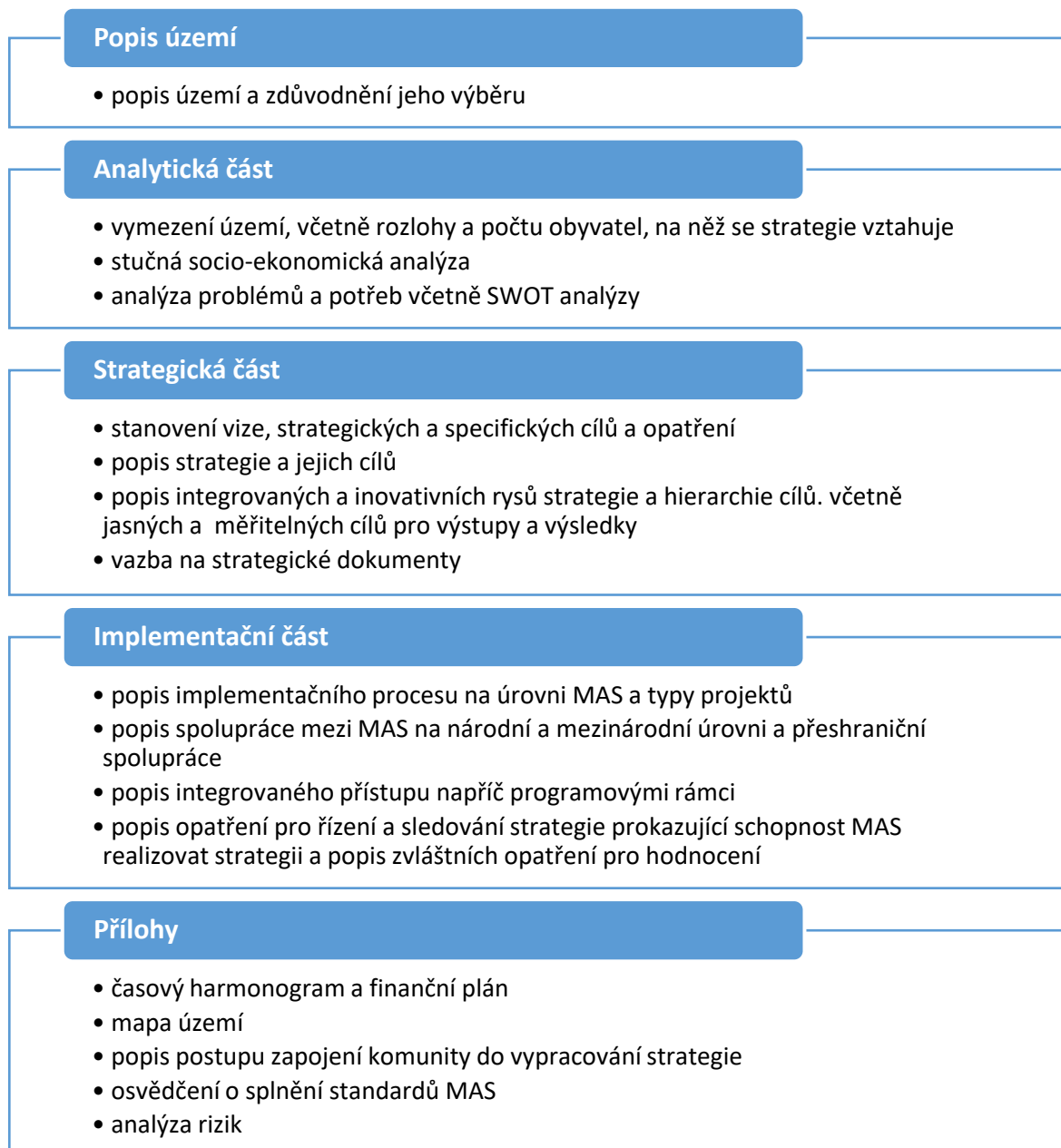
Nový nástroj politiky EU, který vznikl v programovém období 2014 – 2020, byla Územní dimenze. Jejím úkolem je zkoordinovat národní a regionální intervence tak, aby byla zajištěna cílená podpora vyváženého rozvoje území prostřednictvím operačních programů. Tato nová možnost, která umožňuje koncentraci prostředků z ESIF dle jednotlivých typů území. Jedná se o podporu konkurenceschopnosti, která se odvíjí od konkrétního potenciálu rozvoje a bere v potaz nutnost na vyrovnání územních disparit. Územní dimenze by měla být naplněna různými individuálními projekty prostřednictvím výzev zacílených na konkrétní typy území či projekty integrovanými, v rámci realizace integrovaných nástrojů (MMR ČR). Mezi integrované nástroje v ČR patří Komunitně vedený místní rozvoj, Integrované územní investice a Integrované plány rozvoje území. Realizace těchto nástrojů vychází ze zpracované strategie. Ta musí být zpracována s ohledem na specifické cíle a opatření programů ESIF.

Metoda LEADER je tedy od programovacího období 2014 – 2020 jako tzv. Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD – Community-led Local Development), byť se jedná v podstatě o to samé, tzn. rozvoj venkova díky místním komunitám, tj. Místním akčním skupinám. Nadále se jedná rozvoj území na místní úrovni prostřednictvím zapojení obyvatel území a dalších jeho uživatelů a to včetně jejich zapojení do přípravných a plánovacích procesů. CLLD je nástroj, který je používán vždy na konkrétní subregionální území a místní komunita je do něj zapojena tak, aby byl zajištěn rozumný a udržitelný růst, který podporuje začlenění. Při jeho vytváření je brán ohled na místní potřeby, potenciál a souvislosti. Místní komunity jsou podporovány při řešení problémů svého působení v integrovaném přístupu, motivovány ke svému rozvoji, propagování komunitního vlastnictví a zapojení se do realizace cílů EU.

CLLD se jako hlavními tématy zabývá nezaměstnaností na venkově, potřebou neustálého zvyšování kvalifikace jeho obyvatelstva, zvýšením počtu pracovních příležitostí, podporou podnikatelů a využívání potenciálu rozvoje, podporou spolupráce mezi subjekty ve školství, dostupností a zvyšováním kvality služeb, podpora místních ekonomických struktur, regenerací území zatížených starou ekologickou zátěží, vylepšováním vzhledu krajiny. CLLD se realizuje prostřednictvím Společné zemědělské

politiky a také operačních programů, které jsou navázané na ESF a EFRR, zejména jde o IROP, PRV, OP Životní prostředí a OP Zaměstnanost.

Obrázek 4: Závazné části SCLLD

Zdroj: (Místní akční skupiny, 2018)

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) je integrovaný nástroj určený pro koordinaci regionálního rozvoje území MAS. Je založená na provázanosti a synergii projektů na daném území při zapojení místních aktérů, což jí zvyhodňuje výhodu oproti projektům připravovaným na vyšší úrovni. Mimo to díky zavádění projektů formou

CLLD posiluje spolupráci, důvěru a motivace místních subjektů (Aktéři rozvoje venkova, c1996-2018).

Příprava SCLLD je velmi složitý proces. Základem je analýza potřeb daného území a takový přístup, který zajistí, aby byli do tvorby v dostatečné míře zapojeni všichni možní partneři. Je nutná spolupráce s obyvateli, místními podnikateli, neziskovými organizacemi apod. Nutné je správně identifikovat požadavky a potřeby regionu včetně určení kvantifikovaných monitorovacích indikátorů.

MAS se mohou při její tvorbě řídit manuálem „Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2014 – 2020“, který byl vydán jako metodická podpora. Přestože je každá zpracovaná strategie určitým způsobem odlišná, protože má každá MAS odlišné vstupní podmínky a potřeby, jsou v manuály nadefinovány základní principy, které by měli tvořit kostru každé strategie.

Každá strategie musí povinně obsahovat části, které jsou závazné. Jde zejména o popis dotčeného území, části analytickou, strategickou, implementační a přílohy. Každá část má specifikovaný svůj obsah (viz obrázek č. 4).

3.4 Standardy a financování

Další novinkou, kterou přineslo programovací období 2014 – 2020 jsou tzv. standardy. Každá MAS, která chce předložit žádost o finanční podporu na zavedení vlastní SCLLD Ministerstvu pro místní rozvoj ČR musí prokázat svou schopnost se podílet na implementaci programů, které jsou financovány z ESIF. Nastavení těchto standardů, tedy jakýchsi požadavků, které musí každá MAS splňovat, má v gesci Ministerstvo zemědělství ČR. To zpracovalo i příslušnou metodiku pro standardizaci.

Nastavení standardů reaguje na zkušenosti získané v předchozím programovém období a jejich primárním účelem je zajistit aby MAS fungovaly nediskriminačně a transparentně. Dle jednotlivých témat jsou rozděleny do pěti okruhů.

Územní působnost – je v něm stanoveno, že MAS musí pokrývat celistvé území, na kterém žije 10 tisíc až 100 tisíc obyvatel (města do 25 tisíc obyvatel). Území se nesmí překrývat s územím jiné MAS a zařazení správního území obce do územní působnosti dané MAS na toto programové období musí být schváleno všemi jejími obcemi.

Místní akční skupina – podle tohoto standardu musí MAS tvořit subjekty, které zastupují soukromé i veřejné zájmy, přičemž ani jeden ze sektorů nesmí disponovat více než 49 % hlasovacích práv. Povinností pro všechny subjekty je trvalé bydliště, sídlo,

provozovna nebo prokazatelné působíště na území MAS. Počet partnerů v MAS musí být minimálně 21.

Orgány MAS – organizační struktura MAS se musí skládat minimálně nejvyššího orgánu, rozhodovacího orgánu, výběrového orgánu a kontrolního orgánu. V Metodice jsou popsány podmínky členství v jednotlivých orgánech a také jejich kompetence.

Kancelář MAS – každá MAS musí mít aktivní webové stránky, na kterých budou dostupné údaje jako zřizovací dokumenty, vždy aktuální seznam partnerů a zájmových skupin MAS, adresa sídla a kanceláře, mapa působnosti, výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS, seznam všech členů jednotlivých povinných orgánů. Pro realizaci SCLLD musí být k dispozici vedoucí zaměstnanec v pracovně-právním vztahu k MAS. Tuto činnost může tento zaměstnanec vykonávat pouze pro jednu MAS.

Institucionalizace MAS – musí být splněna jedna z předepsaných právních forem – spolek, obecně prospěšná společnost, ústav nebo zájmové sdružení právnických osob. MAS musí vést účetnictví ve smyslu zák. č. 563/1991 Sb. o účetnictví, MAS v hodnocení finančního zdraví získala nejhůře ohodnocení B (EAGRI, © 2009-2018).

V současném programovém období mohou MAS získat finanční prostředky mimo PRV i z dalších ESIF. Podporu je tedy možné získat i tematických operačních programů jako je OP Zaměstnanost nebo OP Životní prostředí. Na PRV 2014 – 2020 je schválen rozpočet ve výši 3,5 mld. EUR z čehož činí 2,3 mld. EUR příspěvek EZFRV a dalších 1,2 mld. EUR přispívá státní rozpočet ČR. Na metodu CLLD, resp. LEADER lze požádat o finanční podporu v rámci priority 6 PRV – Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech.

Operační programy, které umožňují uplatnění metody CLLD jsou IROP, OP Zaměstnanost a OP Životní prostředí. Dále lze žádat také v OP Výzkum, věda a inovace, ale zde není možné uplatnit metodu CLLD.

V IROP mohou MAS žádat v samostatné ose 4 – Komunitně vedený místní rozvoj. Tato prioritní osa sestává ze dvou specifických cílů – 4.1. Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech s alokací celkem 304 mil. EUR a 4.2 Posílení kapacit komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zlepšení řídicích a administrativních schopností MAS s celkovou alokací 75 mil. EUR.

OP Zaměstnanost obsahuje pro účely MAS investiční prioritu 2.3 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje s alokací 67,2 mil. EUR. Podmínkou pro získání

podpory je, že tyto aktivity budou schváleny v rámci SCLLD a budou odpovídat podmínkám OP Zaměstnanost.

OP Životní prostředí umožňuje MAS podat žádost v rámci prioritní osy 4. Jedná se specifické cíle 4.2 Posílení biodiverzity a 4.3 Posílení přirozené funkce krajiny. Pro poskytnutí podpory je opět povinnost vycházet ze schválené SCLLD. Na realizaci projektů je vyčleněna alokace ve výši 18 mil. EUR.

4 Charakteristika prostředí

Místní akční skupina nemusí působit pouze na území jednoho územně-samosprávného celku, tedy kraje. Krajská příslušnost se tedy určuje podle sídla MAS. Tato práce porovnává dvě MAS se sídlem v Jihočeském kraji a z tohoto důvodu bude přiblížen současný stav MAS právě v tomto kraji. Budou zmíněny sociologické ukazatele, jako je geografická poloha, obyvatelstvo, nezaměstnanost a další ukazatele. Bude popsána motivace ke vzniku MAS, jejich struktura a také bude přiblížena jejich činnost.

4.1 Jihočeský kraj

Jihočeský kraj je s ohledem na ostatní kraje České republiky výjimečný. S rozlohou více než 10 056 km² je po Středočeském kraji druhý největší, hustota zalidnění pouhých 62 obyvatel na km² je mezi kraji zdaleka nejnižší (průměr ČR 134 obyvatel na km²). Krajským městem kraje jsou České Budějovice a kraj má celkem 7 okresů (České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor). V kraji je celkem 623 obcí, z toho 37 obcí s pověřeným obecním úřadem a 17 obcí s rozšířenou působností. Celkem se v Jihočeském kraji nachází 54 měst. Celkem má v kraji trvalé bydliště více téměř 638 tis. obyvatel, což činí 6,03% celkového počtu obyvatel ČR.

Vnitrostátní hranice kraje sousedí s Plzeňským krajem, Středočeským krajem, Krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Dále pak sousedí s Rakouskou republikou a Spolkovou republikou Německo. Oproti průměru ČR se kraj nachází ve vyšší nadmořské výšce, odtud pramení i historicky nižší míra zalidnění. Kraj tvoří kompaktní celek s přirozeným historickým, kulturním a administrativním centrem v jeho centru.

Dopravní infrastruktura kraje prozatím není dobudována na potřebnou úroveň. Krajem prochází severojižním směrem (Praha – Tábor – České Budějovice – Dolní Dvořiště) silnice první třídy I/3, která je postupně nahrazována dálnicí D3. Dalšími důležitými silnicemi první třídy jsou silnice I/4 (Praha – Strakonice – Strážný), I/20 (Písek – České Budějovice) a I/34 (České Budějovice – Jindřichův Hradec – Pelhřimov). Severojižním směrem krajem rovněž prochází nově budovaný IV. tranzitní železniční koridor. Nakonec lze zmínit práce na splavnění Vltavské vodní cesty. To bude mít po svém dokončení potenciál v rozvoji turistického ruchu a nelze jej ale považovat za páteřní dopravní infrastrukturu.

V kraji sídlí celkem tři vysoké školy - všechny v Českých Budějovicích – Jihočeská univerzita, Vysoká škola technická a ekonomická a Vysoká škola evropských a regionálních studií. Další vysoké školy mají v kraji své pobočky.

České Budějovice, které jsou krajským městem, jsou devátým největším městem ČR, ve kterém v roce 2017 žilo celkem 93 740 obyvatel což je přibližně 14,7% obyvatel kraje.

Hrubý domácí produkt činil v roce 2014 téměř 350tis. Kč na jednoho obyvatele, což je přibližně 85% celorepublikového průměru a kraj se tak umístil na sedmém místě v ČR.

V zemědělství je dominantní produkce brambor, obilovin, olejnin a píce. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Celkem je na území kraje vytvořeno více než 10% celkové zemědělské produkce ČR. Velikou tradici má v kraji chov ryb, v kraji bylo vytvořeno více než 7 tis. rybníků, které zabírají celkem 30 tis. hektarů. Na nich je produkována více než polovina produkce ryb v České republice, nezanedbatelná je i produkce vodní drůbeže. Průmyslová výroba je z pohledu ČR méně významná, nachází se především v českobudějovické, strakonické a tábořské aglomeraci.

Jižní Čechy mají významný potenciál jako centrum cestovního ruchu. Pro vysoký počet historických památek, velký podíl vodních ploch, velice slušnou síť cyklotezek a cyklotras, několik zimních středisek jsou předurčeny pro aktivní trávení letních i zimních dovolených. V jihočeském kraji působí celkem 17 MAS (tabulka č. 8).

Tabulka 8: MAS v Jihočeském kraji

MAS Jihočeského kraje					
	Název MAS	Sídlo	Forma*	Rozloha v km	Počet obyvatel
1	MAS Česká Kanada, o.p.s.	Jindřichův Hradec II	o. p. s.	932,08	50 744
2	MAS Šumavsko, z. s.	Malenice	z. s.	1 111,24	43 674
3	MAS Třeboňsko o.p.s.	Třeboň	o. p. s.	1 032,60	42 787
4	MAS Strakonicko, z.s.	Strakonice	z. s.	458,00	41 182
5	MAS Sdružení Růže	Borovany	z. s.	832,63	31 304
6	MAS Blanský les – Netolicko, o.p.s.	Netolice	o. p. s.	495,17	29 257

7	MAS Lužnice, z. s.	Sudoměřice u Bechyně	z. s.	463,66	25 507
8	MAS Pomalší, o.p.s.	Velešín	o. p. s.	333,86	23 236
9	MAS Hlubocko – Lišovsko, o.p.s.	Hluboká nad Vltavou	o. p. s.	329,00	22 100
10	MAS Vodňanská ryba, z. s.	Vodňany	z. s.	470,00	22 029
11	MAS Krajina srdce, z. s.	Mladá Vožice	z. s.	623,75	20 978
12	MAS Střední Povltaví	Kovářov	z. s.	385,00	18 486
13	MAS Blatensko, o.p.s.	Blatná	o. p. s.	342,34	16 017
14	MAS Lužnicko, o.p.s.	Planá nad Lužnicí	o. p. s.	124,00	15 609
15	MAS Vltava, z.s.	Dolní Bukovsko	z. s.	262,00	14 104
16	MAS Rozkvět zahrady jižních Čech	Lhenice	z. s.	596,04	11 685
17	MAS Brána Písecka	Čížová	z. s.	370,37	11 149

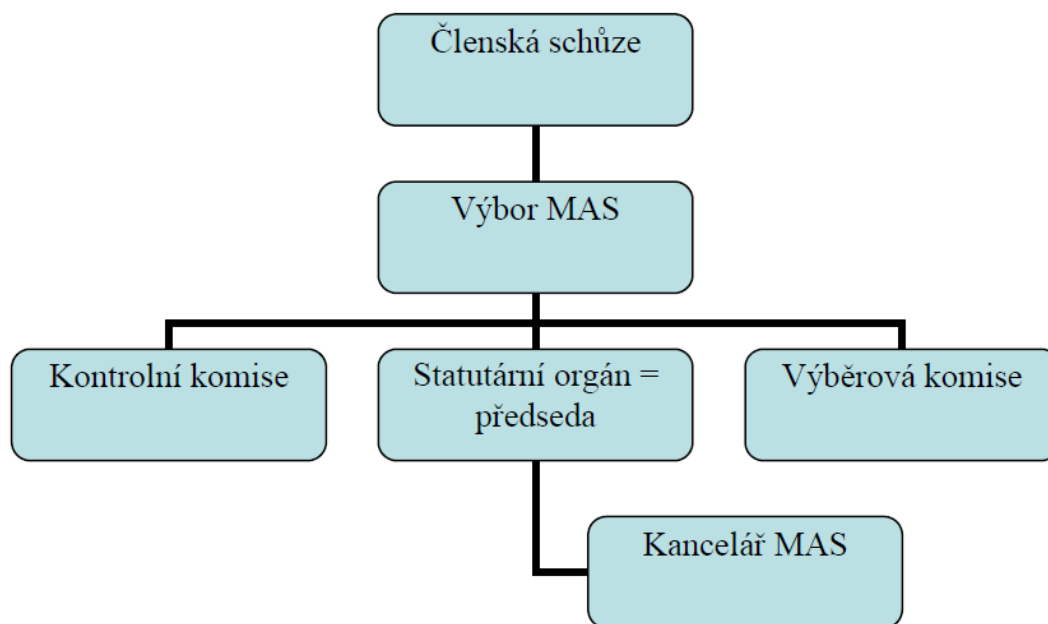
Zdroj: Vlastní zpracování

Předmětem zkoumání v této práci jsou dvě jihočeské místní akční skupiny, MAS Střední Povltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s. Tyto dvě MAS byly vybrány pro svoji přibližně stejnou velikost jak z pohledu rozlohy území, tak z pohledu počtu obyvatel. Obě vybrané MAS podobné geografické umístění, na tzv. vnitřní periferii.

4.2 MAS Střední Povltaví

Místní akční skupina Střední Povltaví se sídlem v obci Kovářov vznikla za účelem posílení rozvoje venkova v dané oblasti na severovýchodním okraji jižních Čech dne 5. 9. 2005. Na jejím území o rozloze 385 km² se nachází 26 obcí a žije zde celkem 18 486 obyvatel. MAS má celkem 25 členů, z toho je sedm zástupců z veřejné správy, pět zástupců neziskového sektoru a celkem třináct zástupců ze sektoru podnikatelského. MAS si jako svůj cíl určila především uvádět v život společné strategie rozvoje MAS Střední Povltaví, pečovat o hospodářský, ekonomický, společenský a kulturní rozvoj oblasti, pomáhat vytvoření podmínek pro širokou spolupráci při obnově a rozvoji regionu, propagovat obnovu venkova a získávat jí ve společnosti vážnost a udržovat existující a navazovat nová regionální a zahraniční partnerství. Organizační struktura vedení MAS je znázorněna na obrázku č. 5.

Obrázek 5: Organizační struktura MAS Střední Povltaví

Zdroj: (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016)

Takové cíle lze splnit pouze úzkou spoluprací všech místních aktérů a tak by se MAS měla stát platformou pro komunikaci a zároveň realizaci plánů rozvoje, při kterých bude využita finanční podpora z programu LEADER 2007 – 2014 a možností současného programového období. K 1. 1. 2017 bylo složení členů MAS následující: Městys Bernartice, obec Hrejkovice, obec Chyšky, obec Kovářov, město Milevsko, městys Sepekov, svazek obcí Milevska za veřejný sektor. ZD Bernartice, ZD Chyšky, ZD Kovářov, ZOD Branice, HZT Technik – servis, a.s. a Tollinger DJM, s.r.o. jako právnické osoby a Ing. Miroslav Čunát, Iveta Fáberová, Karel Hácha, MVDr. Stanislav Kameník, Mgr. Ludmila Kolářová, Jiří Němec a Jiří Štěpánek jako fyzické osoby podnikající za soukromý sektor. Členy z řad neziskových organizací byli Jihočeský folklórní soubor Kovářovan, Junák – Svaz skautů a skautek ČR, středisko Milevsko, ZO CSV Kovářov, Jihočeská hospodářská komora – oblastní kancelář Milevsko a TJ ZD Kovářov (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

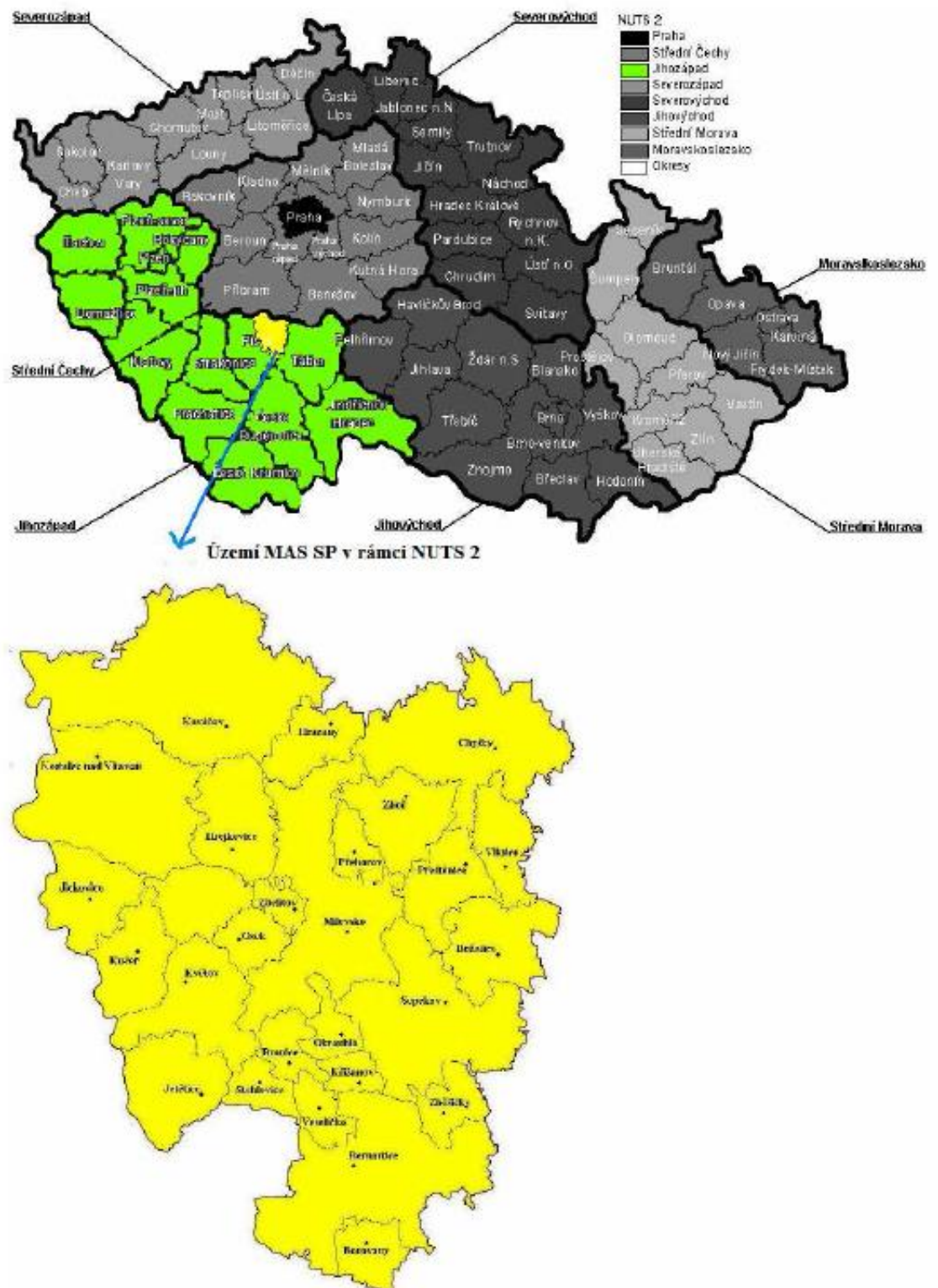
4.2.1 Udržitelný rozvoj MAS Střední Povltaví

Ekologický pilíř

Geografická poloha

Území místní akční skupiny Střední Povltaví z.s. se nachází ve správním obvodě obce s rozšířenou působností Milevsko (dále region Milevsko). Tento region leží na hranici mezi Jihočeským krajem a Středočeským krajem, je přibližně vzdálen 90 km od Prahy, 80 km od krajského města Českých Budějovic, do Písku a do Tábora je to shodně 30 km. Z pohledu nadřazené sídelní struktury je tento region tzv. vnitřní periferie, tzn. vnitrostátní území, které má, vzhledem k relativně velké vzdálenosti vyšších center osídlení od svého území, podobné rysy jako pohraniční oblasti. O nadregionální vliv na toto řešené území se vzhledem k podobné vzdálenosti dělí okresní města Písek a Tábor, zároveň má velký význam centrální úloha města Milevsko. Krajina je mírně zvrásněná, s vyšší nadmořskou výškou, podnebí je mírné s drsnější zimou. Nadpoloviční většina řešeného území byla postupem času přeměněna na zemědělskou půdu. Milevský region je geograficky, ze stránek ekonomické a sociální homogenním územím a z jeho celkem 26 obcí je 25 sdruženo ve Svazku obcí Milevsko. Region má rozlohu 38515 ha, v roce 2014 mělo trvalé bydliště v regionu Milevsko 18 466 obyvatel (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Obrázek 6: Mapa MAS Střední Povltaví

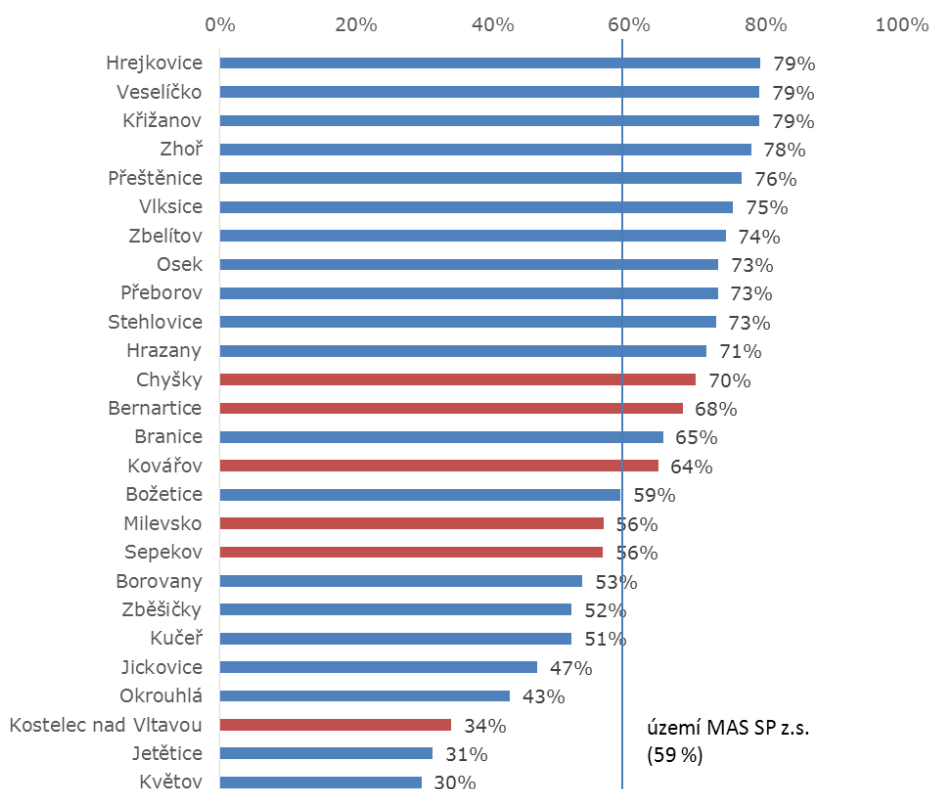

Zdroj: (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016)

Půdní fond

Z celkové rozlohy regionu (38 525 hektarů) zabírala v roce 2014 22 719 hektarů (59 %) zemědělská půda a 15 805 hektarů (41 %) nezemědělská půda (viz graf 2). Tři čtvrtiny zemědělské půdy tvoří orná půda, z jedné čtvrtiny se jedná o trvalé travní porosty. Zahrady nebo ovocné sady se rozkládaly na 3 % zemědělské půdy. Nezemědělskou půdu tvořily převážně lesní pozemky (74 % nezemědělské půdy). Vodní plochy (převážně rybníky) zabírají 1365 hektarů (9 % nezemědělské půdy), zastavěná plocha téměř 500 hektarů (3 %) a další typy pozemků téměř 2200 hektarů (14 %). Oproti údajům z roku 2005 se plocha zemědělské půdy snížila přibližně o 70 ha. Takový úbytek zemědělské půdy je ale v podstatě zanedbatelný a nemá na dobrý stav regionu žádný negativní vliv.

Graf 2: Podíl zemědělské půdy z celkové výměry obce

Zdroj: (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016)

Oproti roku 2005 se jedná o úbytek pouze 0,3 % zemědělské půdy a podíl zemědělské a nezemědělské půdy se mezi lety 2005 a 2013 nezměnil - zemědělská půda se ve všech sledovaných letech nacházela na 59 % plochy regionu. Ve sledovaných letech se významně neměnila ani struktura zemědělské a nezemědělské půdy z pohledu

jednotlivých sledovaných typů pozemků. To znamená, že pokud došlo k nějakým změnám podílu mezi jednotlivými typy pozemků, jednalo se o zcela zanedbatelné rozdíly maximálně v řádu desetin procenta. Půdní fond tvoří hlavně zemědělská půda (59 %), na téměř 70% území obcí se zemědělská půda rozkládala v polovině obcí regionu (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Sociální pilíř

Demografie MAS Střední Povltaví

Ke konci roku 2014 žilo v tomto území 18 466 obyvatel. Ve sledovaném období (od roku 2005) je možné sledovat setrvalý trend, kterým je pomalý úbytek obyvatel. Oproti stavu z konce roku 2005 se celkový počet obyvatel správního obvodu snížil o 521 osob, tj. o 2,7 %. Vysledované snížení počtu obyvatel regionu není sice nijak významné, ale tento negativní stav je setrvalý a je zřejmé, že je to znak vylidňování venkova, které může v delším časovém horizontu znamenat ohrožení pro zdravý rozvoj regionu a život na venkově. Pokles počtu obyvatel je tvořen přibližně ze dvou třetin přirozeným úbytkem a jednu třetinu tvoří migrace. Ta je pro demografický vývoj na venkově nejvíce nebezpečná, protože nejčastěji z takových regionů odchází mladí vzdělaní lidé. Význam obou těchto důvodů úbytku obyvatel i jeho výše v jednotlivých letech kolísal, v průměru byl zaznamenán jasný setrvalý trend poklesu obyvatel, na kterém se podílí jak přirozený úbytek obyvatel (ročně počet obyvatel klesal průměrně o 33 osob), tak migrace (počet obyvatel klesal průměrně o 17 osob ročně) (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Věková struktura obyvatel

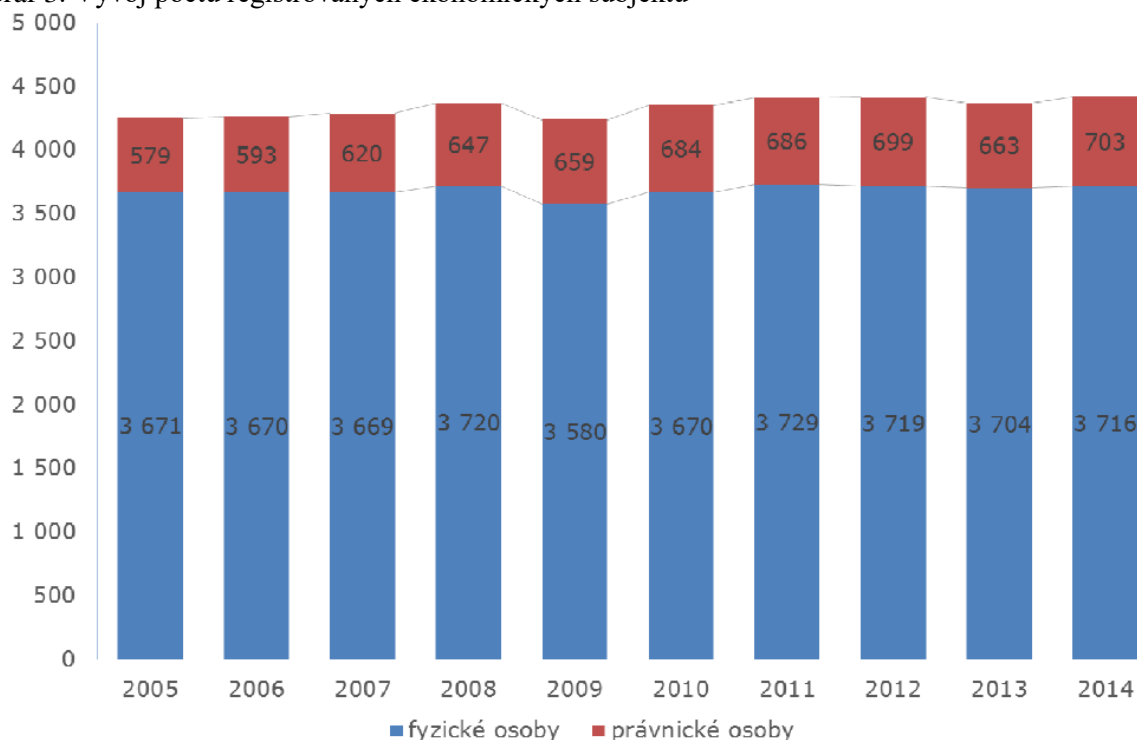
Rozdíly mezi obcemi z pohledu podílu podle pohlaví obyvatel jsou minimální (48-52 %). V obci Kovářov a městě Milevsku mírně převažuje počet žen. Více mužů žije naopak v obci Chyšky. Až na obec Chyšky odpovídá věková struktura průměrné hodnotě celého regionu, tzn., žije zde přibližně 13% dětí do 15 let, v produktivním věku se nachází cca 65% obyvatelstva, osob ve věku nad 65 let je 21%.

Ekonomický pilíř

Ekonomické subjekty MAS Střední Povltaví

Ke koci roku 2014 bylo v regionu registrováno celkem 4509 ekonomických subjektů, 703 právnických a 3716 podnikajících fyzických osob (viz graf 3). Počet registrovaných fyzických osob podnikajících se v průběhu let 2005-2014 neměnil, počet právnických osob v letech 2010- 2014 mírně stoupal a v roce 2014 byl nárůst od roku 2005 celých 21 %. Z celkového počtu registrovaných ekonomických subjektů zůstal podíl právnických osob z v průběhu let 2005-2013 téměř beze změn (14-16 % ze všech ekonomických subjektů).

Graf 3: Vývoj počtu registrovaných ekonomických subjektů

Zdroj: (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016)

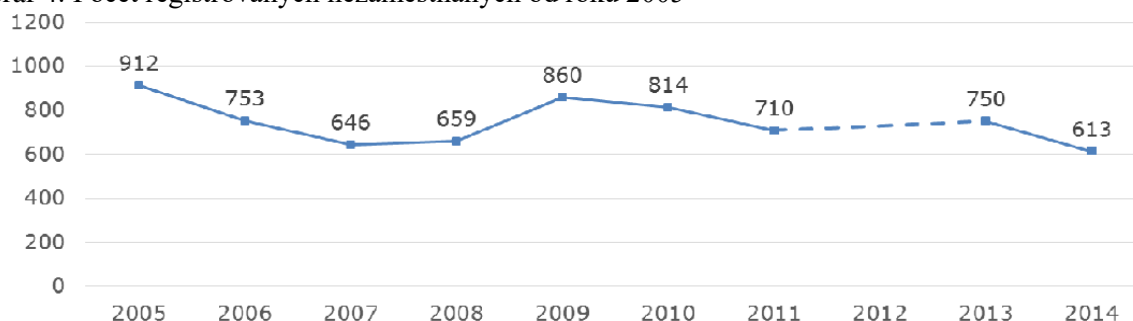
Téměř 70% aktivních ekonomických subjektů v regionu tvořili živnostníci, 8% tvořila takzvaná svobodná povolání, 7% obchodní společnosti a 4% zemědělské podnikatelé. Podíl státních organizací a družstevních organizací byl bezvýznamný (něco kolem 1%), stejně jako podíl ostatních právních forem podnikání. Ze všech ekonomicky aktivních subjektů jich bylo nejvíce zaměřeno na průmyslovou výrobu (389 aktivních ekonomických subjektů, tj. 17 %). Dalšími důležitými oblastmi podnikání bylo pro ekonomické subjekty v regionu stavebnictví (358, 15 %), velkoobchod, maloobchod a

podnikání v oblasti oprav či údržby motorových vozidel (303, 13 %), zemědělství, lesnictví a rybářství (243, 10 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (202, 9 %) (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Nezaměstnanost a podíl osob v evidenci Úřadu práce

V roce 2014 bylo na úřadu práce evidováno celkem 613 uchazečů o zaměstnání. Vývoj počtu nezaměstnaných od roku 2005 znázorňuje graf č. 4. Celkový průměrný podíl nezaměstnaných osob byl necelých 5 %. S ohledem na to, že Úřady práce přecházely ve sledovaném období na nový informační systém, nebylo možné dohledat údaje za rok 2012. Z provedeného srovnání je zřejmé, že počet registrovaných nezaměstnaných klesal v období 2005-2007, následně v letech 2008 – 2009 v neklidné ekonomické situace stoupl a následně se mezi roky 2010 a 2014 počet nezaměstnaných obyvatel zase snížil. Podíl dosažitelných nezaměstnaných byl v období 2005-2007 mezi 92 a 95 procenty z celkového počtu uchazečů o práci, v letech 2008-2014 to bylo 96 - 98 procent (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Graf 4: Počet registrovaných nezaměstnaných od roku 2005

Zdroj: (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016)

Dopravní a technická infrastruktura a občanská vybavenost MAS Střední Povltaví

Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2016 uvádí, že z celkem 4054 obydlených domů v regionu bylo 51 % napojeno na kanalizační síť, 92 % mělo přípojku k vodovodní síti a 29 % mělo plynovou přípojku. Ústředním topením disponovalo 76 % domů. Z celkového počtu 7380 bytů byl plyn zaveden do 31 %, vodovod do 94 %. Kanalizační přípojku mělo 66 % bytů, vyvážecí jímka byla nahlášena u 30 % bytů. Vlastní koupelnu nebo sprchový kout mělo 94 % bytů, vlastní splachovacím záchodem disponovalo 91 % bytů. Z těchto

údajů vyplývá, že stav technické infrastruktury je na docela dobré úrovni, pouze v případě počtu kanalizačních přípojek se počty bytových jednotek jeví jako nedostatečné. Rovněž počet domů a bytů s plynovou přípojkou se jeví jako nedostatečný.

Jako spádové centrum celého regionu z pohledu nabídky služeb, občanské vybavenosti a největší nabídky zaměstnání je město Milevsko, jež je největší obcí regionu a z pohledu administrativního je obcí s rozšířenou působností. Žije zde asi polovina obyvatel regionu.

Obec je umístěna na ideálním místě uprostřed regionu, takže dojíždění nečiní problémy, 15 obcí je vzdáleno do 10 km a 10 do 15 km. Další čtyři nejvýznamnější obce (Kovářov, Sepekov, Bernartice, Chyšky) jsou kolem centrálního Milevska umístěny ve tvaru prstence. Některé služby mohou tedy obyvatelé z malých obcí čerpat i mimo Milevsko, což nároky na dojíždění ještě dále snižuje. I pro centrální Milevsko je výhodné, že není zatíženo požadavky všech obyvatel regionu. Díky tomu jsou eliminovány problémy regionů s nevyváženým osídlením, což má mnohdy negativní dopady na zatížení komunikací, pro velký podíl dojíždění za službami a za prací. Důležitá je celkem dobrá dostupnost okresních měst Tábor a Písek, naopak dopravní spojení do jihočeského krajského města není zcela komfortní.

V mateřských školách regionu bylo provozováno celkem 27 tříd. V pěti obcích je provozováno všech 9 ročníků základních škol 38 tříd bylo provozováno v základních školách, což činí dojíždění na druhý stupeň jako přijatelné. V Milevsku se nachází i tři střední školy – jedná se o gymnázium se čtyřletým, šestiletým a osmiletým studijním oborem, střední školu a střední odborné učiliště.

Na území města Milevsko se nachází poliklinika, která má pobočky i v Bernarticích a Nadějkově. Dále má v Milevsku praxi několik praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost, zubařů apod. Specialisté obvykle dojíždí do Milevska 2x v týdnu. Pohotovost a lůžková péče je dostupná v obou nedalekých okresních městech (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

4.2.2 MAS Střední Povltaví v programu LEADER

LEADER 2007 – 2017

Strategie Rozvoj Středního Povltaví vznikala postupně od podzimu 2004 do podzimu 2005. Pracoval na ní přípravný výbor (skupina dobrovolníků, která byla iniciátorem vzniku MAS Střední Povltaví), později na přípravě strategie spolupracovali

odborníci z CpKP jižní Čechy. Podkladem pro strategii byly národní, krajské a regionální rozvojové plány (zejména Program sociálního a ekonomického rozvoje Milevska), náměty na projekty od místních zemědělců, podnikatelů, obcí a neziskových organizací, výstupy z jednání MAS a výstupy z jednání s odborníky (CpKP jižní Čechy, agrární komora, MZE, odbor životního prostředí, podnikatelé, starostové obcí a pracovníci obecních úřadů, úřad práce, MAS z jiných regionů). K předložení námětů na projekty byly vyzvány všechny subjekty v regionu prostřednictvím místního tisku. Speciálně pak byly znovu osloveny všechny obce (prostřednictvím Svazku obcí Milevsko), většina soukromých zemědělců (prostřednictvím písecké pobočky MZE a členů MAS), většina podnikatelů (osloveni přes milevskou pobočku Jihočeské hospodářské komory), všichni podnikatelé zaměřeni na poskytování služeb turistům (oslovil Milevský kraj o.p.s.) a většina neziskových organizací. V rámci výzvy k předkládání námětů na projekty a jejich sběru byl kladen důraz na osobní kontakt ze strany členů MAS s oslovenými subjekty – vysvětlování programu LEADER, pomoc se psaním fiší, sběr dalších poznatků a námětů pro strategii. Na základě všech výše uvedených podkladů MAS zformulovala konečné téma strategie „Podpora alternativních příjmů zemědělců zejména v oblasti zlepšování životního prostředí (rozvoj podnikání a vznik nových pracovních míst)“. Téma bylo rozpracováno do čtyř cílů, které jsou navzájem úzce propojeny. Cíle se dále člení na specifické cíle, k naplnění každého z nich směřuje několik aktivit, většina z nich je již podrobně popsána v zásobníku námětů na projekty (sesbírané fiše). Strategie směřuje k rozvoji podnikání na venkově, zejména k podpoře alternativních příjmů zemědělců. To bude mít dopad na zlepšení životního prostředí. Kvalitní životní prostředí je jednou z podmínek pro přilákání turistů, zvýšení návštěvnosti regionu bude mít zpětně dopad na rozvoj drobného podnikání a vznik nových pracovních míst. Naplnění strategie Rozvoj Středního Povltaví je cesta, jak zastavit prudký úbytek obyvatel regionu a jak oživit jeho ekonomický a sociální potenciál (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

Programové období 2014 – 2020

Výchozím dokumentem místní akční skupiny, který byl potřebný pro účast MAS v programovém období 2014 – 2020, je Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). Přípravy tohoto dokumentu byly negativně ovlivněny stále chybějícími podklady jednotlivých operačních programů a zejména i tím, že konečná verze dokumentu „Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014 –

2020“ vydalo Ministerstvo zemědělství ČR až koncem roku 2015, což znamenalo zpoždění tak dva roky.

Primárně bylo nutné splnit požadavky, která jsou stanoveny Metodikou pro standardizaci místních akčních skupin v programovém období 2014-2020. Posuzování standardů MAS bylo prováděno SZIF ČR. Příjem žádostí o standardizaci probíhal od listopadu 2014 do června 2015, MAS podala první žádost o schválení v 31. 3. 2015. Osvědčení o splnění standardů získala MAS dne 13. 7. 2017.

Strategie se skládá ze tří částí: analytické, implementační a strategické.

Analytická část: Charakterizuje historii, orgány, územní působnost a další charakteristiky místní akční skupiny.

Strategická část: Zjištění potřeb mezi zástupci veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru prostřednictvím rozhovorů, dotazníkových šetření, apod. Strategický dokument byl zpracován za součinnosti všech členů MAS, pracovních skupin a dalších zainteresovaných osob. Na základě získaných informací byla zpracována SWOT analýza, jejíž prostřednictvím byly identifikovány silné a slabé stránky strategie a rovněž příležitosti a hrozby, jež jsou spojené s daným územím a aktivitami s ním spojenými. Podkladem pro zpracování SWOT

byla kompletní sociodemografická analýza regionu (v dokumentu je vložena zkrácená verze), dílčí analýzy z území, výstupy z průzkumu v obcích, výstupy z jednání zájmových skupin atd. Vstupem pro tvorbu SWOT byly také informace a zkušenosti kompetentních členů pracovních skupin. V průběhu přípravy SWOT byly vybrány prioritní oblasti, na které se strategie zaměřila. S ohledem na tyto oblasti pak byla SWOT rozdělena na pět částí:

- Ekonomika a trh práce;
- Služby, prostředí a spolupráce;
- Doprava a infrastruktura;
- Ochrana přírody a péče o krajinu;
- Rozvoj cestovního ruchu.

Vize SCLLD zní:

Střední Povltaví – místo, kde každý rád žije a kam se každý rád vrací.

Mise SCLLD zní:

Vědomi si odpovědnosti za oživení přírodního a kulturního dědictví regionu a za jeho rozvoj, rozhodli se představitelé obcí, podnikatelů, občanských iniciativ a odborníků pro vytvoření MAS Střední Povltaví.

Chceme postupovat metodami osvědčenými ve sjednocené Evropě při respektování a posilování své regionální specifiky, spočívající v obohacujícím soužití člověka s přírodou ve venkovském prostoru (SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016).

4.2.3 Studie projektu MAS Střední Povltaví

Projekt „Cesta na Onen Svět“

Rozvoj turistického ruchu je jedním z hlavních témat udržitelného rozvoje. Proto byl jako vhodný vybrán projekt Cesta na Onen Svět, který byl podpořen v rámci Programu rozvoje venkova, osa IV Leader. Projekt byl úspěšně realizován v letech 2009 – 2011. Celkové náklady projektu byly 2 836 001 Kč, z toho dotace činila 2 754 151 Kč.

Cílem projektu byla myšlenka na propojení regionů Vltavotýnska, Bechyňska a Středního Povltaví naučnou stezkou. Touto myšlenkou se zabývali místní aktéři od roku 2008. Jedná se o společný projekt hned tří místních akčních skupin, konkrétně MAS Středního Povltaví, z.s., MAS Vltava, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s.

Díky realizaci projektu vznikla vůbec nejdelší naučná stezka v České republice, která měří celých 66 km. Trasa stezky prochází typickou malebnou jihočeskou krajinou s mnoha zajímavými místy. Její návštěvníci mohou na její trase poznat různé technické, kulturní a historické památky. Její trasa vede po stávající turistické trase Klubu českých turistů údolím řeky Lužnice z Týna nad Vltavou přes Bechyni až ke Stádleckému mostu, kde uhýbá na město Milevsko a končí v katastru obce Kovářov nedaleko obce Zahořany. Na tomto místě s nádherným výhledem byla vybudována Langova rozhledna, jejíž vyobrazení se následně stalo hlavním motivem stezky. U ní se nachází historická chata Onen Svět z roku 1940, která nabízí ubytování pro cca 40 osob, restauraci pro 60 osob a jsou zde pořádány různé kulturní akce.

V rámci projektu byla trasa osazena 31 novými stanovišti s naučnými tabulemi, 26 posezení za dřeva, která slouží jako odpočívadla včetně příslušenství a 18 interaktivními dřevěnými vzdělávacími sety. Rovněž byla z prostředků projektu opravena stávající visutá lávka na řekou Lužnicí v místě, kde do ní ústí Židova strouha. Začátek i konec stezky byl označen propagačními poutači.

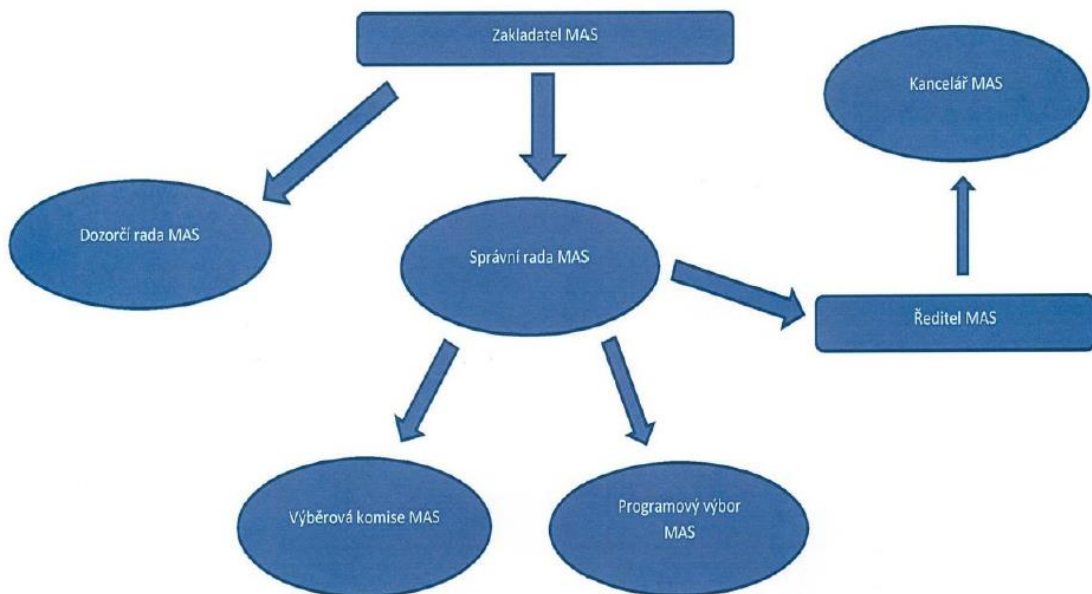
Stezka byla otevřena 8. 5. 2012 a díky její realizaci došlo k výraznému zvýšení pěší turistiky v oblasti dotčených mikroregionů.

4.3 MAS Blatensko

MAS Blatensko vznikla 5. 11. 2004 z impulzu Svazku obcí Blatenska. Hlavním důvodem byla možnost pomoci místním aktérům v získávání dalších finančních prostředků, jež napomohou rozvoji regionu. Do podvědomí široké veřejnosti se MAS Blatenska dostala díky místním periodikům, regionálnímu kulturnímu kalendáři a propagaci veřejnou správou. Členové SOB – jednotlivá města a obce úzce spolupracují se soukromou a neziskovou sférou na základě nutnosti udržet ve svých obcích podnikatele zajišťujících základní služby pro občany (obchody, služby, výroba, vznik a udržení pracovních míst...). Podpora veřejné sféry spočívá ve vyplácení příspěvků na provoz a činnost spolkového života.

Členy MAS je 32 obcí v okrese Strakonice v Jihočeském kraji. Z celkového počtu obcí spadá 26 obcí do správního obvodu obce s rozšířenou působností Blatná, 6 obcí je na území správního obvodu obce s rozšířenou působností Strakonice. V jejím území jsou 3 města (Blatná, Bělčice a Sedlice) a jeden městys (Radomyšl). Ostatní obce mají spíše venkovský (rurální) charakter, 6 obcí má méně než 100 obyvatel, 9 obcí do 200 obyvatel, 11 obcí do 500 obyvatel.

Obrázek 77: Organizační schéma MAS Blatensko

Zdroj: (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

4.3.1 Udržitelný rozvoj MAS Blatensko

Ekologický pilíř

Geografická poloha

Blatensko se rozkládá v nadmořské výšce cca 400 až 600 m n. m. Povrch regionu je tvořen mírně až středně zvlněnou vrchovinou patřící do Blatenské pahorkatiny, která je jihozápadní částí pahorkatiny Středočeské. Z hlediska nižších geomorfologických celků patří řešené území do Horažďovické pahorkatiny s dalším členěním na Blatenskou kotlinu, kde leží Blatná a její nejbližší okolí, a dále Kasejovickou, Radomyšlskou a Hvozdňanskou pahorkatinu. Významnými vrchy jsou Hřeben (597 m), Volyně (587 m) a Jezbyně (577 m) v Kasejovické pahorkatině. Charakteristický ráz celému území dává velké množství rybníků, které jsou propojeny drobnými stokami nebo potůčky. Převážná část území je tvořena granoidy středočeského plutonu blatenského a červenského typu. Území má mírně zvlněný reliéf rozčleněný erozně-denudačními rýhami s nesouvislými vyvýšeninami, které vystupují ve směru západ – východ a mají délku až několik kilometrů. Tyto elevace jsou tvořeny žilnými horninami, jež jsou odolnější vůči zvětrávání, a tak se v terénu uplatňují v podobě hřebenů a nevýrazných zubů. Mezi obcemi Čečelovice a Záboří se nachází vrch Volyně (587 m), údajně jeden ze středů Evropy (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Půdní fond

Zemědělská půda na území MAS Blatensko, o.p.s. zaujímá téměř 20 987 ha, což je téměř 62 % z celkové výměry zájmového území. Velká část zemědělského půdního fondu dnes patří vlastníkům, kteří v území nežijí a na půdě nehospodaří. Tento fakt v postižených oblastech do značné míry ovlivňuje možnost rozvoje a investic v zemědělství, které dnes představuje ve většině případů hospodaření ve velkých celcích zaměřených výrazně monokulturně za účasti minimální potřeby lidských zdrojů. Toto limituje podstatnou měrou i směry možného rozvoje podnikání jako zdroje místní zaměstnanosti. Žádoucí je zejména vytvoření podmínek pro místní zpracování a spotřebu výstupů z prvovýroby, a to zejména přímo v místě výroby či nejbližším okolí. Na území MAS je 235 subjektů podnikajících v zemědělství, lesnictví a rybářství, z toho je 107 vedených jako zemědělství podnikatelé. Pouze 40% subjektů má zemědělskou činnost jako zdroj příjmů, oproti tomu 60% subjektů provozuje drobnou zemědělskou činnost z větší části jako činnost souběžnou se svým zaměstnáním. Zemědělci hospodaří nejenom na

pozemcích v jejich vlastnictví, ale i na pozemcích pronajatých. Obhospodařovaná výměra je u jednotlivých drobných zemědělců odlišná, v průměru každý obhospodařuje 40 ha. Zemědělská produkce v regionu se zaměřuje na výrobu podporovaných komodit jako např. řepka, kukuřice a pšenice.

Větší zemědělské subjekty hospodaří na základech dřívějších zemědělských družstev a podniků, mnohdy i se veškerým stávajícím vybavením (stroje, technologie), také využívané zemědělské stavby jsou z velké části původní bez větších oprav a rekonstrukcí. V případě investic do zásadních rekonstrukcí či výstavby nových budov a objektů, prozatím využívají zemědělci jiných dotačních titulů, popř. tyto akce financují z vlastních zdrojů (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Sociální pilíř

Demografie

K 31. 12. 2014, tj. k datu poslední aktualizace bylo ve 32 obcích mikroregionu Blatensko sečteno celkem 16 180 trvale žijících obyvatel, což představovalo 2,54% Jihočeského kraje. Z celkového počtu trvale žijících občanů náleží 63 % obyvatelům městského typu (Blatná, Bělčice, Radomyšl, Sedlice) ve zbývajících 28 obcích venkovského charakteru žije 39 % celkového počtu obyvatelstva regionu. Z hlediska dlouhodobého demografického vývoje je patrný klesající trend počtu trvale žijících obyvatel.

V posledních dvou letech je však v oblasti zaznamenáván začínající trend opětovného osidlování dříve rekreačních objektů, zejména chalup v menších obcích, pro účely trvalého bydlení střední generací, ale ani mladší rodiny s dětmi nejsou výjimkou. K 31. 12. 2014 je oproti roku 2008 znatelný nepatrný nárůst počtu obyvatel v regionu MAS a to o 99 obyvatel zde trvale žijících. S možností potencionálního většího nárůstu počtu nových obyvatel v jednotlivých obcích ale koreluje potřeba rozvoje občanské vybavenosti i další infrastruktury pro kvalitní život na venkově. Přes rozličné dotační programy zaměřené na rozvoj venkova (PRV, POV, programy v rámci ESF, FŽP a další) se prozatím nepodařilo vytvořit plnohodnotné podmínky pro trvale udržitelný život na venkově. Drtivá většina prostředků investovaných v minulém programovém období byla použita na obnovu a rekonstrukci stávající infrastruktury. Pro plnohodnotné vytvoření podmínek trvale udržitelného života na venkově jsou třeba investice i do rozvoje. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

Základní snahou je zejména udržení mladých lidí na venkově jako záruky dalšího rozvoje obce i uchování místního dědictví, které by mělo být pro většinu obyvatelstva nemalým zdrojem hrdosti a patriotismu. Obce postupně naplňují své požadavky v oblasti základní technické infrastruktury a více se orientují na vzhled a vybavení obce a to jak z hlediska atraktivity pro případné návštěvníky, tak pohodlí a volného času svých obyvatel. Přibývá dětských hřišť, upravených veřejných prostranství a návsi, nových stromořadí v okolí obce. Občané se zapojují nejen do plánování těchto úprav, ale i jejich realizace. I toto má pozitivní vliv na vztah obyvatel k místu, kde žijí. 2.1.2. Obyvatelstvo podle věkové struktury (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Věková struktura

Věková struktura obyvatelstva mikroregionu činila k datu sčítání obyvatelstva podíl obyvatelstva mladšího 14 let 14,19%. Podíl obyvatel v produktivním věku (do 64 let) je v mikroregionu 66,92%, a ve věkové kategorii nad 65 let je v celém mikroregionu 18,89% obyvatelstva. Mikroregion má tak méně příznivou věkovou strukturu než je v Jihočeském kraji kdy podíl obyvatelstva mladšího 14 let činí 15,06%, podíl obyvatel v produktivním věku do 64 let činí 67,47% a v kategorii nad 65 let věku činí 17,47% obyvatelstva. Stále je patrný trend stárnutí populace se zvyšujícím se podílem občanů nad 65 let věku. Z hlediska demografického vývoje má věková struktura obyvatelstva vliv na zvyšující se věkový průměr aktivních členů příslušných spolků v MAS Blatensko (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Ekonomický pilíř

Ekonomické subjekty

Rozhodující podniky sekundární sféry jsou zastoupeny především ve větších sídlech. V Blatné (Blatenské strojírný, DURA Automotive CZ s.r.o., Tesla Blatná a.s., BTF Blatná s.r.o., Vishay Electronic s.r.o. v neposlední řadě nákupní řetězce), v Sedlici (Sedlické strojírný) a v Radomyšli. Tyto firmy mají největší podíl na tvorbě pracovních míst v širokém okolí. Ve větších sídlech v rámci území MAS Blatensko je předpoklad možného růstu rozvoje služeb, neboť díky pracovním příležitostem je zde potenciaální kupní síla schopná tyto využívat. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou poskytovatelé sociálních služeb Domov Petra Mačkov, Domov pro seniory Blatná a Psychiatrická

léčebna Lnáře. Zemědělská výroba je zastoupena celkem deseti velkými zemědělskými podniky v regionu, které také poskytují významné pracovní příležitosti pro obyvatele regionu. V zejména menších sídlech jsou i menší zemědělské společnosti a soukromí zemědělci hospodařící v průměru na cca 500 ha, a dále drobné podnikatelské subjekty a řemeslníci. Území MAS skýtá potenciál ve sféře služeb v sociální oblasti a v pracovních aktivitách vázaných na venkov. Tato oblast by nabízela provozovatelům, živnostníkům a potencionálním zaměstnavatelům časovou flexibilitu v rámci poskytování výše uvedených aktivit, což by se promítlo do možného uplatnění na trhu práce skupinám obyvatel, které nejsou z rozličných důvodů schopni být zaměstnání na směny, či plný pracovní úvazek (matky na MD, ženy s malými dětmi, osoby ze vzdálenějších obcí, osoby s částečným zdravotním handicapem, osoby v předdůchodovém věku) (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Nezaměstnanost

Téměř veškerá strojírenská, elektrotechnická a textilní výroba je závislá na zahraničních technologiích a investorech. Rozhodující podniky sekundární sféry jsou zastoupeny především ve větších sídlech. V Blatné (Blatenské strojírný, DURA Automotive CZ s.r.o., Tesla Blatná a.s., BTF Blatná s.r.o., Vishay Electronic s.r.o. v neposlední řadě nákupní řetězce), v Sedlici (Sedlické strojírný) a v Radomyšli. Tyto firmy mají největší podíl na tvorbě pracovních míst v širokém okolí. Ve větších sídlech v rámci území MAS Blatensko je předpoklad možného růstu rozvoje služeb, neboť díky pracovním příležitostem je zde potencionální kupní síla schopná tyto využívat. Dalšími významnými zaměstnavateli jsou poskytovatelé sociálních služeb Domov Petra Mačkov, Domov pro seniory Blatná a Psychiatrická léčebna Lnáře. Zemědělská výroba je zastoupena celkem deseti velkými zemědělskými podniky v regionu, které také poskytují významné pracovní příležitosti pro obyvatele regionu.

Graf 5: Podíl počtu nezaměstnaných MAS Blatensko

Zdroj: (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

V zejména menších sídlech jsou i menší zemědělské společnosti a soukromí zemědělci hospodařící v průměru na cca 500 ha, a dále drobné podnikatelské subjekty a řemeslníci.

Na území MAS Blatensko má nezaměstnanost obyvatel území snižující se tendenci. V letech 2008 byla nezaměstnanost v regionu na nejnižší úrovni, v letech 2009 a 2010 zaznamenala vysoký nárůst vlivem nepříznivé ekonomické situace v regionu. V roce 2011 počet nezaměstnaných obyvatel v regionu klesl a zůstává stabilní i v roce 2014. Z analýzy regionu vyplývá, že v současnosti je nejvyšší počet nezaměstnaných obyvatel v produktivním věku (18 – 50let), kde je poměrná část rodičů po mateřské dovolené (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

Dopravní a technická infrastruktura a občanská vybavenost

Území MAS disponuje průměrnou hustotou silniční sítě. Její kostrou jsou silnice I. a II. třídy. Z hlediska železniční dopravy zde neprochází celostátní železniční trať, pouze dvě regionální tratě. V některých obcích způsobují silnice I. a II. třídy problémy, jako zhoršení životního prostředí a nebezpečí pro obyvatele. Územím MAS neprochází trasa žádné dálnice ani rychlostní 5 222 133 Podíl počtu uchazečů o zaměstnání na území MAS Blatensko Počet uchazečů do 18 let Počet uchazečů evidence více než 12 měsíců Počet uchazečů OZP Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Blatensko, o.p.s. - 24 - komunikace. Základem silniční sítě jsou zde silnice I. a II. třídy, na které jsou napojeny silnice III. třídy a místní a účelové komunikace. Na území MAS se nachází jediná silnice I. třídy, která je součástí mezinárodního tahu. Mj. zajišťuje kvalitní

propojení se sousedními ORP Písek a Nepomuk a krajským městem České Budějovice. Za jihovýchodní hranicí území se kříží se silnicí I/4 (resp. R4), která vede severojižně z Prahy přes Strakonice a Strážný do Německa. Řešeným územím probíhá silnice I/20. Území MAS vykazuje průměrnou hustotu silniční sítě. Nejlepší dostupnost mají obce ležící na silnici I. třídy (Lnáře, Tchořovice, Blatná, Sedlice), horší je situace naopak u obcí nenapojených na silnice I. a II. třídy, především na jihu (např. Záboří, Bratronice nebo Lažany) a severu (např. Uzeničky, Chobot) území, které většinou disponují zhoršenou dopravní dostupností. Častým problémem silnic je jejich nevyhovující technický stav, vlastnictví malých obcí bez finančních prostředků, absence obchvatů a další dopravní závady. Největší intenzita dopravy v řešeném území je dle Celostátního sčítání dopravy 2010 na silnici I/20 v úseku Blatná – Sedlice (projede zde 10 211 vozidel za den), v kategorii 3 001 – 5 000 vozidel za den je pak stejná silnice v úseku Blatná – Lnáře a dále na západ a v úseku jihovýchodně z obce Sedlice. V mnoha obcích prochází tato silnice zastavěnou oblastí a způsobuje zde problémy jako hluchost, prašnost apod. Z hlediska intenzit dopravy došlo ve srovnání s rokem 2005 ve většině měřených úseků k nárůstu dopravního zatížení, především pak právě na zmíněné silnici I. třídy. V obci Blatná se intenzita silniční dopravy na měřených úsecích oproti roku 2005 příliš nezměnila.

Bydlení je významnou složkou v rozvoji území, je určující pro rozvoj sídel a populační vývoj. Uspokojení potřeby bydlení je klíčovou funkcí samostatné působnosti obcí. Pro územní plánování je stěžejní rozložení domovního fondu a jeho stáří, zejména pro plánování obnovy a nové výstavby domovního fondu. V současné době dochází k transformaci potřeb obyvatel v oblasti bydlení, zejména v souvislosti s nárůstem dopadů staronových sociálních rizik a tím i snížením kupní síly obyvatelstva. Tyto diferencované potřeby se projeví zejména na místní úrovni, kde je úloha obce nezastupitelná právě v realizační fázi. Východiskem je komplexní řešení bytové politiky v území, včetně nastavení systému nízkonákladového či víceetapového bydlení. V regionu MAS Blatensko dle dostupných dat ze SLBD 2013 se v letech 2001-2013 dokončilo celkem 461 bytových jednotek. Z toho jde o 301 jednotek v rodinných domech a 64 v bytových domech. Největší přírůstek bytových jednotek na území Blatenska připadá na město Blatná a to celkem 266 jednotek. Území Blatenska svou rozlohou a nízkou hustotou osídlení je vhodným místem k výstavbě nových bytových jednotek (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

4.3.2 MAS Blatensko v programu LEADER

LEADER +

V roce 2004 podala MAS žádost o dotaci z OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (podopatření typu LEADER+), ale nebyla vybrána, v roce 2005 bylo požádáno a v roce 2006 byla poskytnuta dotace ze SZIF „Zhodnocení místní produkce Blatenska“. V roce 2006 MAS podala žádost do programu LEADER ČR – neúspěšně. V letech 2006-2008 žádala MAS o příspěvky z JčK na svoji činnost, která byla právě v průběhu let 2006 – 2007 utlumena. V současné době byl nejen změnou členů správní rady a ostatních orgánů MAS, ale i změnou obsazení ve správní radě zřizovatele MAS, tedy ve Svazku obcí Blatenska, nastartován proces výrazného „vzkříšení“ aktivit. Personální obsazení ve správní radě zřizovatele a ve správní radě a dalších orgánech MAS by mělo být zárukou výrazného zkvalitnění práce této MAS. V těchto orgánech je většina lidí, kteří mají bohaté zkušenosti s řízením obcí, neziskových organizací a dlouhodobého podnikání. Také zkušenosti v oblasti získávání a účelného užívání dotací v rámci svých organizačních jednotek jsou bohaté.

LEADER 2007 – 2017

Cílem vytvoření Strategie SPL a vůbec cílem MAS Blatensko bylo především vytvořit podmínky ke zlepšování kvality života na území mikroregionu Blatenska. Pojmenovat základní problémy a potřeby a vyzývat jednotlivé subjekty k jejich naplnění. Zároveň je důležitou součástí strategie zajistit alespoň část investic, které jsou nutné k její realizaci. SPL rovněž vycházel z Programu rozvoje venkova ČR pro období 2007 – 13 (PRV ČR), Osy III – kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Strategie sledovala a zohledňovala specifičnost Blatenska a směřovala k: - Zvýšení atraktivity území - Vyzdvižení potenciálu území a jeho následné zhodnocení - Posílení lokálního patriotismu - Zlepšení sociálně-kulturního zázemí - Vytvoření koncepčního řešení problémů pro celý region - Vyhledávání a uplatňování nové formy navazování spolupráce a partnerství - Trendu navazovat, rozvíjet a předávat si zkušenosti s ostatními regiony v ČR i mimo ČR - Podpoře informovanosti a vzdělávání obyvatelstva Důležitým podkladem pro strategii byla SWOT analýza, která především pomohla definovat cíle a potřeby v oblasti. Na základě SWOT analýzy byly zpracovány fiche – hlavní priority rozvoje.

Tabulka 9: Přehled priorit MAS Blatensko

Priorita	Strategický plán LEADER	
	Opatření	
I.	Zhodnocení místní produkce a podpora zemědělského a nezemědělského podnikání	
	1.1.	Zachování a rozvoj řemeslných tradic a podnikání
	1.2.	Podpora aktivit pro cestovní ruch
II.	Obnova a rozvoj venkovských sídel Blatenska	
	2.1.1.	Obnova a rozvoj vesnic
	2.1.2.	Občanské vybavení a služby
III.	Přenos informací a vzdělávání	
	3.1.	Přenos informací a vzdělávání

Zdroj: (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

Priorita I - Zhodnocení místní produkce a podpora zemědělského a nezemědělského podnikání
Globální cíl:

- ekonomický růst regionu

Specifické cíle:

- zachovat řemeslné tradice regionu, podpořit jejich vývoj
- diverzifikovat ekonomickou základnu obcí na nezemědělské podnikání
- podpora zemědělského podnikání v souvislosti s BIO, EKO a alternativní výrobou potravin a technologií umožňujících zpracování a spotřebu výstupů z prvovýroby v regionu
- využít přírodního a kulturního potenciálu regionu pro cestovní ruch novou nabídkou infrastruktury volného času a ubytovacích kapacit s cílem zvýšit pobytovou hodnotu pro návštěvníky

Priorita II – Obnova a rozvoj venkovských sídel Blatenska

Globální cíl:

- Zlepšení stavu životního prostředí
- Zlepšení kvality života obyvatel
- Snížení migrace vně regionu
- Podpora spolkového života

Specifické cíle:

- Zlepšení vzhledu obcí
- Doplnění základní technické infrastruktury

- Využití obnovitelných zdrojů

Priorita III – Přenos informací

Globální cíl:

- Hospodářský růst regionu
- Snížení nezaměstnanosti

Specifické cíle:

- Zvýšení možností využití ICT a přenosů dat
- Zvýšení počítačové gramotnosti obyvatel
- Permanentní vzdělávání

Přehled fiche:

Fiche 1 – Zachování a rozvoj řemeslných tradic a podnikání

Podpora je zaměřena na rozvoj řemeslné výroby, rozvoj nebo nové zakládání mikropodniků v oblasti výroby a služeb odpovídajícím rurálnímu prostoru.

Fiche 2 - Podpora aktivit pro cestovní ruch

Podpora je zaměřená na vybudování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení, vybudování a modernizaci ubytovacích a stravovacích kapacit. Podporovány budou rovněž zajištění služeb pro pěší turistiku, vodní turistiku, budování a značení pěších turistických tras, hiposteze, odpočinkových míst a nákup a výsadba doprovodné zeleně.

Fiche 3 – Obnova a rozvoj vesnic

Opatření budou podpořeny investice do základní infrastruktury, využití obnovitelných zdrojů paliv a energie, řešení odpadového hospodářství, budování a obnova místních komunikací v malém rozsahu, úpravy vzhledu obcí, veřejných ploch, návsi a podpora rozvoje spolkového života v obcích regionu.

Fiche 4 – Občanské vybavení a služby

Opatření budou podpořeny investice do infrastruktury a občanské vybavenosti a služeb, podpora rozvoje spolkového života v obcích regionu.

Fiche 5 – Přenos informací a vzdělávání

Opatřením budou podpořeny investice zřizování informačních a školicích center s využíváním ICT pro lepší dostupnost služeb a zaměstnání. Dále investice na vzdělávání a informování hospodářských subjektů, které působí nebo hodlají působit v oblastech diverzifikace činností zemědělské a nezemědělské povahy, zakládání a rozvoje mikropodniků, venkovského cestovního ruchu, obnovy a rozvoje vesnic.

Výzvy

Tabulka 10: Přehled výzev

Výzva od – do	Fiche 1	Fiche 2	Fiche 3	Fiche 4	Fiche 5
1.výzva od 26.11.2009 do 8.1.2010	x		x	x	x
2.výzva od 26.3.2010 do 10.5.2010	x	x	x	x	
3.výzva od 8.7.2010 do 20.8.2010	x		x	x	x
4.výzva od 2.11.2010 do 15.12.2010	x		x	x	x
5.výzva od 14.7.2011 do 26.8.2011	x	x	x	x	
6.výzva od 29.11.2011 do 2.1.2012	x	x	x	x	
7.výzva od 26.4.2012 do 25.5.2012	x		x	x	x
8.výzva od 31.12.2012 do 28.1.2013	x	x	x	x	x
9.výzva od 3.4.2013 do 2.5.2013	x		x	x	

Zdroj: (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

Tabulka 11: Přehled podpořených projektů

	% z rozpočtu (dle platného SPL)	% z rozpočtu (stav k 30. 11. 2015)	Podané žádosti		Schválené žádosti		Proplacené projekty	
			Ks	Kč	ks	Kč	ks	Kč
Fiche 1	20%	15,54%	17	3.395.186,-	13	2.359.533,-	13	2.350.563,-
Fiche 2	20%	0%	0	0,-	0	0,-	0	0,-
Fiche 3	20%	21,67%	24	3.965.864,-	20	3.342.495,-	20	3.277.860,-
Fiche 4	20%	59,09%	54	9.651.095,-	49	9.026.885,48	49	8.937.790,-
Fiche 5	20%	3,69%	5	599.782,-	5	599.782,-	5	558.237,-
Celkem	100%	100%	100		87		87	15.124.450,-

Zdroj: (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

Zajímavé je, ve fiche č. 2 nebyl ze strany žadatelů zájem o čerpání finančních prostředků, tudíž plánovaná částka byla převedena do jiných fichí, stejně tak nebyl velký zájem o fiche č. 5, plánovaná částka rozpočtu byla tedy také převedena do jiných fiche.

Programové období 2014 – 2020

Výchozím dokumentem místní akční skupiny je Strategie komunitně vedeného rozvoje. Po splnění požadavků stanovených Metodikou pro standardizaci místních akčních

skupin v programovém období 2014 – 2020 byla podána první žádost o schválení v červnu 2015. Ze strany MMR ČR byla strategie schválena dne 16. 11. 2017.

Strategie se skládá ze tří částí: analytické, strategické a implementační.

Analytická část: Podrobně popisuje historii, orgány, území, vztahy a ostatní důležité charakteristiky místní akční skupiny

Strategická část: Strategická část byla zpracována na základě komunikace s obyvateli, místními spolky a neziskovými organizacemi, zástupci obcí a podnikatelů v regionu. Byla vytvořena na základě potřeb a poptávky místní komunity, aniž by se přihlíželo k možným zdrojům financování. Primárním cílem bylo zpracovat strategii formou zjištění reálných potřeb regionu. Při jejím zpracování byl hodnocen vztah mezi potřebami, mírou předpokládaného naplnění, skutečným přínosem pro region a kladnými dopady na území MAS Blatensko.

Implementační část: Tato část přímo navazuje na předchozí dvě části. Popisuje úlohu MAS v celém implementačním procesu strategie, kompetence MAS, způsoby a formy jejího řízení včetně popisu vlastního procesu administrace žádostí s návrhy vlastního procesu implementace.

Vize SCLLD zní:

Region Blatensko jako kvalitní místo pro život, práci a rekreaci

Strategické cíle SCLLD:

Na základě komunitního projednávání výstupů analytické části bylo stanoveno následujících pět strategických cílů rozvoje regionu:

Strategický cíl I. Lidé a společnost, vybavenost, místní samospráva, veřejná správa a volný čas

Strategický cíl II. Podpora zemědělského i nezemědělského podnikání, cestovní ruch

Strategický cíl III. Infrastruktura, doprava, bydlení, výstavba a vzhled obcí

Strategický cíl IV. Přírozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče

Strategický cíl V. Spolupráce v rámci MAS (Místní akční skupina Blatensko, 2015)

4.3.3 Studie projektu MAS Blatensko

Zavedení regionální značky „Prácheňsko“

Tento projekt byl vybrán jako ukázka projektu, který je realizován prostřednictvím opatření v Programu rozvoje venkova, konkrétně osa IV. 2.1. Realizace projektu spolupráce – rozvoj a propagace. Jedná se o společný projekt celkem 5 místních akčních skupin, konkrétně MAS Strakonicko, o.s., MAS Blatensko, o.p.s., MAS Střední Povltaví, o.s., MAS Vodňanská ryba, o.s. a MAS Brána Písecka, o.s. Celkový rozpočet projektu byl 4 157 400 Kč.

Z důvodu opětovného vzniku povědomí o regionálních produktech je cílem motivovat místní podnikatele - regionální výrobce, aby udrželi a oživovali tradiční způsoby výroby, které prezentují region, nebo vyráběli takové výrobky, které svojí kvalitou zvyšují dobré jméno regionu. V místě, kde působí těchto pět MAS, nebyla zavedena žádná regionální značka, která by místní výrobu označovala a tím upozorňovala na kvalitu regionální produkce. Území všech partnerů leží na historickém území bývalého Prácheňska, které bylo v minulosti významným územím Českého království a má bohatou historii. Ačkoli jako správní území již dávno zaniklo, je stále v našich regionech připomínáno v různých názvech: Prácheňský soubor písní a tanců, Prácheňáček, Prácheňské kroje, Prácheňské muzeum, Prácheňské nakladatelství, Prácheňská cukrárna, Prácheňské pekárny atd. Je vidět, že ani z mysli podnikatelů a neziskových organizací Prácheňsko nezmizelo. Bylo rozhodnuto, že na tradici, která zanechala takovou silnou stopu, bude projekt postaven. Regiony MAS jsou převážně venkovské, s malými obcemi. Ve venkovské části regionu stoupá nezaměstnanost, mladí lidé odtud odcházejí, neexistují zde žádné výrobní podniky, převažují rodinné zemědělské farmy. Vznikl tak prostor pro rozvinutí tradiční malovýroby, řemesel a rozvoj venkovské turistiky. Realizace projektu byla pobídkou pro místní obyvatele, aby na venkově podnikali a tak si sami zajistili pracovní místo. Kromě toho regionální značka pomohla k větší sounáležitosti obyvatel s regionem a získání pouta k místu, tím se stala jedním ze stabilizačních prvků osídlení. Na tento úspěšný projekt navazuje další projekt „Prácheňsko všemi smysly“ realizovaný v tomto programovém období. Jeho cílem je využít výborných výsledků předchozího projektu v propagaci místních potravin a rozšířit záběr propagace i na krajinu oblasti a její historické prvky, zvýšit marketingový potenciál daného území a ve výsledku podpořit zvýšení cestovního ruchu v oblasti (Místní akční skupina Blatensko, 2015).

5 Šetření v terénu

Zhodnocení aktivity MAS Střední Povltaví a MAS Blatensko nejprve studována činnost a povědomí občanů o činnosti těchto organizací. Bylo provedeno dotazníkové šetření mezi obyvateli.

Metody kvalitativního výzkumu mají ve vědách o člověku a společnosti stále větší význam, ať jsou považovány za doplněk tradičních kvantitativních postupů, nebo jejich protipól (Hendl, 2005).

Při šetření v terénu bylo provedeno prostřednictvím kvalitativního a kvantitativního přístupu obsahové analýzy, jejichž metodika je odlišná, ale společně poskytují ucelený pohled na problematiku výzkumu (Disman, 2011).

Mezi obyvateli bylo provedeno šetření pomocí dotazníku. Následně byl uskutečněn rozhovor s některými realizátory projektů ukončených v programovém období 2007 – 2013, s některými zástupci dotčených obcí z regionu a rovněž i s představiteli MAS. Na základě komplexního šetření byla zjištěna úroveň znalostí problematiky MAS a názor obyvatelstva na další směřování těchto organizací. Získané informace vedou ke stanovení závěru práce.

5.1 Dotazníky a rozhovory

Terénní šetření bylo provedeno kvalitativní a kvantitativní metodou. Výzkum kvalitativní byl proveden mezi obyvateli dotčených regionů. Výzkum kvalitativní se uskutečnil mezi zástupci místních akčních skupin, s některými zástupci obcí a se zástupci realizátorů projektů. Dotazy byly strukturovány tak, aby mohly být zjištěny stávající problémy a nové potřeby a díky tomu mohly být doporučena další směřování činnosti MAS.

5.2 Strukturovaný rozhovor se zástupci místních akčních skupin

Kvalitativní šetření s představiteli MAS bylo provedeno pomocí strukturovaného rozhovoru. Jeho cílem bylo získat na současnou situaci MAS Střední Povltaví, z.s. a MAS Blatensko, o.p.s. přímo od zaangażovaných představitelů. Rozhovor obsahoval 12 otázek (viz příloha 3).

MAS Střední Povltaví, z.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Zpracovali jste obsáhlejší strategii než je Integrovaná strategie rozvoje území 2014 - 2020?

Zpracovali jsme dokument pouze v povinném rozsahu.

Otázka č. 2 – odpověď

Vyhlašovali jste v období 2007 – 2013 Výzvy tak, jak bylo naplánováno v SPL?

Ano, výzvy v minulém programovém období byly v naší MAS vyhlašovány tak, jak bylo naplánováno.

Otázka č. 3 – odpověď

Vyhlašujete v současném období Výzvy tak, jak bylo naplánováno v SPL?

Ano, až na velké potíže ze začátku programovacího období, je nyní situace stabilizovaná a výzvy se daří vyhlašovat podle plánu.

Otázka č. 4 – odpověď

Měla Vaše MAS nějaké potíže mezi programovými obdobími 2007 – 2013 a 2014 – 2020?

Ano, problémy byly spojeny s nepřipraveností dalšího programovacího období ze strany ministerstva. Nepřipravená pravidla financování a administrace projektů přinesla spoustu stresových situací. Naštěstí se problémy podařilo překlenout, MAS toto hluché období přežila financovaná z vlastních uspořených prostředků.

Otázka č. 5 – odpověď

Chtěli byste, aby do Vaší MAS vstoupili ještě další subjekty?

Ano, máme zájem o vstoupení dalších subjektů.

Otázka č. 6 – odpověď

Je s členstvím ve Vaší MAS spojen nějaký poplatek?

Ne, že členství v MAS nevybíráme žádný poplatek.

Otázka č. 7 – odpověď

Na jaké úrovni je nastavena komunikace s představiteli obcí? Jak je MAS z jejich strany vnímána?

MAS s představiteli obcí komunikuje především na úrovni starostů obcí. Pravidelná setkání probíhají na různých setkáních v rámci regionu, kde probíhá osvěta možností čerpání dotací a dalších aktualit z činnosti MAS.

Otázka č. 8 – odpověď

Má Vaše MAS nějaké periodikum?

Ne, ale pravidelně publikujeme v Milevských novinách.

Otázka č. 9 – odpověď

Jaká je podle Vás motivace jednotlivých členů MAS? Zajímá je spíš vlastní prospěch nebo jim jde o celý region?

Podle našeho názoru je jejich motivací především celkový rozvoj regionu. Z něj pak samozřejmě následně vyplývá i prospěch pro ně samotné.

Otázka č. 10 – odpověď

Má Vaše MAS dobře určené priority a opatření s současným programovým obdobím?

Ano.

Otázka č. 11 – odpověď

Který projekt je podle Vás dosavadním největším úspěchem Vaší MAS?

Jedná se o projekt Cesta na onen svět.

Otázka č. 12 – odpověď

Jakou pozici by měla Vaše MAS podle Vás zastávat v budoucnu?

Svoji činnost budeme ubírat dále směrem k rozvoji regionu prostřednictvím naplňování stanovených cílů v SCLLD a dále i realizací dalších projektů mimo. Plánujeme založit sociální podnik, který by nám pomohl stát se organizací nezávislou na dotačních programech.

MAS Blatensko, o.p.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Zpracovali jste obsáhlejší strategii než je Integrovaná strategie rozvoje území 2014 - 2020?

Nezpracovali.

Otázka č. 2 – odpověď

Vyhlašovali jste v období 2007 – 2013 Výzvy tak jak bylo naplánováno v SPL?

Ano, výzvy byly vyhlašovány podle plánu.

Otázka č. 3 – odpověď

Vyhlašujete v současném období Výzvy tak, jak bylo naplánováno v SPL?

Až na zpoždění způsobené nedostatky na začátku programovacího období vyhlašujeme výzvy v současné době podle plánu.

Otázka č. 4 – odpověď

Měla Vaše MAS nějaké potíže mezi programovými obdobími 2007 – 2013 a 2014 – 2020?

Vzhledem k nepřipravenosti nového programovacího období jsme se potýkali s velikými problémy. Bez podpory Jihočeského kraje a některých větších obcí bychom toto období asi nepřežili. Tento průběh měl za důsledek i značnou deziluzi pracovníků MAS a dalších dotčených aktérů.

Otázka č. 5 – odpověď

Chtěli byste, aby do Vaší MAS vstoupili ještě další subjekty?

Ano, ale neregistrujeme zájem ze strany dalších subjektů.

Otázka č. 6 – odpověď

Je s členstvím ve Vaší MAS spojen nějaký poplatek?

Ne.

Otázka č. 7 – odpověď

Na jaké úrovni je nastavena komunikace s představiteli obcí? Jak je MAS z jejich strany vnímána?

Podle našeho názoru funguje komunikace na dobré úrovni. Jsou pořádána pravidelná setkání zástupců obcí.

Otázka č. 8 – odpověď

Má Vaše MAS nějaké periodikum?

Ne, nemáme žádné vlastní periodikum.

Otázka č. 9 – odpověď

Jaká je podle Vás motivace jednotlivých členů MAS? Zajímá je spíš vlastní prospěch nebo jim jde o celý region?

Myslíme, že pro naše členy je primární motivací prospěch regionu.

Otázka č. 10 – odpověď

Má Vaše MAS dobře určené priority a opatření s současným programovým obdobím?

Otázka č. 11 – odpověď

Který projekt je podle Vás dosavadním největším úspěchem Vaší MAS?

Jedná se o zavedení regionální značky „Prácheňsko“ která propaguje výrobky místních producentů.

Otázka č. 12 – odpověď

Jakou pozici by měla Vaše MAS podle Vás zastávat v budoucnu?

Rádi bychom především nadále pomáhali v získávání dotačních prostředků. Dále bychom rádi podporovali spolkový život v obcích, kulturní a sportovní akce a pomáhali dobrým vztahům mezi veřejným a podnikatelským sektorem.

5.3 Kvalitativní šetření mezi zástupci obcí

Kvalitativní šetření proběhlo pomocí strukturovaného rozhovoru v měsících říjnu a listopadu 2017. Telefonicky byli osloveni zástupci celkem 10 obcí, za každou MAS 5.

Záměrem šetření bylo získání názoru těchto zástupců na spolupráci s MAS. Rozhovor obsahoval celkem 9 otázek (příloha 4).

Otázka č. 1 – odpověď

Vaše obec spadá do působnosti jaké místní akční skupiny (MAS)?

MAS Střední Povltaví, z.s. - 5

MAS Blatensko, o.p.s. - 5

Otázka č. 2 – odpověď

Je podle Vás veřejnost dostatečně informována o činnosti MAS

MAS Střední Povltaví, z.s.

Podle mínění 3 zástupců obcí regionu MAS Střední Povltaví, z.s. je veřejnost informována dostatečně, 2 vidí informovanost jako nedostatečnou.

MAS Blatensko, o.p.s.

3 zástupci obcí regionu MAS Blatensko, o.p.s. vidí informovanost jako uspokojivou. 3 zástupci naopak vnímají malou prezentaci mezi potenciálními členy (čím menší obec, tím menší povědomí).

Otázka č. 3 – odpověď

Co je podle Vás hlavní předností života právě ve Vaší obci?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Životní prostředí, dostatek pracovní příležitostí, dostupnost všech základních služeb, sousedská pospolitost, nízká nezaměstnanost, bezpečnost pro děti, relativně dostatečná dopravní obslužnost, vybavení obce – školka, základní škola, praktický a zubní lékař, pediatr, lékárna, úřad města včetně matriky, restaurace, možnost rozvoje výstavby pro rodinné bydlení, možnost zaměstnání v místě, přírodní koupaliště, fotbalový stadion, sportovní hala, fungující spolky (SDH, Fotbal), vyspělý kulturní život, nižší náklady na bydlení.

MAS Blatensko, o.p.s.

Životní prostředí, spolkový život, občanská vybavenost (ZŠ, MŠ, pošta), nabídka ploch k podnikání, příliv mladých lidí.

Otázka č. 4 – odpověď

Věděli byste, jak zlepšit povědomí veřejnosti o MAS, kdybyste byl jejím pracovníkem?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Předávání informačních materiálů občanům prostřednictvím obcí, větší využití elektronické komunikace. Prezentace činnosti na každé kulturní a jiné akci.

MAS Blatensko, o.p.s.

MAS svou činnost prezentuje dostatečně, nelze nic vytknout.

Otázka č. 5 – odpověď

Na jakou prioritu územního rozvoje by se Vaše obec měla v budoucnu zaměřit?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Ekonomika a trh práce:	2x
Služby, prostředí a spolupráce:	3x
Doprava a infrastruktura:	4x
Ochrana přírody a péče o krajinu:	4x
Rozvoj cestovního ruchu:	3x

MAS Blatensko, o.p.s.

Lidé a společnost, obč. vybavení, místní samospráva, veř. správa a volný čas:	3x
Podpora zemědělského i nezemědělského podnikání, cestovní ruch:	2x
Infrastruktura, doprava, bydlení, výstavba a vzhled obcí:	4x
Přirozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče:	2x
Spolupráce v rámci MAS:	2x

Otázka č. 6 – odpověď

Jaké se s vybranou prioritou vážou největší problémy?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Rozšíření kanalizace, ČOV, vodovodu, zázemí pro cestovní ruch, absence bytového zařízení pro seniory, nedostatečné ubytovací kapacity pro návštěvníky, začlenění mládeže do spolkového dění v obci (není z jejich strany zájem), zlepšit úroveň komunikace mezi občany, podpora zájmu dětí o řemesla, rekonstrukce rybníků, rekonstrukce mostu, rozvoj agroturistiky a hipoturistiky.

MAS Blatensko, o.p.s.

Udržet či zvýšit současné fungování obce, rekonstrukce ČOV, výstavba ČOV, rekonstrukce chodníků, vybavení škol, zlepšení podílu místních výrobků na trhu, sběrný dvůr, boj s černými skládkami, revitalizace toků, údržba turistických tras, nové cyklotrasy, ochrana přírody.

Otázka č. 7 – odpověď

Myslíte si, že činnost MAS má vliv na turistický ruch ve Vaší obci?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Ano, jednoznačně, i díky činnosti MAS 5x.

MAS Blatensko, o.p.s.

Ano, jednoznačně, i díky činnosti MAS 5x.

Otázka č. 8 – odpověď

Máte nějaký tip nebo další sdělení k tomu, jaký vliv má MAS na Vaši obec?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Vydržet v podpoře venkova.

Malá informovanost, zásadní chyby nevidím. Kdo hledá informace, ten je najde. Dobrá komunikace se spolupracovníky MAS.

MAS nedělá nic špatně naopak, je zde pro podporu rozvoje všech zúčastněných. Nedostatečné povědomí veřejnosti o MAS a její činnosti těžko MAS dále ovlivní. Snad centrum MAS přesunout do důstojných prostorů do nějakého většího centra, kde bude svou přítomností získávat pozornost širší veřejnosti. Možná byla chyba přesunout MAS z Vlachova Březí do Malenic, ovšem ve své době to bylo řešení k další činnosti MAS.

MAS Blatensko, o.p.s.

Vydržet v podpoře venkova.

Větší informovanost mezi občany v malých obcích vzdálených od centra dění.

Otázka č. 9 – odpověď

Jakou má podle Vás MAS budoucnost?

MAS Střední Povltaví, z.s.

Pokud pracovníci MAS vytrvají ve své činnosti a nadšení v práci pro region, má jejich práce v regionech budoucnost.

MAS Blatensko, o.p.s.

Jednoznačně vidím budoucnost MAS pozitivně.

5.4 Kvalitativní šetření mezi realizátory projektů

Při kvalitativním šetření bylo osloveno celkem 18 realizátorů projektů, za každou MAS 9. Šetření bylo provedeno formou strukturovaného rozhovoru po telefonu. Záměrem šetření bylo získání názoru na spolupráci s MAS od úspěšných žadatelů o dotaci. Rozhovor obsahoval celkem 11 otázek (příloha 5).

MAS Střední Povltaví, z.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Jste členem MAS?

Tři z oslovených realizátorů jsou členy MAS, šest není členem MAS.

Otázka č. 2 – odpověď

Myslíte, že informovanost o nových výzvách je ze strany MAS komunikována dostatečně?

Všech 9 realizátorů je s formou komunikace místní akční skupiny spokojeno. O nových výzvách se dovídají především z e-mailového zpravodaje, na společných setkáních a z webových stránek MAS nebo obcí.

Otázka č. 3 – odpověď

Mohou být dotace, které poskytuje MAS příznivé pro rozvoj regionu?

Všech 9 realizátorů shodně uvedlo, že dotace mají pozitivní vliv na území MAS.

Otázka č. 4 – odpověď

Co Vás přimělo k podání žádosti o dotaci?

5 realizátorů odpovědělo, že hlavním důvodem žádosti o dotaci byla podpora jejich podnikatelské činnosti. 3 realizátoři měli za motivaci zlepšení občanského vybavení obce. 1 uvedl zlepšení situace v cestovním ruchu.

Otázka č. 5 – odpověď

Byla vám MAS nápomocna při zpracování žádosti o dotaci?

Všichni realizátoři potvrdili, že jim MAS byla nápomocna při zpracování žádosti o dotaci a dalších úkonech při realizaci projektu. Bez pomoci MAS by o dotaci nikdo nežádal, necítil by se to.

Otázka č. 6 – odpověď

Měl jste během průběhu projektu nějaké potíže?

Oslovení realizátoři shodně uvedli, že největší překážkou čerpání dotací je pro neznalost postupů při žádosti o dotaci. V tomto oceňují pomoc MAS nejvíce.

Otázka č. 7 – odpověď

Má podle Vás poskytování dotací z MAS nějaké negativní stránky?

Nutnost dodržet mnohdy složitá pravidla a hrozící sankce za jejich sebemenší porušení.

Otázka č. 8 – odpověď

Byla pro Vás MAS a spolupráce s ní v něčem inspirativní?

Všichni realizátoři vnímají spolupráci kladně.

MAS Blatensko, o.p.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Jste členem MAS?

Čtyři z oslovených realizátorů jsou členy MAS, pět není členem MAS.

Otázka č. 2 – odpověď

Myslíte, že informovanost o nových výzvách je ze strany MAS komunikována dostatečně?

Informovanost o Mas je vnímána jako dostatečná.

Otázka č. 3 – odpověď

Mohou být dotace, které poskytuje MAS příznivé pro rozvoj regionu?

Všichni realizátoři vnímají dotace jako příznivý faktor rozvoje regionu.

Otázka č. 4 – odpověď

Co Vás přimělo k podání žádosti o dotaci?

Čtyři realizátoři odpověděli, že z důvodu podpory podnikání, dva podporu cestovního ruchu a tři zlepšení obecní infrastruktury.

Otázka č. 5 – odpověď

Byla vám MAS nápomocna při zpracování žádosti o dotaci?

Všichni realizátoři využili pomoci MAS a vnímají ji pozitivně.

Otázka č. 6 – odpověď

Měl jste během průběhu projektu nějaké potíže?

Pro všechny realizátory byl problém nastudovat podmínky dotace, čtyři měli potíže s předfinancováním projektu.

Otázka č. 7 – odpověď

Má podle Vás poskytování dotací z MAS nějaké negativní stránky?

Čtyři realizátoři vnímají jako největší překážku zajištění předfinancování projektu, pět realizátorů žádné negativní stránky neuvedlo.

Otázka č. 8 – odpověď

Byla pro Vás MAS a spolupráce s ní v něčem inspirativní?

Všichni realizátoři odpověděli ano, tři dodali, že díky úspěšnému projektu začali přemýšlet nad dalšími žádostmi.

5.5 Dotazníkové šetření mezi obyvateli území MAS

Dotazníkové šetření bylo provedeno formou jednotného webového formuláře, který s žádostí o jeho vyplnění a jeho další rozšíření rozeslán mezi obyvatele žijící na území řešených místních akčních skupin.

Pro získání informace o povědomí obyvatel dotčených místních akčních skupin byly určeny 4 hypotézy.

H1: Více než dvě třetiny místních obyvatel má povědomí o tom, co je místní akční skupina a jaká je její činnost /více než 66 %/.

H2: Činnost místní akční skupiny je ze strany místního obyvatelstva vnímána pozitivně /více než 66 %/.

H3: Činnost místní akční skupiny je známá občanům s vyšším dosaženým vzděláním /více než 66 %/.

H4: Nejdůležitějším cílem místní akční skupiny je rozvoj cestovního ruchu (MAS Střední Povltaví, z.s) nebo Přírozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče (MAS Blatensko, o.p.s.) /více než 66 %/.

Během cca dvou měsíců byl dotazník vyplněn celkem 211 respondenty (109 z oblasti MAS Střední Povltaví, z.s. a 102 z oblasti MAS Blatensko, o.p.s.), pak bylo vyplňování dotazníku uzavřeno. V dotazníku byl uveden mix uzavřených, polouzavřených a otevřených otázek.

Výsledky dotazníkového šetření:

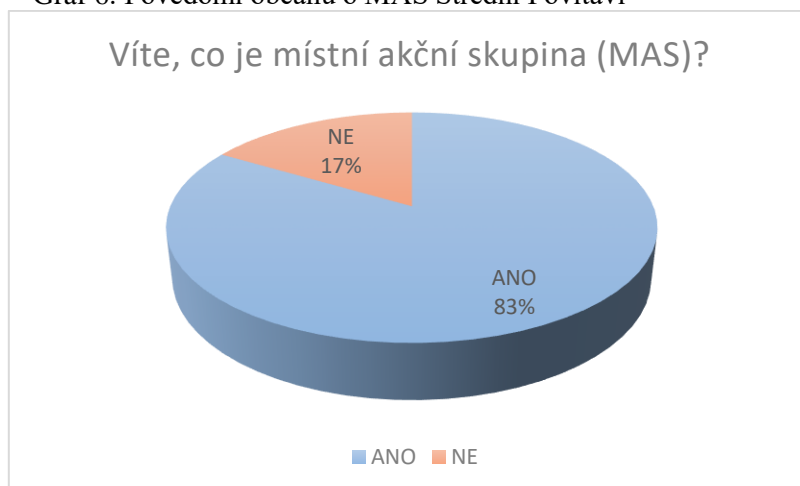
MAS Střední Povltaví, z.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Víte, co je místní akční skupina (MAS)?

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí odpovědělo kladně 91 respondentů, zbývajících 18 obyvatel MAS odpovědělo záporně.

Graf 6: Povědomí občanů o MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2 – odpověď

Na území jaké MAS žijete?

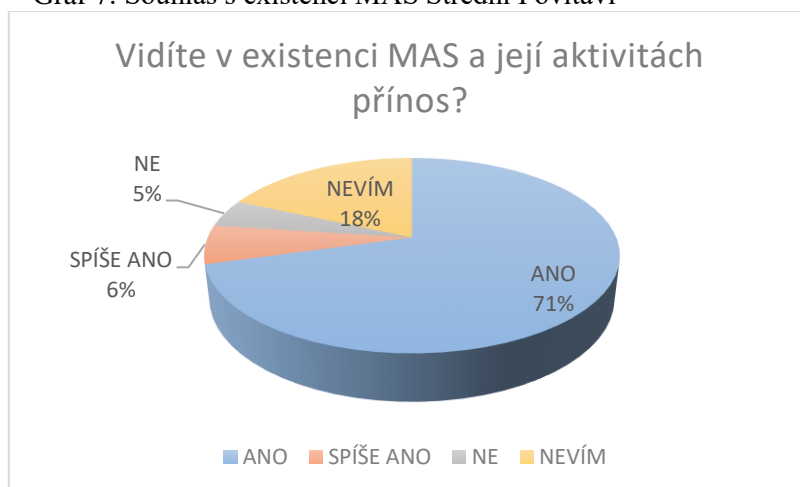
Celkový počet respondentů:	211
Respondenti žijící na území MAS Střední Povltaví:	109

Otázka č. 3 – odpověď

Vidíte v existenci MAS a její aktivitách přínos?

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď ANO:	77
Odpověď SPÍŠE ANO:	7
Odpověď NE:	5
Odpověď NEVÍM:	20

Graf 7: Souhlas s existencí MAS Střední Povltaví

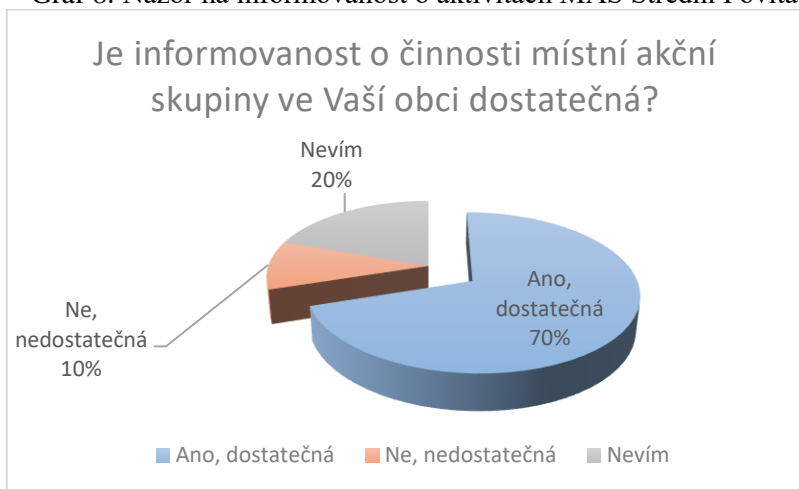
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4 – odpověď

Je informovanost o činnosti místní akční skupiny (MAS Střední Povltaví nebo MAS Blatensko) ve Vaší obci dostatečná?

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď ANO, DOSTATEČNÁ:	75
Odpověď NE, NEDOSTATEČNÁ:	11
Odpověď NEVÍM:	21

Graf 8: Názor na informovanost o aktivitách MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

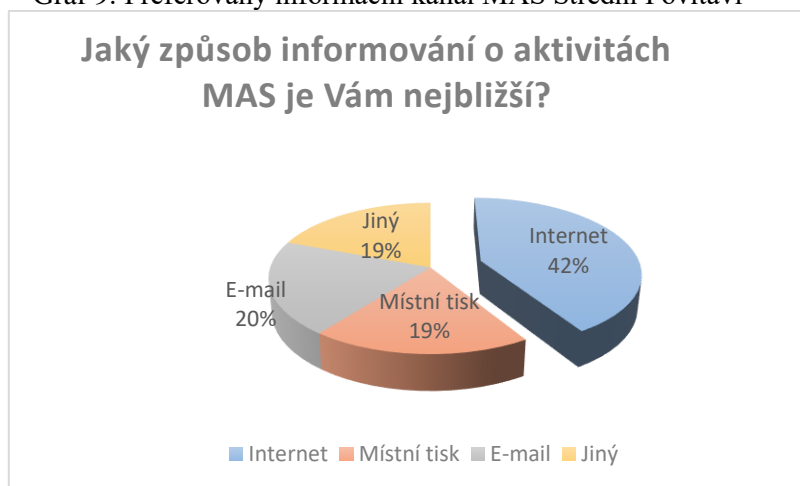
Otázka č. 5 – odpověď

Jaký způsob informování o aktivitách MAS je Vám nejbližší?

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď INTERNET:	45
Odpověď MÍSTNÍ TISK:	21
Odpověď E-MAIL:	22
Odpověď JINÝ:	21

(uvedeno FACEBOOK – 17x, PLAKÁTY 2x, SPOLEČENSKÉ AKCE 2x)

Graf 9: Preferovaný informační kanál MAS Střední Povltaví

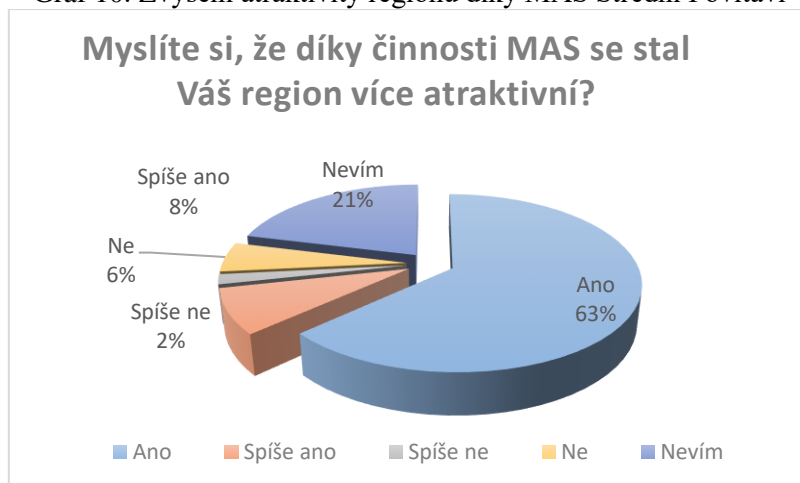
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6 – odpověď

Myslíte si, že díky činnosti MAS se stal Váš region více atraktivní?

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď ANO:	69
Odpověď SPÍŠE ANO:	9
Odpověď SPÍŠE NE:	2
Odpověď NE:	6
Odpověď NEVÍM:	23

Graf 10: Zvýšení atraktivity regionu díky MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7 – odpověď

Do jaké prioritní oblasti dle Strategického plánu MAS by podle Vašeho názoru mělo být investováno nejvíce finančních prostředků?

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď EKONOMIKA A TRH PRÁCE:	11
Odpověď SLUŽBY, PROSTŘEDÍ A SPOLUPRÁCE:	15
Odpověď DOPRAVA A INFRASTRUKTURA:	28
Odpověď OCHRANA PŘÍRODY A PÉČE O KRAJINU:	25
Odpověď ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU:	29

Graf 11: Priority MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8 – odpověď

Uved'te, prosím, nedostatky a problémy, které souvisí s činností MAS.

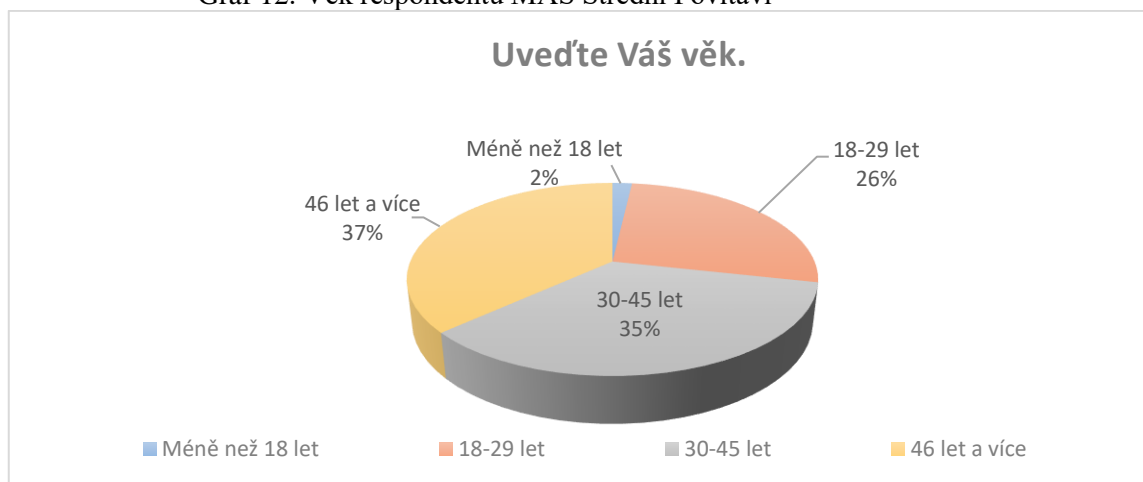
Otevřená otázka – nepovinná odpověď – většina respondentů nechala otázku bez odpovědi (80), další část by činnost MAS více propagovala (21).

Otázka č. 9 – odpověď

Uved'te Váš věk.

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď MĚNĚ NEŽ 18 LET:	2
Odpověď 18- 29 LET:	29
Odpověď 30 - 45 LET:	38
Odpověď 46 LET A VÍCE:	40

Graf 12: Věk respondentů MAS Střední Povltaví

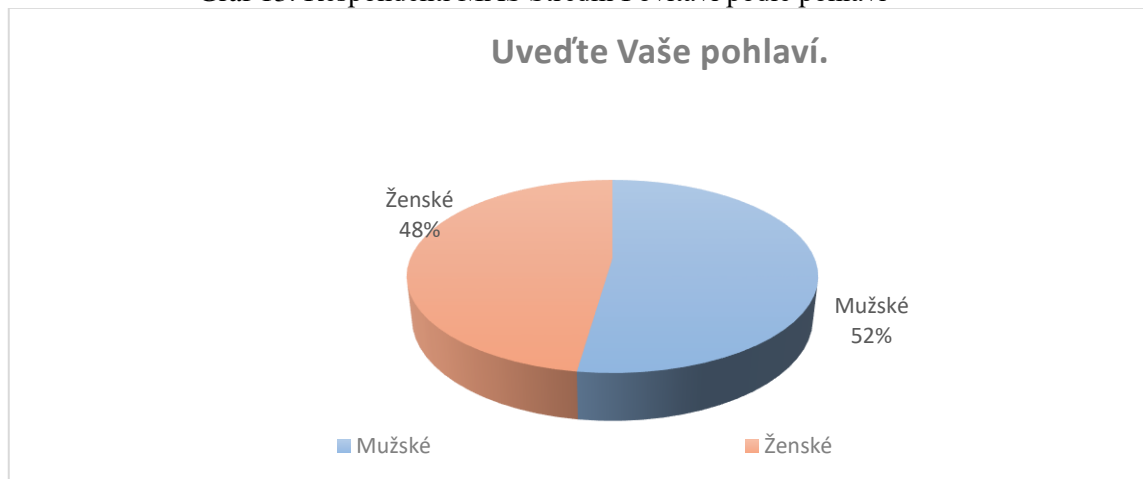
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10 – odpověď

Uvedte Vaše pohlaví.

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď MUŽSKÉ:	57
Odpověď ŽENSKÉ:	52

Graf 13: Respondenti MAS Střední Povltaví podle pohlaví

Zdroj: Vlastní zpracování

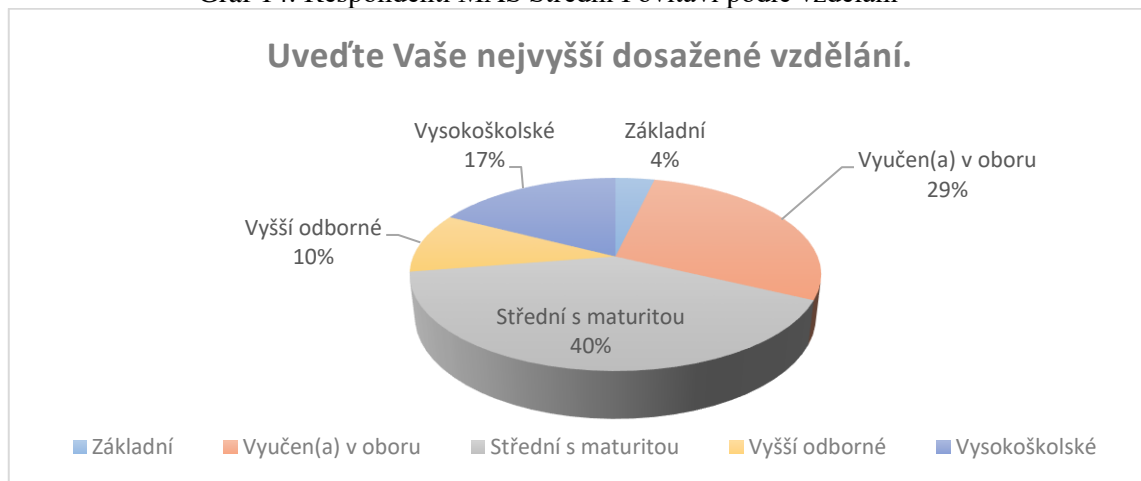
Otázka č. 11 – odpověď

Uvedte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání.

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď ZÁKLADNÍ:	4
Odpověď VYUČEN(A) V OBORU:	31

Odpověď STŘEDNÍ S MATURITOU:	44
Odpověď VYŠŠÍ ODBORNÉ:	11
Odpověď VYSOKOŠKOLSKÉ:	19

Graf 14: Respondenti MAS Střední Povltaví podle vzdělání

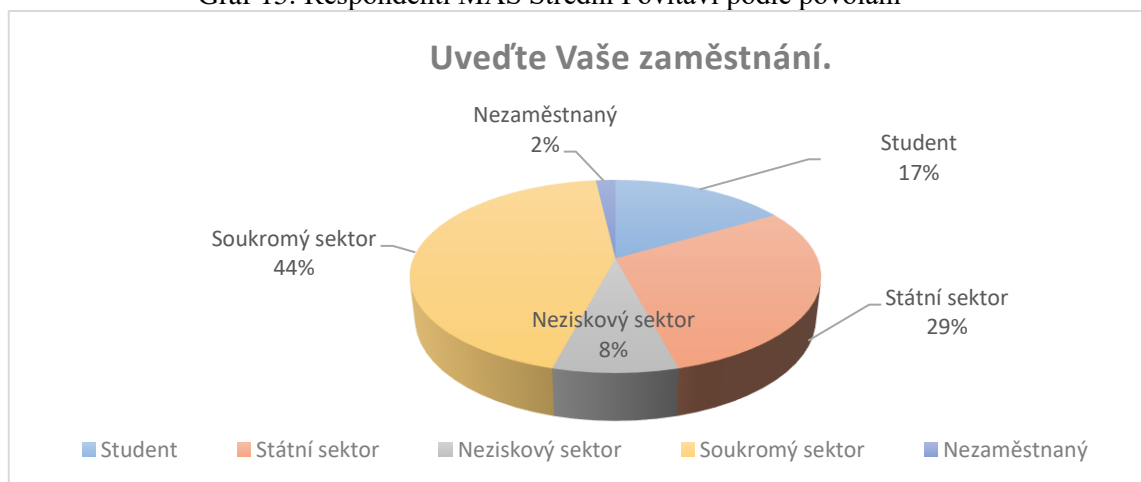
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 12 – odpověď

Uved'te Vaše zaměstnání.

Celkový počet odpovědí:	109
Odpověď STUDENT:	18
Odpověď STÁTNÍ SEKTOR:	32
Odpověď NEZISKOVÝ SEKTOR:	9
Odpověď SOUKROMÝ SEKTOR:	48
Odpověď NEZAMĚSTNANÝ:	2

Graf 15: Respondenti MAS Střední Povltaví podle povolání

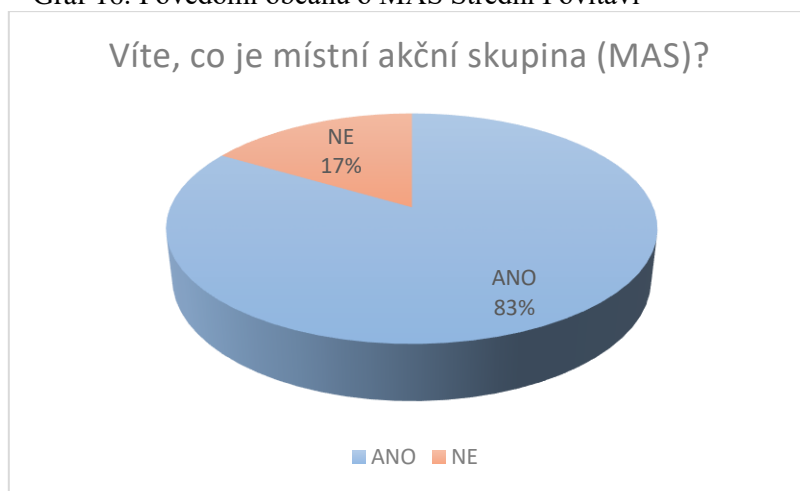
Zdroj: Vlastní zpracování

Zhodnocení hypotéz pro MAS Střední Povltaví, z.s.

Hypotéza č. 1:

Více než dvě třetiny místních obyvatel má povědomí o tom, co je místní akční skupina a jaká je její činnost /více než 66 %/.

Graf 16: Povědomí občanů o MAS Střední Povltaví

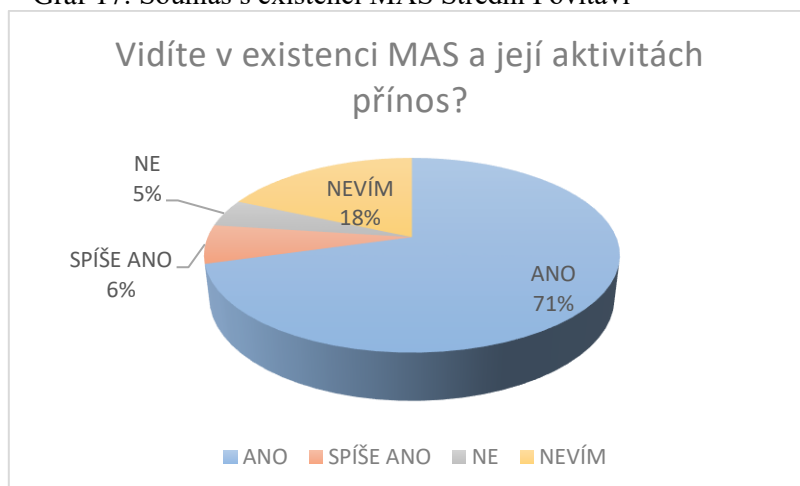
Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí odpovědělo kladně 91 respondentů, zbývajících 18 obyvatel MAS odpovědělo záporně. **Hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza č. 2:

Činnost místní akční skupiny je ze strany místního obyvatelstva vnímána pozitivně /více než 66 %/.

Graf 17: Souhlas s existencí MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí odpovědělo ANO 84 respondentů (77%), NE 5, zbývajících 20 obyvatel MAS odpovědělo, že neví. **Hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza č. 3:

Činnost místní akční skupiny je známá občanům s vyšším dosaženým vzděláním /více než 66 %/.

Z celkového počtu vyplněných odpovědí mělo povědomí o existenci MAS u 91 respondentů, tedy 83% osob. Z těchto 91 respondentů mělo celkem 25 vysokoškolské nebo vyšší vzdělání, tj. 27%. **Hypotéza byla vyvrácena.**

Hypotéza č. 4:

Nejdůležitějším cílem místní akční skupiny je rozvoj cestovního ruchu /více než 66 %/.

Graf 18: Priority MAS Střední Povltaví

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí odpovědělo Rozvoj cestovního ruchu 29 respondentů (27%). **Hypotéza byla vyvrácena.**

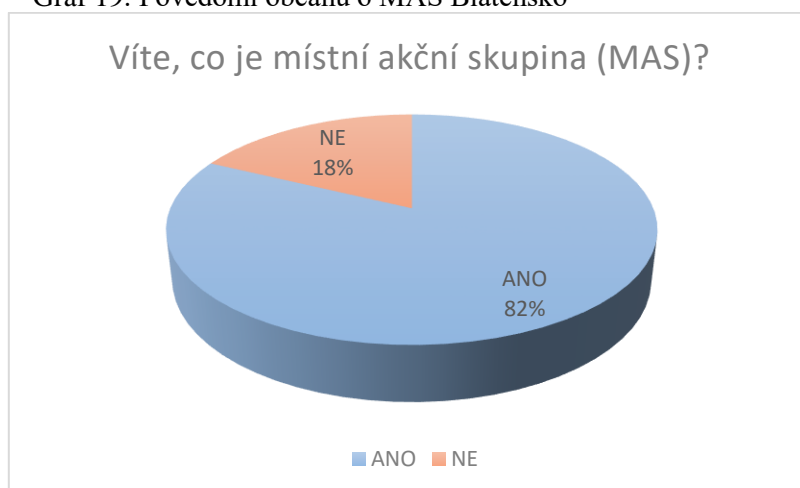
MAS Blatensko, o.p.s.

Otázka č. 1 – odpověď

Víte, co je místní akční skupina (MAS)?

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí odpovědělo kladně 83 respondentů, zbývajících 19 obyvatel MAS odpovědělo záporně.

Graf 19: Povědomí občanů o MAS Blatensko

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2 – odpověď

Na území jaké MAS žijete?

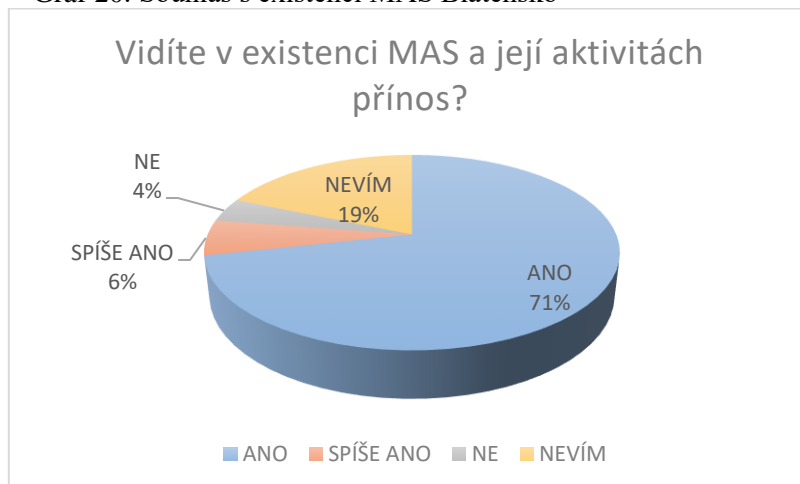
Celkový počet respondentů:	211
Respondenti žijící na území MAS Blatensko:	102

Otázka č. 3 – odpověď

Vidíte v existenci MAS a její aktivit přínos?

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď ANO:	73
Odpověď SPÍŠE ANO:	6
Odpověď NE:	4
Odpověď NEVÍM:	19

Graf 20: Souhlas s existencí MAS Blatensko

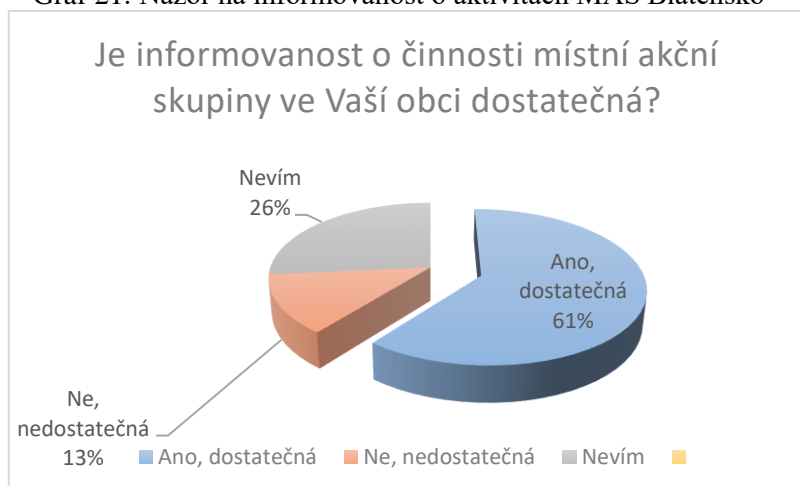
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4 – odpověď

Je informovanost o činnosti místní akční skupiny (MAS Střední Povltaví nebo MAS Blatensko) ve Vaší obci dostatečná?

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď ANO, DOSTATEČNÁ:	62
Odpověď NE, NEDOSTATEČNÁ:	13
Odpověď NEVÍM:	27

Graf 21: Názor na informovanost o aktivitách MAS Blatensko

Zdroj: Vlastní zpracování

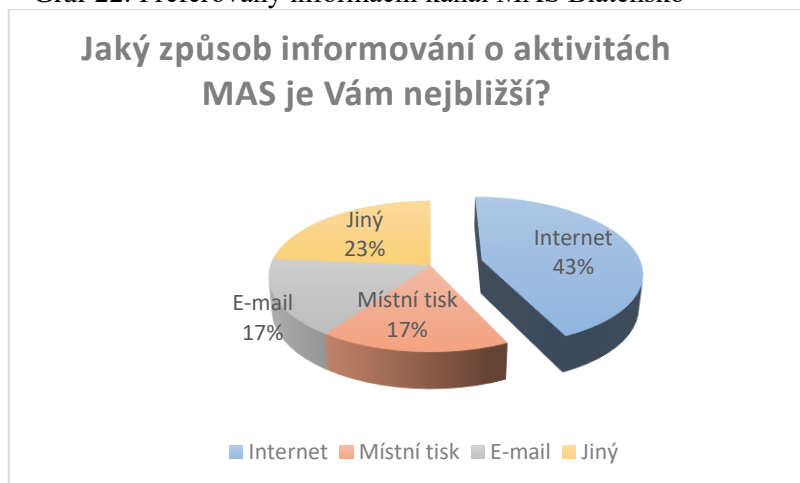
Otázka č. 5 – odpověď

Jaký způsob informování o aktivitách MAS je Vám nejbližší?

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď INTERNET:	44
Odpověď MÍSTNÍ TISK:	17
Odpověď E-MAIL:	17
Odpověď JINÝ:	24

(uvedeno FACEBOOK – 21x, TWITTER – 3x)

Graf 22: Preferovaný informační kanál MAS Blatensko

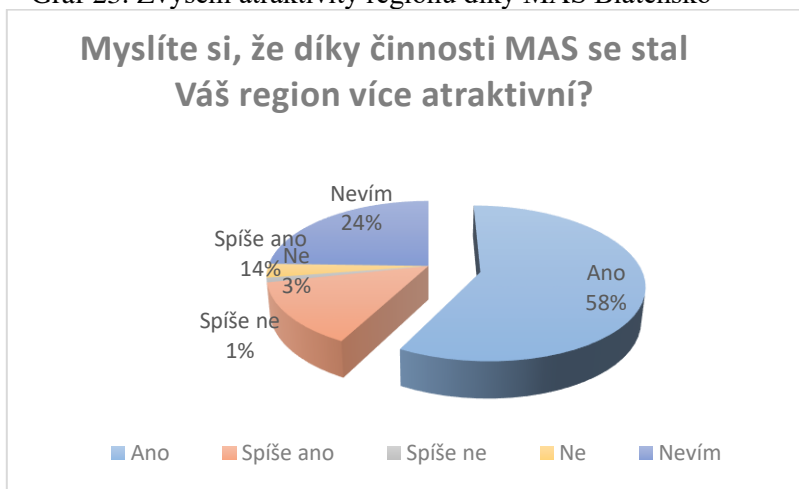
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6 – odpověď

Myslíte si, že díky činnosti MAS se stal Váš region více atraktivní?

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď ANO:	59
Odpověď SPÍŠE ANO:	14
Odpověď SPÍŠE NE:	1
Odpověď NE:	3
Odpověď NEVÍM:	25

Graf 23: Zvýšení atraktivity regionu díky MAS Blatensko

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7 – odpověď

Do jaké prioritní oblasti dle Strategického plánu MAS by podle Vašeho názoru mělo být investováno nejvíce finančních prostředků? (pouze MAS Blatensko)

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď LIDÉ A SPOLEČNOST, OBČANSKÉ VYBAVENÍ, MÍSTNÍ SAMOSPRÁVA, VEŘEJNÁ SPRÁVA A VOLNÝ ČAS:	28
Odpověď PODPORA ZEMĚDĚLSKÉHO I NEZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ, CESTOVNÍ RUCH:	18
Odpověď INFRASTRUKTURA, DOPRAVA, BYDLENÍ, VÝSTAVBA A VZHLED OBCÍ:	27
Odpověď PŘIROZENÁ A ZDRAVÁ PŘÍRODA, ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PAMÁTKOVÁ PÉČE:	21
Odpověď SPOLUPRÁCE V RÁMCI MAS:	8

Graf 24: Priority MAS Blatensko

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8 – odpověď

Uved'te, prosím, nedostatky a problémy, které souvisí s činností MAS.

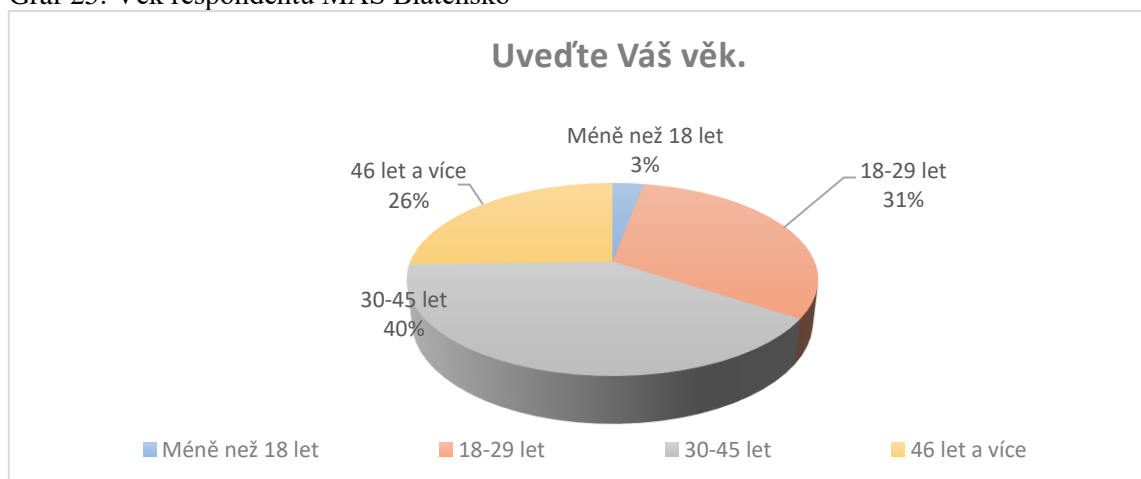
Otevřená otázka – nepovinná odpověď – většina respondentů nechala otázku bez odpovědi (82), další část by činnost MAS více propagovala (19).

Otázka č. 9 – odpověď

Uved'te Váš věk.

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď MÉNĚ NEŽ 18 LET:	3
Odpověď 18- 29 LET:	32
Odpověď 30 - 45 LET:	41
Odpověď 46 LET A VÍCE:	26

Graf 25: Věk respondentů MAS Blatensko

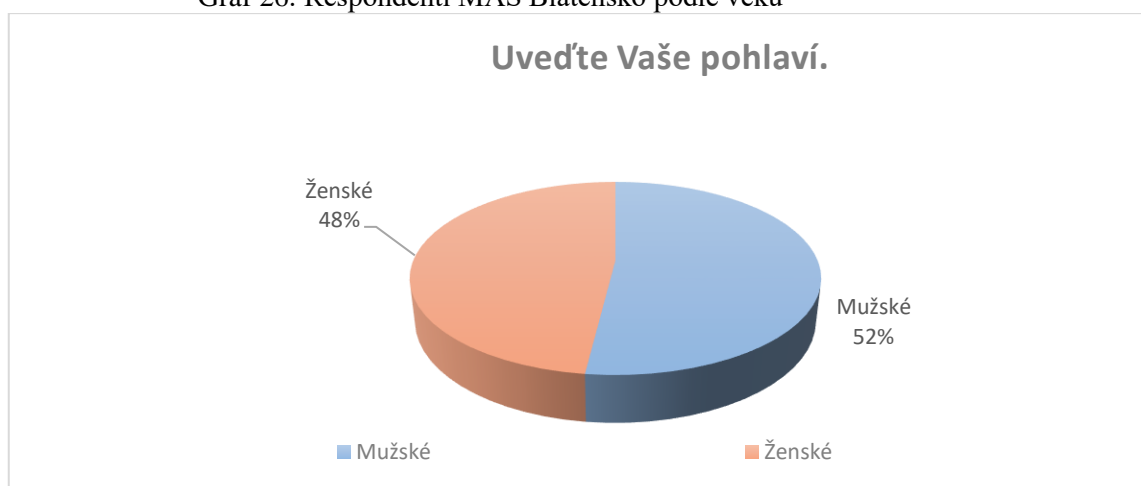
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10 – odpověď

Uved'te Vaše pohlaví.

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď MUŽSKÉ:	53
Odpověď ŽENSKÉ:	49

Graf 26: Respondenti MAS Blatensko podle věku

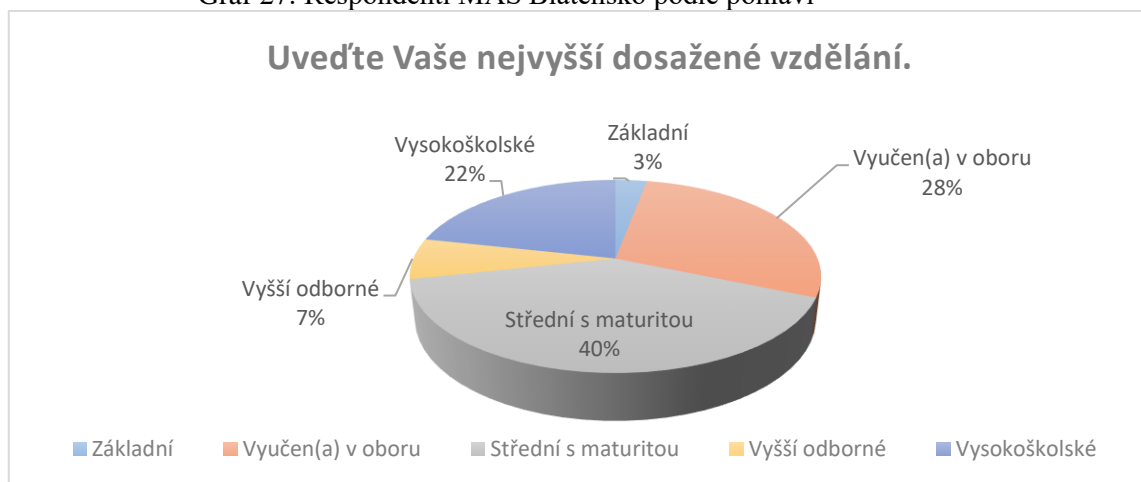
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 11 – odpověď

Uved'te Vaše nejvyšší dosažené vzdělání.

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď ZÁKLADNÍ:	3
Odpověď VYUČEN(A) V OBORU:	29
Odpověď STŘEDNÍ S MATURITOU:	41
Odpověď VYŠŠÍ ODBORNÉ:	7
Odpověď VYSOKOŠKOLSKÉ:	22

Graf 27: Respondenti MAS Blatensko podle pohlaví

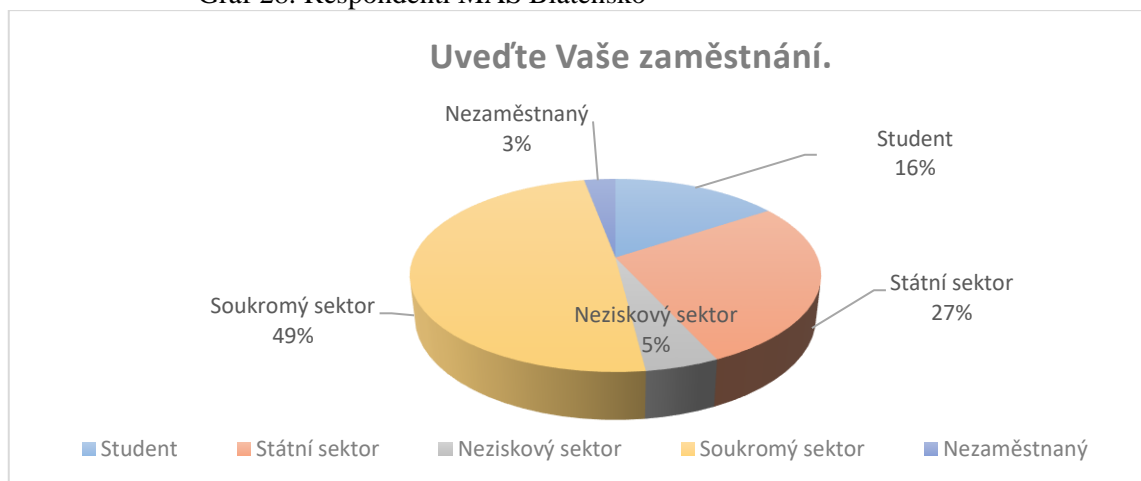
Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 12 – odpověď

Uvedte Vaše zaměstnání.

Celkový počet odpovědí:	102
Odpověď STUDENT:	16
Odpověď STÁTNÍ SEKTOR:	28
Odpověď NEZISKOVÝ SEKTOR:	5
Odpověď SOUKROMÝ SEKTOR:	50
Odpověď NEZAMĚSTNANÝ:	3

Graf 28: Respondenti MAS Blatensko

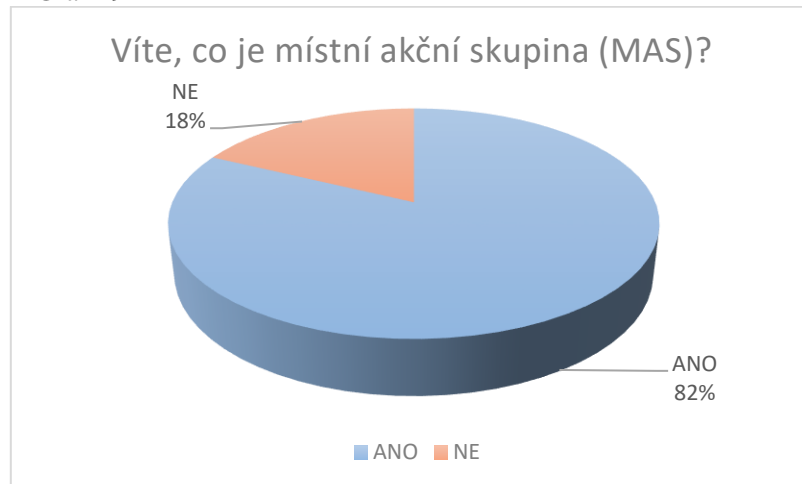
Zdroj: Vlastní zpracování

Zhodnocení hypotéz pro MAS Blatensko, o.p.s.

Hypotéza č. 1:

Více než dvě třetiny místních obyvatel má povědomí o tom, co je místní akční skupina a jaká je její činnost /více než 66 %/.

Graf 29: Povědomí občanů o MAS Blatensko

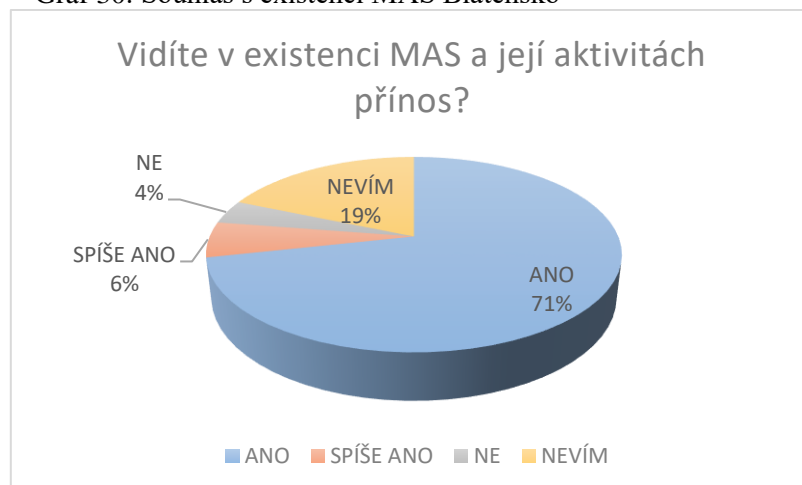
Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí odpovědělo kladně 83 respondentů, zbývajících 19 obyvatel MAS odpovědělo záporně. **Hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza č. 2:

Činnost místní akční skupiny je ze strany místního obyvatelstva vnímána pozitivně /více než 66 %/.

Graf 30: Souhlas s existencí MAS Blatensko

Zdroj: Vlastní zpracování

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí odpovědělo ANO 79 respondentů (78%), NE 4, zbývajících 19 obyvatel MAS odpovědělo, že neví. **Hypotéza byla potvrzena.**

Hypotéza č. 3:

Činnost místní akční skupiny je známá občanům s vyšším dosaženým vzděláním /více než 66 %/.

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí mělo povědomí o existenci MAS u 83 respondentů, tedy 82% osob. Z těchto 91 respondentů mělo celkem 21 vysokoškolské nebo vyšší vzdělání, tj. 23%. **Hypotéza byla vyvrácena.**

Hypotéza č. 4:

Nejdůležitějším cílem místní akční skupiny je Přirozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče /více než 66 %/.

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí odpovědělo Přirozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče 29 respondentů (27%). **Hypotéza byla vyvrácena.**

6 Výsledky a diskuse

Cílem této práce je udržitelnost místních akčních skupin ve venkovských oblastech. Předmětem výzkumu bylo studium konkrétních zrealizovaných projektů, na porovnání charakteristik jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje těchto území, zjištění povědomí místních občanů o existenci a činnosti místních akčních skupin MAS Střední Povltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s.

Vyhodnocení projektů

Z popisu projektu vybraného za MAS Střední Povltaví, z.s. Projekt „Cesta na Onen Svět“ a za MAS Blatensko, o.p.s. „Zavedení regionální značky „Prácheňsko“ je zřejmé, že jedním z hlavních úkolů místních akčních skupin je zapojení se do územního rozvoje. V těchto uvedených projektech se navíc prolínají všechny tři pilíře udržitelného rozvoje – ekonomický, ekologický a sociální. Projekty místních akčních skupin mají za cíl ochranu životního prostředí, konkurenceschopnost lokálních výrobků, zvýšení cestovního ruchu, přidanou hodnotu pro místní obyvatelstvo a podnikatele. Šetřením se prokázalo, že činnost místních akčních skupin má pozitivní vliv na rozvoj venkovských regionů a zvýšení životní úrovně jejich občanů.

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření mezi obyvateli proběhlo v prvním čtvrtletí roku 2018. Jeho cílem bylo pomocí kvantitativní metody zjistit úroveň povědomí občanů dotčených místních akčních skupin o existenci a činnosti MAS, jejich názor na činnost MAS a její přínos pro region a jeho občany. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 211 respondentů (109 z oblasti MAS Střední Povltaví, z.s. a 102 z oblasti MAS Blatensko, o.p.s.). Na základě výsledků šetření a následného vyhodnocení dat byly zhodnoceny stanovené hypotézy:

Hypotéza č. 1:

Více než dvě třetiny místních obyvatel má povědomí o tom, co je místní akční skupina a jaká je její činnost /více než 66 %/.

V regionech zkoumaných MAS je mezi občany povědomí o těchto organizacích a jejich činnosti velmi vysoké. Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí z oblasti MAS

Střední Povltaví, z.s. odpovědělo kladně 91 respondentů, tj. 83% respondentů. Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Blatensko, o.p.s. odpovědělo kladně 83 respondentů, tj. 82% respondentů. **Hypotéza byla potvrzena v obou případech.**

Hypotéza č. 2:

Činnost místní akční skupiny je ze strany místního obyvatelstva vnímána pozitivně /více než 66 %/.

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Střední Povltaví, z.s. odpovědělo ANO 84 respondentů, 77% respondentů. Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Blatensko, o.p.s. odpovědělo ANO 79 respondentů, 78% respondentů. **Hypotéza byla potvrzena v obou případech.**

Hypotéza č. 3:

Činnost místní akční skupiny je známá občanům s vyšším dosaženým vzděláním /více než 66 %/.

Z celkového počtu vyplněných odpovědí z oblasti MAS Střední Povltaví, z.s., mělo povědomí o existenci MAS u 91 respondentů, tedy 83% osob. Z těchto 91 respondentů mělo celkem 25 vysokoškolské nebo vyšší vzdělání, tj. 27%.

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Blatensko, o.p.s. mělo povědomí o existenci MAS u 83 respondentů, tedy 82% osob. Z těchto 91 respondentů mělo celkem 21 vysokoškolské nebo vyšší vzdělání, tj. 23%. **Hypotéza byla vyvrácena v obou případech.**

Hypotéza č. 4:

Nejdůležitějším cílem místní akční skupiny je rozvoj cestovního ruchu /více než 66 %/.

Z celkového počtu 109 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Střední Povltaví, z.s., odpovědělo Rozvoj cestovního ruchu 29 respondentů (27%).

Z celkového počtu 102 vyplněných odpovědí z oblasti MAS Blatensko, o.p.s. odpovědělo Přírozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče 29 respondentů (27%). **Hypotéza byla vyvrácena v obou případech.**

Výzkumné otázky

Součástí této práce byla realizace kvalitativního výzkumu mezi realizátory projektů, mezi zástupci některých obcí a rozhovor se zástupci MAS Střední Povltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s. Cílem bylo zjištění odpovědí na 4 výzkumné otázky:

1. *Jak je mezi obyvateli dotčených území rozšířena znalost o existenci a činnosti MAS?*
2. *Je činnost MAS prospěšná pro oblast svého působení?*
3. *Jakou cestou by se dle zúčastněných aktérů měly MAS vydat v budoucnu?*
4. *Jaká je reálná šance na smysluplnou existenci MAS v dlouhodobém horizontu?*

Díky provedenému výzkumu bylo možné stanovit odpovědi na tyto otázky.

1. *Jak je mezi obyvateli dotčených území rozšířena znalost o existenci a činnosti MAS?*

Na základě všech provedených průzkumů lze říci, že povědomí mezi občany obou regionů působnosti MAS o jejich existenci je na vysoké úrovni. K propagaci činnosti a sebe sama nelze těmto sdružením nic vytknout. Někteří zástupci obcí a realizátoři projektů by uvítali, aby se činnost MAS spravedlivě rozdělila po celém jejím území, to je ale úkol spíše pro ně samé.

2. *Je činnost MAS prospěšná pro oblast svého působení?*

Z rozhovorů se všemi dotčenými aktéry je zřejmé, že činnost MAS je vnímána jako úspěšná. V rámci programu LEADER bylo prostřednictvím MAS Střední Povltaví, z.s. podpořeno celkem 32 projektů v celkové částce téměř 31 mil. Kč a prostřednictvím MAS Blatensko, o.p.s. 26 projektů v celkové částce téměř 21 mil. Kč. Mnoho dalších projektů bylo realizováno mimo program LEADER. Oslovení realizátoři projektů MAS Střední Povltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s. byli v zásadě spokojeni s pomocí, kterou jim dotčené MAS při realizaci a administraci projektu poskytly. Podle všech dotčených aktérů přispívají MAS k rozvoji regionu.

3. *Jakou cestou by se dle zúčastněných aktérů měly MAS vydat v budoucnu?*

Samotní aktéři dotčených MAS by rádi, aby místní akční skupiny pokračovaly ve své dosavadní činnosti, zejména pak byly aktivním prvkem v cestovním ruchu, ochraně

životního prostředí, podpoře vzdělávání a získávání dotačních prostředků. To vše je podmíněno zajištěním dostatku prostředků na činnost MAS ze strany centrálních orgánů státní správy. MAS by měly nadále dostatečně propagovat svou činnost a měly by se zaměřit na elektronickou formu komunikace. V dnešní době totiž internet neznamená pouze oslovení mladých lidí, používají ho už i starší lidé a senioři. Navíc je to pravděpodobně nejlevnější komunikační nástroj.

4. *Jaká je reálná šance na smysluplnou existenci MAS v dlouhodobém horizontu?*

Z rozhovorů s místními aktéry vyplývá, že by uvítali, aby místní akční skupiny ve své činnosti i v budoucnu pokračovaly. Takový je samozřejmě názor i samotných zástupců místních akčních skupin, ale jak již bylo popsáno výše, budoucnost a udržitelnost MAS ve venkovských oblastech je především v rukou centrálních orgánů státní správy, především pak Ministerstva pro místní rozvoj ČR, na jehož přístupu k financování MAS záleží především. Mnozí ze zástupců MAS mají v živé paměti nesystémový přístup MMR na konci minulého programovacího období, kdy musely z důvodu nedostatku finančních prostředků některé MAS výrazně omezit a téměř ukončit svou činnost. Pokud bude v budoucnu zajištěno dostatečné a pravidelné financování činnosti MAS, jejich výhled do budoucna je velice dobrý.

Z rozhovoru se zástupci obcí vyloučily priority, na které by se měly místní akční skupiny zaměřit v budoucnu.

MAS Střední Povltaví, z.s.

Ekonomika a trh práce:	2x
Služby, prostředí a spolupráce:	3x
Doprava a infrastruktura:	4x
Ochrana přírody a péče o krajinu:	4x
Rozvoj cestovního ruchu:	3x

MAS Blatensko, o.p.s.

Lidé a společnost, obč. vybavení, místní samospráva, veř. správa a volný čas:	3x
Podpora zemědělského i nezemědělského podnikání, cestovní ruch:	2x
Infrastruktura, doprava, bydlení, výstavba a vzhled obcí:	4x
Přirozená a zdravá příroda, životní prostředí a památková péče:	2x

Při porovnání s výsledky kvantitativního výzkumu vyšlo najevo, že v rámci MAS Střední Povltaví, z.s. je shoda na dvou stanovených prioritách, a to Doprava a infrastruktura a Ochrana přírody a péče o krajinu. Občané dali ale největší prioritu Rozvoji cestovního ruchu. Tímto směrem by se také další činnost MAS Střední Povltaví, z.s. měla zaměřit, protože cestovní ruch má kladný vliv na rozvoj regionu, zvyšuje zájem o lokální výrobky a pomáhá konkurenceschopnosti místních podnikatelů. V případě MAS Blatensko, o.p.s. došlo mezi zástupci obcí a občany ke shodě na dvou hlavních prioritách - Lidé a společnost, občanské vybavení, místní samospráva, veřejná správa a volný čas a Infrastruktura, doprava, bydlení, výstavba a vzhled obcí. Do těchto priorit by měly být aktivity MAS v budoucnu směřovány.

7 Závěr

Samostatné obce se v rámci svých rozpočtů nejčastěji potýkají především s nedostatkem finančních prostředků na investice v oblasti kvalitní občanské vybavenosti, technické infrastruktury a rozvoje. Většinu veřejných rozpočtů spotřebují výdaje na běžný provoz a nové investice se financí nedostává. Jako jeden z vhodných způsobů zlepšení tohoto stavu se od roku 2003 jeví spolupráce veřejného, neziskového a soukromého sektoru na místní úrovni ve formě místních akčních skupin. Ty jsou možností, jak získat finanční prostředky z programu LEADER a podobně.

Cílem této práce bylo posoudit možnou budoucnost existence místních akčních skupin ve venkovských oblastech. Dílčím cílem práce bylo popsat na základě rozhovorů s aktéry vybraných místních akčních skupin jejich dosavadní aktivity, jejich podíl na rozvoji příslušného území a jejich udržitelnost ve venkovských oblastech. Posledním cílem práce bylo formou dotazníkového šetření zjistit mezi obyvateli těchto území povědomí obyvatelstva o činnosti těchto uskupení a získat tak názor obyvatel na přínos činnosti těchto sdružení.

První část práce se zabývala základními informacemi z oblasti trvale udržitelného rozvoje venkova a popisu vývoje místních akčních skupin od počátku do současnosti. Následně se práce zaměřila na dvě vybrané místní akční skupiny z Jihočeského kraje, MAS Střední Povltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s. Tyto dvě místní akční skupiny byly vybrány z důvodu podobného umístění na rozhraní dvou krajů, podobné velikosti i počtu obyvatel. Z analýzy vyplynulo, že obě místní akční skupiny jsou si ve většině ukazatelů velmi blízké.

Studie vybraných projektů prokázala, že obě organizace mají za hlavní cíl získání podpory pro rozvoj regionu, zvýšení atraktivity území pro rozvoj cestovního ruchu a také pořádání kulturních akcí pro místní obyvatele.

Z rozhovorů z některými realizátory projektů vyplynulo, že místní akční skupina je z jejich strany vnímána především jako významná pomoc při plánování využití dotačních programů, realizaci projektů a jejich závěrečném vyúčtování a administraci. I přes některé problémy je zřejmé, že místní akční skupina je pro realizátory projektů přínosná, a to především pro svou znalost jak prostředí dotačních programů a povinností vyplývajících z jejich pravidel, tak i znalost místního prostředí.

Rozhovory se zástupci obcí prokázaly stejný názor, místní akční skupiny jsou velkým přínosem a budoucí nadějí pro místní rozvoj a spolkový život.

Kvalitativní šetření mezi obyvateli MAS Střední Povoltaví, z.s., a MAS Blatensko, o.p.s. (celkem účast 211 respondentů) prokázalo, že existence a činnost místních akčních skupin je na velmi, až nečekaně vysoké úrovni. Většina respondentů si vybavila akci nebo projekt, na kterém se příslušná MAS podílela. Prokázalo se, že nejlepší propagací existence MAS je právě její úspěšná činnost a pozitivní přínos.

Formou kvalitativního a kvantitativního šetření byly identifikovány potřeby a problémy obcí. Z výsledků průzkumu vyplynulo, jakým směrem by se měla upínat budoucí činnost MAS a jaké potřeby jsou momentálně nejdůležitější.

Na území MAS Střední Povoltaví, z.s. došlo ke shodě zástupců obcí a obyvatel na dalším rozvoji v oblasti cestovního ruchu, ochrany životního prostředí a zachování činnosti v oblasti spolkového života.

NA území MAS Blatensko, o.p.s. se vyplynula potřeba rozvoje technické infrastruktury, ochraně životního prostředí.

V rámci celého kvalitativního a kvantitativního výzkumu bylo v zásadě možné vnímat jednoznačný kladný názor na existenci místních akčních skupin spojený s pozitivním výhledem na jejich činnost v budoucnosti a to především pro jejich dlouhodobou a nenahraditelnou podporu rozvoje venkovských oblastí, pomoc obcím a podnikatelům s projekty, které jsou na rámec jejich rozpočtů a také zvýšení atraktivity života ve venkovských oblastech. Pro centrální úřady je důležité zajistit místním akčním skupinám dostatek finančních prostředků na jejich provoz a existenci.

8 Bibliografie

- Akteři rozvoje venkova, c1996-2018. In: *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. Brno: GaREP [cit. 2018-11-05]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/akteri-venkov.html>
- BINEK, Jan, 2007. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 2009. Brno: Georgetown. ISBN 978-80-86251-22-6.
- BINEK, Jan, 2011. *Synergie ve venkovském prostoru: paradoxy rozvoje venkova : kritické zhodnocení bariér, nástrojů a šancí rozvoje venkova*. Vyd. 1. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-6-0.
- BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 2009. Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-807-4001-116.
- DISMAN, Miroslav, 2011. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1966-8.
- DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ, 2013. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3880-2.
- EAGRI [online], © 2009-2018. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR [cit. 2018-11-30]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/archiv/mistni-akcni-skupiny-2007-2013/aktuality/hodnoceni-mistnich-akcnich-skupin-2011.html>
- FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK, 2008. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-807-1799-399.
- GRANBERG, Leo, Kjell ANDERSSON a Imre KOVÁCH, 2015. *Evaluating the European approach to rural development: grass-roots experiences of the LEADER programme*. Burlington, VT: Ashgate.
- HENDL, Jan, 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.
- HOFMANN, Robert a Natalia HOFMAN, 2018. The Leader Programme as an Impulse for New Projects in Rural Areas. *Quaestiones Geographicae*. Poznań, **37**(2), 141–150. DOI: <https://doi.org/10.2478/quageo-2018-0014>.
- KUCHYŇKOVÁ, Petra, 2007. *Společná zemědělská politika Evropské unie a český venkov: informační příručka europoslance Hynka Fajmona*. 2007. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN 978-807-3259-990.
- LIPOVSKÁ, Hana, 2017. *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. První vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-0120-7.
- MAIER, Karel, 2012. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4198-7.
- Místní akční skupina Blatensko* [online], 2015. Blatná: Místní akční skupina Blatensko [cit. 2018-11-18]. Dostupné z: <http://www.blatensko.cz/mas/>
- Místní akční skupiny* [online], 2018. Hradec nad Moravicí: Národní síť Místních akčních skupin České republiky [cit. 2018-11-24]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/onas/mistni-akcni-skupiny/>

- MOLDAN, Bedřich, 2015. *Podmaněná planeta*. Druhé, rozšířené a upravené vydání. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-802-4629-995.
- O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*, 2006. In: . ČR, ročník 2006, 183/2006 Sb.
- PAVLÍK, Marek, 2014. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada. Manažer. ISBN 978-802-4752-563.
- PELCL, Petr, 2008. *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice: zpráva z výzkumného projektu 2007-2008*. 1. vydání. Plzeň: Centrum pro komunitní práci, CpkP západní Čechy. Venkov. ISBN 978-80-86902-74-6.
- PERLÍN, Radim, 2009. Vymezení venkovských obcí v Česku. In: *Deník veřejné správy* [online]. Praha: Triada [cit. 2018-11-15]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>
- Přístup Leader: Základní příručka*, 2006. 2006. Brusel: Evropská komise. ISBN 92-79-02040-4.
- SCLLD 2014-2020 MAS Střední Povltaví, 2016. In: *Mas Střední Povltaví* [online]. 2016: Kovářov [cit. 2018-11-22]. Dostupné z: http://www.masstrednipovltavi.cz/assets/File.ashx?id_org=500088&id_dokumenty=2072
- SLANÝ, Antonín, 2003. *Makroekonomická analýza a hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-738-3.
- Strategický rámec Česká republika 2030*, 2017. 2017. Praha: Úřad vlády České republiky, Odbor pro udržitelný rozvoj. ISBN 978-80-7440-181-7.
- SZIF [online], 2013. Praha: Státní zemědělský intervenční fond [cit. 2018-11-30]. Dostupné z: <https://www.szif.cz>
- URBÁŠKOVÁ, Hana, 2013. *Udržitelný rozvoj venkova*. Vyd. 2. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 978-80-7204-859-5.
- WOKOUN, René, 2008. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. vydání. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-699-0.
- Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR* [online], © 2009-2018. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR [cit. 2018-11-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/program-rozvoje-venkova/program-rozvoje-venkova/zakladni-informace/>
- Zákon o životním prostředí*, 1992. In: . Sbíрка zákonů: Česko, ročník 2017, Zákon č. 17/1992 Sb.

9 Přílohy

Příloha 2: Mapa působnosti MAS Blatensko, o.p.s.

(Místní akční skupina Blatensko, 2015)

Příloha 3: Strukturovaný rozhovor se zástupci MAS

Kvalitativní šetření – strukturovaný rozhovor se zástupci místních akčních skupin

1. Zpracovali jste obsáhlejší strategii než je Integrovaná strategie rozvoje území 2014 - 2020?
2. Vyhlášovali jste v období 2007 – 2013 Výzvy tak jak bylo naplánováno v SPL
3. Vyhlášíte v současném období Výzvy tak, jak bylo naplánováno v SPL?
4. Měla Vaše MAS nějaké potíže mezi programovými obdobími 2007 – 2013 a 2014 – 2020?
5. Chtěli byste, aby do Vaší MAS vstoupili ještě další subjekty?
6. Je s členstvím ve Vaší MAS spojen nějaký poplatek?
7. Na jaké úrovni je nastavena komunikace s představiteli obcí? Jak je MAS z jejich strany vnímána?
8. Má Vaše MAS nějaké periodikum?
9. Jaká je podle Vás motivace jednotlivých členů MAS? Zajímá je spíš vlastní prospěch nebo jim jde o celý region?
10. Má Vaše MAS dobře určené priority a opatření s současným programovým období?
11. Který projekt je podle Vás dosavadním největším úspěchem Vaší MAS?
12. Jakou pozici by měla Vaše MAS podle Vás zastávat v budoucnu?

Příloha 4: Strukturovaný rozhovor se zástupci obcí

Strukturovaný rozhovor se zástupci obcí:

1. Vaše obec spadá do působnosti jaké místní akční skupiny (MAS)?
 - a) MAS Střední Povltaví
 - b) MAS Blatensko
2. Je podle Vás veřejnost dostatečně informována o činnosti MAS
3. Myslíte, že se od roku 2007 priority MAS významně změnily? Jestliže ano, uveďte příklad.
4. Byly tyto změny zapříčiněny činností MAS? Z jaké části?
5. Co je podle Vás hlavní předností života právě ve Vaší obci?
6. Věděli byste, jak zlepšit povědomí veřejnosti o MAS, kdybyste byl jejím pracovníkem?
7. Na jakou prioritu územního rozvoje by se Vaše obec měla v budoucnu zaměřit?
8. Jaké se s vybranou prioritou vážou největší problémy?
9. Myslíte si, že činnost MAS má vliv na turistický ruch ve Vaší obci?
10. Máte nějaký tip nebo další sdělení k tomu, jaký vliv má MAS na Vaši obec?
11. Jakou má podle Vás MAS budoucnost?

Příloha 5: Strukturovaný rozhovor Realizátoři projektů

Strukturovaný rozhovor (realizátoři projektů)

- 1) Jste členem MAS?
- 2) Myslíte, že informovanost o nových výzvách je ze strany MAS komunikována dostatečně?
- 3) Mohou být dotace, které poskytuje MAS příznivé pro rozvoj regionu?
- 4) Co Vás přimělo k podání žádosti o dotaci?
- 5) Byla vám MAS nápomocna při zpracování žádosti o dotaci?
- 6) Měl jste během průběhu projektu nějaké potíže?
- 7) Má podle Vás poskytování dotací z MAS nějaké negativní stránky?
- 8) Byla pro Vás MAS a spolupráce s ní v něčem inspirativní?